

Kybergrooming jako nebezpečný jev v informačních a komunikačních technologiích

Taťána Milošová

Bakalářská práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Taťána MILOŠOVÁ**
Osobní číslo: **H08504**
Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Kybergrooming**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti kyberšikany, kybergroomingu.
Příprava metodiky výzkumné části.
Realizace kvantitativního výzkumu.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

GŘIVNA, T., POLČÁK, R. *Kyberkriminalita a právo*. Praha: Auditorium, 2008. ISBN 978-80-903786-7-4. CHRÁSTKA, M. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4. JIROVSKÝ, V. *Kybernetická kriminalita*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1561-2. KOPECKÝ, K. *Moderní trendy v elektronické komunikaci*. Olomouc: HANEX, 2007. ISBN 978-80-85783-78-0. KOPECKÝ, K., KREJČÍ, V. *Rizika virtuální komunikace*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. ISBN 978-80-254-7866-0.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Jarmila Šťastná**
Ústav pedagogických věd
Datum zadání bakalářské práce: **20. ledna 2011**
Termín odevzdání bakalářské práce: **6. května 2011**

Ve Zlíně dne 20. ledna 2011

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 22. 2. 2011

Miloslava Kalánská

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá tématem nebezpečných elektronických komunikačních praktik – kybergroomingem. Práce je rozdělena na teoretickou a empirickou část. V teoretické části jsou popsány pojmy z oblasti internetu, elektronické komunikace a nebezpečných komunikačních praktik. Dále je zde podrobněji popsán pojem kybergrooming. V empirické části jsou interpretovány výsledky realizovaného výzkumu, který byl zaměřen na povědomí žáků 2. stupně o kybergroomingu.

Klíčová slova: Internet, elektronická komunikace, nebezpečné komunikační praktiky, kybergrooming, kyberšikana, kyberstalking, oběť, útočník, manipulace

ABSTRACT

Bachelor thesis deals with the issue of hazardous electronic communication - cyber grooming. The thesis is divided into theoretical and empirical part. The theoretical part describes the concepts of the internet, electronic communications and hazardous communication practices. There is also described in more detail the concept cyber grooming. The empirical results are interpreted part of the research, which focused on awareness of 2nd cyber grooming instance.

Keywords: Internet, electronic communication, hazardous communication practices, cyber grooming, cyberbullying, cyberstalking, victim, attacker, manipulation

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucí bakalářské práce Mgr. Jarmile Šťastné za její pomoc, inspirující podněty a za odborné vedení v průběhu celé práce. Dále Mgr. Kamilu Kopeckému, Ph.D. z Univerzity Palackého v Olomouci za cenné připomínky a rady, které mi ochotně poskytoval při vypracování této bakalářské práce a v neposlední řadě své rodině za velkou trpělivost.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Motto:

„Všechny děti mají právo na bezpečí své vlastní osoby. Povinností nás dospělých je toto právo jim uhájit.“

Michele Elliotová

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 INTERNET A ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE	13
1.1 INTERNET	13
1.1.1 Historie a charakteristika internetu	13
1.1.2 Internet v číslech	13
1.2 SPECIFIKA VIRTUÁLNÍHO PROSTŘEDÍ	14
1.3 ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE	17
1.3.1 Formy elektronické komunikace	17
1.3.2 Typy elektronické komunikace	18
1.3.2.1 Asynchronní komunikace	18
1.3.2.2 Synchronní komunikace.....	19
1.4 NEBEZPEČNÉ KOMUNIKAČNÍ PRAKTIKY	23
2 KYBERGROOMING	27
2.1 CHARAKTERISTIKA KYBERGROOMINGU	27
2.2 VÝZKUMNÁ ŠETŘENÍ	28
2.3 VÝSKYT KYBERGROOMINGU	29
2.4 OBĚŤ	29
2.5 ÚTOČNÍCI	30
2.6 MANIPULACE DÍTĚTE.....	31
2.7 PŘÍPADY KYBERGROOMINGU.....	37
2.7.1 U nás.....	37
2.7.2 V zahraničí	38
2.8 PRÁVNÍ RÁMEC KYBERGROOMINGU.....	40
2.9 PRIMÁRNÍ PREVENCE.....	40
3 PROJEKTY	43
3.1 PROJEKT SEZNAM SE BEZPEČNĚ	43
3.2 PROJEKT E-BEZPEČÍ	43
3.3 CENTRUM PREVENCE RIZIKOVÉ VIRTUÁLNÍ KOMUNIKACE PdF UP (PRVoK)	45
3.4 BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ.....	46
3.5 POMOC ONLINE (INTERNET HELPLINE)	46
3.6 SAFER INTERNET (NÁRODNÍ CENTRUM BEZPEČNĚJŠÍHO INTERNETU).....	47
3.6.1 Projekt Červené tlačítko	48
3.7 PROJEKT SHEEPLIVE	48
II EMPIRICKÁ ČÁST	50
4 REALIZACE VÝZKUMU	51

4.1	VÝZKUMNÝ PROBLÉM	51
4.2	CÍL VÝZKUMU A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	51
4.3	VÝZKUMNÝ SOUBOR	52
4.4	POUŽITÉ METODY PŘI SBĚRU DAT	53
4.5	ZPRACOVÁNÍ DAT	54
5	VÝSLEDKY VÝZKUMU A JEJICH INTERPRETACE.....	55
5.1	ODPOVĚDI NA VÝZKUMNÉ OTÁZKY	84
5.2	SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	85
6	DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	86
	ZÁVĚR	87
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	88
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	93
	SEZNAM TABULEK.....	94
	SEZNAM GRAFŮ	95
	SEZNAM PŘÍLOH.....	97

ÚVOD

Komunikační technologie a internet spojují miliony lidí z celého světa. Téměř každá domácnost si dnes může dovolit vlastnit jeden, ale i více počítačů. S každým dnem přichází na svět nové a lepší technologie, to umožňuje levně kupovat elektroniku a být online na každém našem kroku. Takovéto technologie umožňují lidem komunikovat odkudkoliv na světě, kde je možné se připojit k síti a jednoduše dovolují přenášet obraz z jednoho místa na druhé. Dnešní svět lze nazvat „érou internetu a vyspělých komunikačních technologií“.

Internetové připojení s sebou nese kladné, ale i záporné stránky. Mezi klady bych zařadila například vyhledávání informací využitelných pro vzdělávání a osobní rozvoj. Vzdělávat se zábavnou formou nebo vytvářet virtuální sociální skupiny, získávat nové dovednosti, které může člověk užít v reálném životě. Na druhou stranu čím dál víc dětí, ale i dospělých tráví svůj volný čas u počítače. Nejčastěji proto, aby mohli hrát hry nebo komunikovat se svými „virtuálními přáteli“.

V poslední době stále častěji slyšíme v médiích o nebezpečných zločinech na internetu. Tyto zprávy se netýkají jen úzkého okruhu trestných činů, jako jsou například krádeže osobních údajů, spamování druhých počítačů, ale jsou to zločiny, které se týkají důvěřivých dětí, hledajících na internetu nová přátelství a lásky. Ne vždy však tyto vztahy dopadají pro dítě dobře. Internet poskytuje anonymní prostředí, ve kterém se dají velmi jednoduše měnit identity. Toho využívají i útočníci, nejčastěji pedofilové, kteří chtějí dítě vylákat na osobní schůzku a tam sexuálně zneužít, využít k dětské pornografii, prostituci nebo terorismu.

V této bakalářské práci se budu zabývat jednou z nejnebezpečnějších komunikačních praktik, kybergroomingem. Tento pojem je pro většinu lidí neznámý, a proto bych chtěla čtenáři umožnit náhled na tento nebezpečný jev.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a empirickou část. Teoretická část je rozdělena do tří kapitol.

V první kapitole se zabývám historií a vývojem internetu a komunikačními technologiemi, které jsou rozšířeny po celém světě. Dále zde uvádím přehled nebezpečných komunikačních praktik, které jsou v posledních několika letech na vzestupu.

V další kapitole blíže představuji jednu z nejnebezpečnějších komunikačních technik, kterou je kybergrooming. Uvádím zde stručnou charakteristiku tohoto pojmu, seznamuji čte-

náře blíže s profily obětí a útočníků. Zabývám se následky kybergroomingu a představuji některé z případů, které se již staly u nás, ale i v zahraničí. V neposlední řadě uvádím primární prevenci proti tomuto nebezpečnému komunikačnímu jevu.

Ve třetí kapitole uvádím přehled a stručný popis projektů, které se touto problematikou zabývají.

Cílem empirické části je zjistit povědomí žáků základní školy ve Městě Zlíně o pojmu kybergrooming a jejich osobní zkušenosti s touto problematikou.

Jedním z důvodů, proč jsem si vybrala takové téma je, že jsem se chtěla o této problematice dozvědět více. V zahraničí i v České republice se touto problematikou zabývají odborníci a bylo provedeno již mnoho výzkumů, které poukazují na závažnost těchto nebezpečných komunikačních praktik.

TEORETICKÁ ČÁST

1 INTERNET A ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE

1.1 Internet

Internet je místem, kde můžeme objevovat nové věci, učit se, hledat nové přátele. Znamená propojení kultur a zájmů. Může ale v sobě skrývat i nebezpečí, která si mnohdy ani neuvědomujeme. Dá se říci že 21. století je „érou internetu a vyspělých komunikačních technologií“.

1.1.1 Historie a charakteristika internetu

Internet vznikl na konci 60. let ve vojenské laboratoři USA pod jménem ARPANet (ARPA je zkratka Projektů špičkového výzkumu v Pentagonu), ale navržen byl již v roce 1963 Larrym Robertsem. Cílem tohoto projektu bylo umožnit vědcům a počítačovým inženýrům, pracujícím na vojenských zakázkách, sdílet mezi sebou drahou výpočetní techniku a další zdroje. V počátcích byly propojeny pouze čtyři počítače, v roce 1972 již 37 uzlů. V roce 1973 se síť stala mezinárodní propojením s uzly v Norsku a Velké Británii (Anderson In Divínová, 2005).

V roce 1987 již bylo k internetu připojeno 28 tisíc počítačů na nejrůznějších univerzitách a výzkumných centrech na světě a jeho uživatelé vymýšleli řadu inovací, které jim umožňovaly účast na diskuzích, posílání elektronické pošty a využití výzkumných údajů (Giddens, 1999).

Podle Vitovského (2004) je internet globálním prostředím, který se od internetových sítí velkých podniků liší tím, že je otevřený.

Základní devízou internetu je především předávání multimediálních informací mezi počítači, je založen na myšlence celosvětově vytvářené sítě bez centra (Musil, 2007). Anderson (In Divínová, 2005) dále popisuje internet jako pavoučí síť s různými cestami, kterými se dá snadno dostat z jednoho bodu do druhého.

1.1.2 Internet v číslech

Podle Musila (2003) mělo v roce 2002 celosvětově přístup k internetu cca 620 milionů lidí, přes 10 % populace. V České republice již zmizela původní dominance mužů mezi uživateli, ale vliv vzdělání je stále podstatný. V roce 2007 bylo mezi uživateli internetu 93 %

vysokoškoláků, kdežto ve skupině se základním vzděláním jen 20 %. Stejný vliv na uživatele internetu má i věk, kdy 83 % uživatelů bylo ve skupině do 20 let a pouze 16 % v nejstarší skupině nad 60 let.

Podle informací Mezinárodní telekomunikační unie (ITU), agentury Organizace spojených národů, překročil do konce roku 2010 počet uživatelů internetu hranici dvou miliard. To představuje prakticky stoprocentní nárůst v horizontu uplynulých pěti let, což je dalším potvrzením obliby a významu internetu. Ke konci roku 2010 by také mělo z rozvojových zemí pocházet zhruba 21 % internetových uživatelů, zbylých 79 % tak připadá na rozvinuté země (Švec, 2010 [online]).

Výzkumy Českého statistického úřadu uvádějí, že v roce 2009 v České republice využívalo internet 55,9 % populace ve věku nad 16 let. Nejčastěji podle statistiky pracuje s internetem vysokoškolsky vzdělaný (nebo vzdělávající se) muž ve věku do 24 let. V 89 % uživatelé internetu ve věku 16 a více let používají internet doma, v 39 % v práci, v 16 % ve škole a 14 % u přátel nebo u známých (Eurostat, 2010 [online]).

1.2 Specifika virtuálního prostředí

Prostředí internetu má své specifické znaky. Proto zde uvádím výzkum doc. Šmahela, který se ve své knize zabývá tématem psychologie a internetu a chováním lidí online. Následující text souvisí s trávením volného času na internetu a lze jej jistě zahrnout i do problematiky kybergroomingu a dalších nebezpečných komunikačních jevů.

Šmahel (2003) popisuje specifika virtuálního prostředí ve výzkumu dospívajících takto:

1. Prostředí bez zábran

V rámci svého výzkumu identifikoval Šmahel následující znaky, které poukazují na internet jako prostředí bez zábran:

- Prvním znakem je **otevřenost internetu**, která umožňuje uživatelům větší výřečnost a odvážnost. Uživatelé se odhalují a takzvaně „odhazují masku“.
- **Redukce úzkosti** je dalším velmi důležitým jevem, kdy člověk více projevuje sebe sama.

- V prostředí internetu dospívající a dospělí uživatelé internetu také pociťují **absenci sankcí**, ať už ze strany jedince nebo skupiny, se kterými právě komunikují.
- Se **sexuálními narážkami** se v prostředí internetu setkávají především dívky. Žádná z dívek ale dle Šmahelova výzkumu nepopisuje tento jev vyloženě jako nepříjemný, ale uvádí, že dívky berou sexuální narážky spíše jako součást flirtování. „*Myslím si, že plno kluků by se ve skutečnosti holky nezeptalo, jestli by se s ním vyspala, přes net to hodně kluků využívá.* (Carmen, 15 let)“ (Šmahel, 2003, s. 24).
- **Možnost lži a přetvářky** ve virtuálním prostředí si uvědomuje většina dospívajících. Ne každý ale možnosti přetvařovat se, lhát nebo měnit svoji „identitu“ využívá.
- Dalším znakem je **pocit fyzického bezpečí**, kdy dospívající je fyzicky v bezpečném prostředí a osoby, se kterými komunikuje nejsou ve většině případů fyzicky přítomny a nemohou jej proto ohrozit. S tímto jevem je často spojován pocit anonymity. „...*když jsem na internetu, tak mě nikdo lísknout nemůže...* (Lola, 16 let)“ (Šmahel, 2003, s. 26).
- **Absence sebe sama jako fyzického objektu** úzce souvisí s předchozím bodem. Znamená, že dospívající nejenže nemá strach ze svého okolí, ale také nemá při komunikaci přes internet obavy, úzkosti a komplexy z toho, jak sám vypadá a jak se vnímá po fyzické stránce.
- Ve virtuálním prostředí existuje **možnost kdykoliv přerušit komunikaci a ukončit kontakt**.
- **Anonymita** je pro dospívající základní daností a vlastností internetu. Její míra je základní proměnnou, která ovlivňuje chování i cítění v prostředí internetu. „...*neřeknu jim pravdu. Třeba mě napadne něco, co bych mohla napsat, co by bylo pravdivý, ale zjinačím si to, aby se to vůbec netýkalo mě, třeba to vezmu od nějaké kámošky... bylo by ponižující, kdyby mě někdo poznal.* (Soňa, 18 let)“ (Šmahel, 2003, s. 27).

2. Prostředí odreagování a zábavy

Prostředí internetu bývá také vnímáno jako zábava, prostředek k relaxaci, odreagování, povyražení a děláním si legrace. Dospívající a dospělí často popisují, že na internetu zažívají stav, který je v psychologii nazýván „flow“. To je stav, kdy je člověk pohlcen svou činností

a vtažen do děje tak, že zapomíná na svoji únavu a jde mu jen o prováděnou činnost bez ohledu na výsledek. Dospívající si povrchnost takové zábavy a odreagování často uvědomují a „omluvou“ je pro ně popisování pobytu na internetu, jako „zkrácení dlouhé chvíle“ nebo „zabití volného času“.

3. Prostředí bez závazků

Prostředí bez závazků je jev, kdy dospívající nejen, že nemá zábrany (je odvážnější, nebojí se), ale zároveň za takové považuje prostředí internetu, v němž jedinec předpokládá, že na sebe nemusí brát žádný závazek a zodpovědnost.

Tento fenomén bych přiblížila slovy jednoho z účastníků Šmahelova výzkumu. „*Klidně se může stát, že někdo považuje za přítele mě a já přestanu komunikovat... z principu chatu je to běžnější – většina lidí to nebere tak vážně jako reálný život. (Tobegan, 22 let)*“ (Šmahel, 2003, s. 31).

4. Prostředí lži a přetvářky

Tento fenomén ve Šmahelově výzkumu popisují především mladší dospívající ve věku 14-18 let, kteří častěji uvádějí, že jejich okolí i oni sami ve virtuálním prostředí většinou lžou a přetvářejí se.

5. Prostředí štěstí

Tento fenomén není příliš běžný, ale je velmi zajímavý. Jedná se o to, že internet může být vnímán jako prostředí štěstí, uvolněné atmosféry, bezstarostnosti či emoční podpory. Dospívající nebo dospělý uživatel internetu se nepřichází na internet pouze bavit, ale internet se pro něj stává také prostředím, kde může pociťovat „sounáležitost“ s ostatními, ventilovat své problémy, bolesti, pocity apod. Internet svým uživatelům jakýmsi způsobem „dává štěstí“, stává se prostředím, v němž dospívající „štěstí“ hledá a předpokládá, že je zde najde.

Jak vidíme, těchto pět bodů ukazuje, že internet je opravdu prostředím bez zábran. Když se sami zamyslíme i nad naším chováním na internetu, jistě zde najdeme jisté shody a podobnosti. Zajímavou částí je zde jistě bod, ve kterém je uvedeno, že se sexuálními narážkami se v prostředí internetu setkávají spíše dívky.

1.3 Elektronická komunikace

S rozvojem internetu a komunikačních technologií, se rozvíjely také nejrůznější formy elektronické komunikace. Zde je přehled nejdůležitějších.

1.3.1 Formy elektronické komunikace

Elektronickou komunikaci představuje především komunikace internetová, tedy vázaná na platformu počítačové sítě. Elektronickou komunikaci dělíme zpravidla na online a offline komunikaci. (Kopecký, 2007)

- **Online komunikace** – probíhá prostřednictvím počítačové sítě. Online je ten, kdo je připojen k počítačové síti a tedy schopen komunikace.
  - a) *Synchronní* – realizovaná v reálném čase, kdy musí být komunikaci přítomni oba komunikanti ve stejnou dobu (např. Skype, ICQ, chat, apod.)
  - b) *Asynchronní* – realizovaná v různých časových rámcích, tzn. bez odezvy v reálném čase (např. diskusní fóra, e-maily, apod.)
- **Offline komunikace** – probíhá mimo počítačovou síť (sem patří například pohled, dopis, ale také výukové programy nebo multimediální encyklopedie).

Vzhledem k tomu, že tato bakalářská práce je zaměřena na rizika **internetové komunikace**, rozdělím typy online komunikace a offline komunikací se již dále zabývat nebudu.

1.3.2 Typy elektronické komunikace

Online komunikace se může dělit na asynchronní a synchronní (jak již bylo uvedeno v podkapitole 1.3.1 Formy elektronické komunikace).

V příloze P1 jsou uvedeny k nahlédnutí obrázky profilů na sociálních sítích a další komunikační prostředky.

1.3.2.1 Asynchronní komunikace

Ve Slovníku internetu od Vitovského (2004) najdeme popis asynchronní komunikace jako způsob přenosu dat, kdy mezi vysláním jednotlivých znaků může uplynout různě dlouhá doba a nemusí být předem definována.

Tato komunikace je tedy charakteristickou komunikací bez odezvy v reálném čase (Kopecký, 2007). Komunikující strany si obvykle zprávu „vzvednou“ až potom, co se připojí k internetu. Příkladem takové komunikace je například e-mail, webové nástěnky, SMS apod. (Šmahel, 2003).

Elektronická pošta (E-mail)

Elektronická pošta (e-mail) je určena pro zasílání zpráv, dat a dokumentů mezi počítači elektronickou cestou (Vitovský, 2004).

První e-mail poslal Ray Tomlinson v roce 1971. Byl pracovníkem firmy Bolt Beranek Newmann, která pracovala pro americkou vládu na projektu ARPANET (Žemlička, 2003).

Jak uvádí Kopecký (2007), e-mail představuje jednu z nejrozšířenějších počítačových aplikací a je základním komunikačním nástrojem 21. století pro efektivní asynchronní komunikaci.

Žemlička (2003) uvádí následující přednosti elektronické pošty:

- **Rychlost doručení zprávy.** Příjemce obdrží zprávu během několika vteřin. Nezáleží na tom, kde se v danou chvíli příjemce nachází. Zpráva se automaticky uloží do schránky, kde si ji může příjemce kdykoli otevřít.
- Ke každé zprávě lze připojit **příloha**. Může se jednat o textový dokument, obrázky nebo například mp3.

- **Přijímat a odesílat zprávy může uživatel kdekoli** na světě, stačí pouze přístup k internetu a poštovní klient.
- **Jednoduchá práce s elektronickou poštou.**
- **Nízká cena za připojení k síti a přijetí zprávy.**

Mezi nejznámější e-mailové služby v České republice patří například Seznam.cz, Gmail.com, Centrum.cz nebo Atlas.cz

Elektronickou poštu využívají miliony uživatelů na celém světě. I pro své přednosti, které e-mail nabízí si ale myslím, že tato služba má velkou nevýhodu v tom, že není velmi důvěryhodná. Uživatel si může pořídit více účtů s různými uživatelskými jmény a klamat tak ostatní uživatele. Hodně se také objevují podvodné e-maily, případně řetězové zprávy, spamy nebo e-maily, které mají za úkol pouze získat aktivní e-mailové adresy, na něž jsou pak tyto podvody páčány.

1.3.2.2 Synchronní komunikace

Na rozdíl od asynchronní komunikace zde komunikují uživatelé s okamžitou odezvou v reálném čase, tzn. že zúčastnění komunikanti musí být ve stejnou dobu komunikaci přítomni. Synchronní komunikace může být realizována prostřednictvím mobilní nebo počítačové sítě. Můžeme sem zahrnout například ICQ, chat, internetovou či mobilní telefonii, Facebook, Windows Messenger, Twitter, MySpace apod. (Kopecký, 2007).

Šmahel (2003) uvádí, že synchronní komunikace probíhá ve stejný okamžik s malými časovými prodlevami a komunikující strany musí být připojeny k internetu současně (komunikují spolu ve stejnou dobu) a zpráva, kterou sděluje jedna strana druhé, se okamžitě objevuje na obrazovce protějšší strany.

Při komunikaci v reálném čase lze chatovat, odesílat rychlé zprávy a zdarma telefonovat. Pokud vlastní uživatel webkameru, je možné kromě zvuku přenášet i obraz (Procházka, 2010).

1. Sociální sítě

Sociální sítě se začaly rozvíjet již v polovině 90. let minulého století v USA a dnes mají miliony členů nejen z řad studentů. V České republice, ale i ve světě je Facebook jednoznačně nejpoužívanější (Kulhánková, Čamek, 2010).

Procházka (2010) uvádí, že sociální sítě jsou kombinací specializované webhostingové služby a specializovaného vyhledávače. Po vyplnění strukturovaného profilu může uživatel hledat a být hledán. Tyto systémy obvykle sdružují lidi stejných zájmů a jsou stále více populárnější, tím tedy narůstá i počet jejich uživatelů. V rámci těchto služeb mohou uživatelé nalézat své přátele, seznamovat se s novými lidmi, diskutovat na diskusních fórech nebo přispívat do nejrůznějších blogů.

Facebook

Facebook je společenský webový systém, který slouží především k tvorbě sociálních sítí, komunikaci mezi zaregistrovanými uživateli, k udržování vztahů a zábavě nebo sdílení multimediálních dat. Facebook byl založen Markem Zuckerbergem, který tento systém původně vytvořil pouze pro studenty Harvardovy univerzity, ale po čase se začaly rychlým tempem připojovat další univerzity. Dnes je Facebook jednou z největších společenských sítí na světě a je přeložen do šedesáti pěti jazyků. Připojit se může kdokoli starší 13 let (Procházka, 2010).

Dědiček (2010) uvádí, že základním stavebním kamenem Facebooku jsou „přátelé“. Na rozdíl od sociálních sítí typu Twitter lze navázat kontakt pouze symetricky. To znamená, že pokud „přátelství“ nepotvrdí jedna nebo druhá strana, nebude navázáno a ani jednomu nebude umožněno vidět příspěvky a obsah toho druhého.

Twitter

Twitter je servis pro zasílání zpráv, který umožňuje uživatelům posílat a číst zprávy (tweety, volně přeloženo z angličtiny jako pípnutí) zaslané jinými uživateli. Tweety jsou textové zprávy, dlouhé minimálně 140 znaků, které uživatel publikuje na své profilové stránce. Přístup k příspěvku může uživatel umožnit komukoliv, kdo používá Twitter nebo jen svému okruhu přátel (Procházka, 2010).

Twitter byl založen v San Francisku, ale nyní je používán téměř ve všech zemích na světě. Twitter nepoužívají jenom soukromé osoby, ale je velmi používán i mezi podniky a jejich zákazníky. K 14. září 2010 bylo ke Twitteru zaregistrováno přes 175 milionů uživatelů (www.twitter.com [online]).

2. Chat a chatování

Chat je způsob online komunikace, který využívají především mladí lidé k setkávání s novými lidmi a zařazení do určité komunity osob. K tomuto způsobu komunikace se přidala možnost přenášet zvuk nebo obraz, v těchto případech pak mluvíme o audiochatu a videochatu (Procházka, 2010).

Jonese (2001) uvádí, že pro připojení k chatu musíme najít „konferenční místnost“ (místo na internetu, kde lidé provozují konverzaci) dle naší oblasti zájmu a zaregistrovat se pod uživatelským jménem (přezdívkou).

Na internetu najdeme velké množství chatovacích portálů, ale mezi ty největší a nejznámější v České republice bych zařadila produkt firmy Centrum Holdings **Xchat.cz** (www.xchat.cz) a produkt firmy Seznam **Lide.cz** (www.lide.cz).

3. Instant Messaging (IM)

Vitovský (2004) uvádí, že **Instant Messaging** (často označováno **IM**) je druh okamžité komunikace na Internetu, který je v současné době jednou z nejpoužívanějších webových aplikací a umožňuje vést dialog mezi dvěma i více lidmi připojenými ve stejné síti.

Tato internetová služba umožňuje svým uživatelům sledovat, kteří jejich přátelé jsou připojeni, dle potřeby chatovat, posílat zprávy anebo přeposílat soubory. (Procházka, 2010).

Rybka a Malý (2002) uvádějí, že Instant Messaging spojuje výhody e-mailu s rychlostí telefonního hovoru. Osoby, kterým uživatel píše neobtěžuje vyzváněním, ale přesto se k nim zpráva dostane okamžitě, jakmile je odeslána.

Mezi používané instant messengery bych zde uvedla například **ICQ**, **Windows Live Messenger (MSN)**, **Yahoo Messenger**, používaný především v USA a **Jabber**, který umožňuje komunikovat ve všech ostatních sítích instant messengerů.

ICQ („I Seek You“ = „Hledám Tě“)

ICQ je název komunikačního protokolu a zároveň název klientského programu pro okamžitou komunikaci v reálném čase, obdobně jako chat. Každý z uživatel, který se zaregistruje, má přidělen svůj jedinečný identifikátor neboli UIN (unique identification number), pod kterým je od chvíle zaregistrování znám (Vitovský, 2004).

V knize „Jak využívat Internet“ Jones (2001) popisuje program ICQ jako „konverzační“ program, kterému se v současné době říká „kurýrní program“ nebo „program pro okamžité odesílání zpráv“.

ICQ bylo vytvořeno v roce 1996 firmou Mirabilis, která byla založena čtyřmi mladými Izraelci. Následně tuto malou firmu zakoupil americký gigant AOL (Procházka, 2010). Kopecký (2007) uvádí, že ICQ je v současnosti nejpoužívanější komunikační nástroj na světě a v roce 2001 jej použilo více než 100 milionů uživatelů.

Program byl a stále je šířen zdarma a nabízí obrovské množství funkcí, které většina uživatelů v praxi ani nevyužije (Žemlička, 2003).

4. VoIP telefonie

VoIP neboli Voice over Internet Protocol je technologie, která se využívá pro telefonování prostřednictvím počítačové sítě založené na bázi protokolu IP. Vznik VoIP telefonie se datuje od posledního desetiletí dvacátého století (Procházka, 2010).

Skype

Skype je volně šiřitelný program, který umožňuje zdarma provozovat internetovou telefonii mezi svými uživateli. Za poplatek lze telefonovat i do tradičních pevných telefonních sítí a případně přijímat telefonáty z pevných nebo mobilních sítí se službou SkypeIn (Procházka, 2010).

Max a Ray (2008) uvádějí, že Skype je nejpopulárnější internetová hlasová služba na světě a používá ji více než 75 milionů lidí.

1.4 Nebezpečné komunikační praktiky

Internet a elektronická komunikace nám umožňuje navazovat virtuální vztahy s lidmi, se kterými bychom se v reálném životě nemuseli nikdy potkat, přidávat se do skupin podle našich zájmů, hledat přátele podle toho, co je i nám blízké. Ne o každém člověku vyskytující se na internetu ale můžeme říci, že je věrohodný. Také díky anonymitě, kterou internet poskytuje, je velice obtížné rozpoznat, s kým vlastně komunikujeme.

Nebezpečné komunikační praktiky vycházejí z principů sociálního inženýrství (soubor technik působících na člověka a měnících jeho názory a postoje). Velmi často využívají naivity obětí (Kopecký, 2007). Tyto praktiky mají obvykle svého průvodce (někdy bývá označován i jako obtěžovatel, útočník nebo zločinec) a svoji oběť, popřípadě více obětí (Divínová, 2005).

Pro bezpečnost uživatele je důležité uvádět o sobě co nejméně informací (nejlépe žádné), které by byly přístupné nedůvěryhodným osobám, jak je to například u otevřených profilů na Facebooku.

Z nebezpečných praktik, se kterými se můžeme setkat v prostředí komunikace pomocí počítačových sítí zde uvedu dle mého názoru ty nejdůležitější.

Kyberšikana

Krejčí (2010, s. 3 [online]) termínem kyberšikana (cyberbullying) označuje: „*nebezpečné komunikační jevy, realizované prostřednictvím informačních a komunikačních technologií, jež mají za následek ublížení nebo jiné poškození oběti.*“

Dále Kopecký (2007, s. 15 [online]) definuje kyberšikanu jako: „*šikanování a ponižování jednotlivců nebo skupin formou osobních útoků, vedených prostřednictvím kanálů elektronické komunikace, jako jsou např. e-mail, instant messaging nebo textové zprávy (SMS).*“

Útoky na oběť mohou být intenzivnější, dlouhodobější a agresor může z utrpení oběti udělat masovou zábavu. Je známo mnoho případů, kdy oběti tento extrémní psychický tlak

nevydržely a zhroutily se, v některých případech toto trýznění skončilo sebevraždou (Krejčí, 2010 [online]).

Na rozdíl od klasické šikany, která se může projevovat jak fyzickými tak psychickými útoky a útočník a oběť se setkávají tvář v tvář, kyberšikana se odehrává pouze v rovině psychické. Je prováděna přes virtuální prostředí, kde mohou důsledky takového jednání dojít mnohem dál.

Happy Slapping

Happy Slapping je novým druhem šikany, který se poprvé objevil v jižní části Londýna v roce 2005 u hiphopových „gangsta teenagerů“. Účelem happy slappingu je nečekané tělesné napadení mladistvého nebo dospělého člověka, přičemž spolupachatel agresora celý čin nahrává na mobilní telefon nebo kameru. Získané video je poté umístěno na internet k pobavení ostatních uživatelů. Obětí takového útoku se může stát prakticky kdokoliv, kdo se útočníkovi naskytne (Redakce E-bezpečí, 2008 [online]).

Kyberstalking

Burges a Barker (In Divínová, 2005) uvádějí, že slovní výraz **stalking** je odvozen z anglického slova stalk. Znamená plížit se nebo stopovat zvěř, a je jím označován akt následování, komunikování, pozorování nebo hrozivého a nebezpečného přibližování se k druhé osobě.

Stalking je termín označující opakované, systematické a dlouhodobé obtěžování, které se stupňuje a může mít řadu různých forem a různou intenzitu (Kopecký, 2010 [online]).

Snahou pronásledovatele je psaná i verbální komunikace se svou obětí, žádá ji o zapojení do romantického vztahu, kontroluje ji, obtěžuje a sleduje. Toto chování se projevuje různými způsoby, mezi které patří například obtěžování množstvím telefonátů, zasíláním SMS zpráv, vandalismem, nežádoucím obtěžováním oběti doma nebo na pracovišti. Všechny uvedené projevy u oběti vyvolávají intenzivní strach a silný stres (Divínová, 2005).

O **kyberstalkingu** neboli kybernetickém lovu hovoříme tehdy, pokud pachatel zneužije elektronické komunikace k obtěžování a zastrašování vybraných uživatelů. Oběti jsou obtěžovány zanecháváním nepřístojných vzkazů na chatu nebo v návštěvních knihách (Ko-

pecký, 2007). Burges a Barker (In Divínová, 2005) uvádějí, že se kyberstalker (pronásledovatel) může dokonce vydávat za svoji oběť a říkat nebo psát jiným lidem věci, které by oběť nikdy neřekla. K této trestné činnosti pronásledovatelé zpravidla používají falešná jména, upravené e-maily nebo vystupují zcela anonymně. Tím zakrývají svoji pravou identitu.

Burgesse a Barker (In Divínová, 2005) uvádějí hlavní rozdíly mezi stalkingem a kyberstalkingem:

- U klasického stalkingu se musí oběť a útočník nacházet ve stejné lokalitě, což u pronásledování on-line (neboli kyberstalkingu) není nutné.
- Informační technologie kyberstalkerovi usnadňují nabádat třetí stranu k obtěžování a vyhrožování oběti.
- Anonymita kyberprostoru snižuje útočnickovy zábrany k obtěžování a vyhrožování. Pronásledovatelé nepotřebují svou oběť konfrontovat fyzicky.

Sexting

Sexting, v českém překladu „sextování“, je v České republice poměrně nový jev, spojený s využitím informačních a komunikačních technologií dětmi a mladistvými. Slovo sexting je složeninou slov sex a textování (rozesílání elektronických textových zpráv, videa nebo fotografií se sexuálním obsahem). Takovéto záznamy (videa, fotografie) jsou pak velmi často zveřejněny na internetu, zejména po rozchodu mezi mladistvými. V roce 2005 byly zdokumentovány první případy sextingu. Sexting také podporuje šíření pornografie dětí a mladistvých. V České republice již byla zaznamenána řada případů, které lze posuzovat právě jako šíření dětské pornografie (Kopecký, 2009 [online]).

Kybersex

Kybersex neboli kybernetický sex nemá jednoznačnou definici, ale lze jím označit komunikaci přes internet, jejímž účelem je sexuální vzrušení. Často se za toto chování považuje i vzájemné posílání zpráv sexuálního charakteru. Do této kategorie můžeme zařadit i flirto-

vání v chatovacích místnostech nebo pomocí instant messengerů, VoIP telefonie a dalších komunikačních prostředků, používaných převážně mladými lidmi (Redakce E-bezpečí [online]).

V následující kapitole se detailně zaměřím přímo na kybergrooming a problematiku s tím spojenou.

2 KYBERGROOMING

V posledním desetiletí přišel prudký vzestup informačních technologií. Tyto technologie nám nabízí různé možnosti a podstatně nám ulehčují život. Musíme si ale uvědomit, že tyto technologie se mohou pro někoho stát mocnou zbraní, kterou lze obrátit proti nám. Jedním z nejčastějších rizik, které hrozí dětem, ale i dospívajícím je i kybergrooming.

2.1 Charakteristika kybergroomingu

Howitt (In Craven, Brown a Gilchrist, 2006, In Choo, 2009) definuje **grooming** jako kroky, které pedofilové užívají k „chycení“ vyhlédnuté oběti a toto chování bývá podobné, jako námluvy u dospělých.

Kopecký (2007, s. 17) termínem **kybergrooming** (child grooming, grooming) označuje „*chování uživatelů internetu (predátorů, kybergroomerů), které má v dítěti vyvolat falešnou důvěru a připravit ho na schůzku, jejímž cílem je oběť pohlavně zneužít.*“

Brown (In Berson [online]) grooming chápe jako chytrý proces manipulace, typicky zahájený prostřednictvím sexuálního přístupu, který je navržen tak, aby lákal oběti k pohlavnímu styku.

Zábrany dítěte jsou snižovány prostřednictvím aktivního zapojení, desenzibilizace (znectivnění) a pomocí kontroly predátora (Berson [online]).

Berson (2002), O'Connell (2001), Kopecký (2008) aj. (In Kopecký, 2010 [online]) uvádějí, že výsledkem této schůzky může být fyzické násilí na oběti, zneužití oběti pro dětskou prostituci a může dojít i k sexuálnímu zneužití oběti apod. Dále tito autoři uvádějí, že je kybergrooming druhem psychické manipulace, která je realizována prostřednictvím internetu, mobilních telefonů a dalších souvisejících technologií.

Autoři, zabývající se problematikou kybergroomingu, jsou za jedno v tom, že útočníci lákají vyhlédnutou oběť na osobní schůzku pomocí různých manipulativních technik. Snaží se snížit zábrany dítěte a chovají se jako nejdůvěrnější kamarádi, kteří oběti rozumí. Pomocí dárků a dobíjení kreditu si dítě přiklání na vlastní stranu a nevdá jim za získání oběti utratit i tisíce korun, jen aby získali, to, co chtějí.

Dříve se podobné útoky odehrávaly i na ulici nebo před školou, kde se útočníci snažili děti získat různými technikami (například nabízení sladkostí, ptaní se na cestu, apod.). Dnes se drtivá část takových útoků přesunula do prostředí internetu a komunikačních sítí.

2.2 Výzkumná šetření

Na přelomu roku 2010/2011 realizoval tým Centra prevence rizikové virtuální komunikace Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci v rámci projektu E-Bezpečí již druhé, výzkumné šetření, které navazuje na tentýž výzkum z roku 2008/2009. Výsledky výzkumu jsou k dispozici pro širokou veřejnost od konce února 2011 (více informací lze nalézt na stránkách www.prvok.upol.cz.)

Od 1. listopadu 2010 do 31. prosince 2010 se do výzkumného šetření zapojilo 12 533 respondentů ze základních a středních škol z celé České republiky (včetně škol zapojených do projektu E-bezpečí). Realizaci projektu podpořila také firma Vodafone Czech, a.s. a cílem tohoto výzkumného šetření bylo zjistit zkušenosti respondentů s kyberšikanou (z pohledu obětí i útočníků), ochotu respondentů komunikovat s neznámými osobami, jenž je kontaktují prostřednictvím internetu a jejich zkušenosti se setkáváním s těmito lidmi (kybergrooming). Dále zjistit sdílení osobních údajů respondentů v rámci internetových služeb, zkušenosti respondentů se sextingem a v neposlední řadě zkušenosti respondentů se sociálními sítěmi zaměřenými na dětské uživatele (Kopecký, Krejčí, 2011[online]).

Výsledky ukazují, že na osobní schůzku s neznámou osobou z internetu je ochotno jít 39,09 % z dotázaných dětí. O konání takové schůzky by nikoho neinformovalo 19,84 % respondentů, což je o 11,14 % více, než výsledek v minulém výzkumném šetření. Dále výzkum ukázal větší opatrnost respondentů při nakládání s osobními údaji v rámci internetových služeb. Odeslat nebo zveřejnit sexuálně laděnou fotografii či videozáznam je ochotno 10,44 %. Hodnoty jsou tedy srovnatelné s hodnotami z minulého výzkumného šetření (Kopecký, Krejčí, 2011 [online]).

2.3 Výskyt kybergroomingu

Kybergrooming je často vázán na asynchronní i synchronní komunikační prostředky, nejčastěji internetové seznamky, veřejný chat, instant messengery a VoIP (např. Skype) a v posledních letech také na sociální sítě (Facebook, MySpace, Twitter a další.) (Kopecký, 2010 [online]). Podle řady výzkumů kybergrooming nejčastěji probíhá právě v prostředí instant messengerů (56 % případů), dále pak na sociálních sítích (11,4 % případů). Internetoví útočníci však kromě těchto komunikačních prostředí využívají také inzertní portály. Na nich dětem nabízejí různé možnosti přivýdělnku či kariéry (např. v oblasti modelingu) a často také navštěvují portály zaměřené přímo na nezletilé uživatele internetu – dětské portály, herní portály, portály zaměřené na volnočasové aktivity a další internetové stránky. (www.ceop.police.uk [online] In Kopecký, 2010 [online]).

2.4 Oběť

Z hlediska věku a pohlaví jsou oběťmi kybergroomingu častěji pubertální dívky než chlapci, nejčastěji ve věku 11 až 17 let (Choo, 2009 [online]). Kopecký (2010 [online]) předpokládá, že oběti tvoří zejména ti uživatelé internetu, kteří tráví velké množství svého volného času v online komunikačních prostředcích (ICQ, chat, Facebook apod.), kde navazují virtuální kontakty s ostatními (hledají zde kamarády, životní partnery). V několika posledních letech se také objevuje více případů kybergroomingu, ke kterým došlo na některé ze sociálních sítí (Twitter, Facebook, MySpace apod.). Tyto sítě, díky propracovaným systémům virtuálních sociálních vazeb poskytují ideální podmínky pro jeho realizaci.

Děti a mládež jsou k manipulaci někým jiným náchylnější a to zejména proto, že nemají plně rozvinuté sociální dovednosti a nemají dostatek životních zkušeností (Lamb, Brown In Kopecký, 2010 [online]).

Mezi nejčastější oběti kybergroomingu patří:

- a) *Děti s nízkou sebeúctou nebo nedostatkem sebedůvěry* – tyto děti lze snadněji citově i fyzicky izolovat.
- b) *Děti s emocionálními problémy, či oběti v nouzi* – často hledají náhradu za své rodiče nebo blízké a potřebují pomocnou ruku.

- c) *Děti naivní a přehnaně důvěřivé* – děti jsou ochotnější se zapojit do online konverzace s neznámými lidmi a obtížněji rozpoznávají rizikovou komunikaci.
- d) *Adolescenti/teenageři* – tuto věkovou skupinu zajímá lidská sexualita a jsou ochotni o ní hovořit (Kopecký, 2010 [online]).

Děti jsou často naivní a důvěřují druhým. Současně potřebují pozornost a náklonnost. Tato kombinace vlastností pak přispívá k tomu, že jsou děti snadnými cíli útočníků (Berson, [online]).

2.5 Útočníci

Útočníci (kybergroomeři) tvoří heterogenní skupinu, ve které můžeme nalézt uživatele s nízkým (např. noční hlídač) i vysokým sociálním statutem (např. učitel, právník apod.). V 85 – 95 % případů oběť pachatele zná a je na něm závislá. Často bývá útočníkem také známý rodiny oběti (Choo In Kopecký, 2010 [online]).

Mezi útočníky dle výzkumů převažují osoby, které doposud nebyly trestány. Kybergroomeři se ale stávají i ti, kteří již byli za sexuální útoky proti dětem a mladistvým odsouzeni a došlo u nich k recidivě (Kopecký, 2010 [online]).

Choo (2009 [online]) uvádí, že řada studií prokázala, že pachatelé odsouzení za sexuální zločiny na dětech jsou zaškateni do role násilníka a vyloučeni jinými vězni během pobytu ve vězení. Dohled a rehabilitace sexuálních delikventů, zejména dětských sexuálních delikventů je složitým a náročným procesem, který vyžaduje odpovídající výchovu a vzdělávání.

Velmi častým jevem, se kterým se v praxi můžeme setkat a setkáváme, je také vytváření organizovaných skupin online predátorů – kybergroomeřů, kteří vzájemně spolupracují. Tyto propracované sítě se například spolupodílejí na únosech dětí. Dítě je útočnickovou manipulací donuceno k osobní schůzce, uneseno a dále převezeno na území jiného státu. Zde může být následně sexuálně zneužíváno, využíváno k výrobě dětské pornografie, fyzicky týráno apod. Sítě predátorů také velmi často shromažďují osobní profily do databází, které pak využívají ostatní členové sítě (Kopecký, 2010 [online]).

Případ spolupráce predátorů z USA:

Čtrnáctiletá dívka dostala nový počítač jako dárek od rodičů. Po dvou měsících užívání internetu se seznámila s dospělým mužem, se kterým udržovala e-mailovou korespondenci. Když se její rodiče dozvěděli o jejich komunikaci, podnikli kroky k ukončení vztahu. Odstranili klávesnici z počítače, sledovali její e-mailovou korespondenci, telefonní hovory a vyhledali pomoc v psychologické poradně. Nicméně, dívka pokračovala v komunikaci prostřednictvím mobilního telefonu, který jí útočník poslal jako dárek. Po několika měsících dívka zmizela z domova. Když policisté prohledali její domácí počítač, objevili řadu e-mailů, které je přivedly až k síti pedofilů, komunikujících mezi USA a jižní Evropou. Pedofilní uživatel z Řecka tedy komunikoval s groomery z USA. Dívce, kterou si vybral jako oběť, zabezpečil falešný pas a poskytl finanční prostředky k převezení dívky do místa jeho pobytu v Řecku. Po pěti měsících byla dívka navrácena domů. Nejprve dívka tvrdila, že útočníka bezmezně miluje a zbožňuje, nicméně po rozsáhlé terapeutické léčbě si začala vzpomínat a uvědomovat detaily sexuálního a fyzického mučení. Začala mít sebevražedné sklony a byla nutná její hospitalizace v psychiatrické léčebně. Dívka se z této hrůzné zkušenosti pozvolna zotavuje, ale její zkušenosti a trauma budou pro ni nezapomenutelné (Berson [online]).

2.6 Manipulace dítěte

Edmüller a Wilhelm (2010) manipulací rozumí záměrné nebo bezděčné (nevědomé) použití neférových způsobů chování. Dále uvádějí, že manipulovat lze v jakékoli komunikační situaci.

Kopecký (2010 [online]) uvádí, že psychická manipulace dítěte probíhá obvykle od 3 měsíců až po dobu několika let. Závisí především na důvěřivosti oběti a způsobu manipulace, kterou kybergroomer (internetový predátor) použije. Známý jsou i takové případy, kdy pachatel manipuloval dítě po dobu 2 let, než došlo k osobnímu setkání.

Manipulátoři obvykle vystupují pod různými maskami. Platí za mistry v měnění škrabošek podle toho, jak se pro ně situace vyvine nebo podle cíle, k němuž směřují (Nazare-Aga, 2008).

Manipulace dítěte prochází čtyřmi základními etapami, u kterých útočník využívá velké množství manipulativních postupů a technik (Kopecký (2010 [online]):

1. Příprava kontaktu

V této etapě připravuje kybergroomer podmínky pro realizaci manipulace oběti.

- **Falešná identita** je jedním z nejčastěji pozorovaných postupů kybergroomera. Útočník si vytváří profil, kde o sobě uvádí nepravdivé osobní informace, jako jsou jméno, příjmení, věk či fotografie obličeje. Útočníci jsou obvykle o mnoho starší než jejich oběti, proto si svůj věk upravují dle potřeby a svůj profil doplní odpovídajícími fotografiemi. Identita kybergroomera může existovat v těchto základních formách:
  - a) *Statická identita* – útočník si vytváří jednu identitu, pomocí které oslovuje vybrané oběti (například uživatelský profil na ICQ, Facebooku apod.).
  - b) *Dynamická identita* – svoji identitu si útočník upravuje dle potřeby a může vystupovat pod několika přezdívkami. Dokáže si účelově přizpůsobovat osobní údaje, zájmy a případně pohlaví, aby oslovil vybranou oběť co nejefektivněji. Takový útočník často komunikuje s více oběťmi současně, musí si proto pamatovat či evidovat, co komu sdělil. Proto je pro útočníka mnohem složitější udržet si dynamickou identitu než identitu statickou. Pokud se stane, že si útočník zamění oběť, se kterou právě komunikuje, za jinou a oběť zaznamenaná ve virtuální komunikaci zjevné rozpory (například uživatel opakovaně uvede jiné jméno, věk či jiné údaje), může se jednat o signály toho, že komunikuje s kybergroomerem.
- **Falešná autorita** znamená, že útočníci nevystupují jako fyzické osoby, ale jako představitelé firem, kteří vyhlédnutým obětím přinesou nějaký užitek. Autorita firmy také dodává informacím šířeným na internetu na větší pravdivosti a věrohodnosti.

Jako příklad bych zde uvedla příběh z Linky bezpečí, na kterou se dovolala čtrnáctiletá dívka, a chtěla vědět, jak se zachovat. Vyprávěla, že s kamarádkou má profil na jednom ze známých serverů, kde komunikují s dalšími přáteli i neznámými lidmi. Na jejím profilu ji oslovil neznámý člověk, který se představil jako zástupce modelingo-

vé agentury. Psal jí, jak je krásná a mohla by se ve světě prosadit. Pokud mu pošle další své fotografie, ukáže je svým nadřízeným a mohl by jí zajistit velkou kariéru. Dále uvedl, že pro modeling je důležitá postava, a proto má být na fotkách v plavkách. Dívka měla z celého rozhovoru divný pocit, ale rodičům se nesvěřila. Kariéra modelky by ji velmi lákala, navíc její kamarádka tvrdí, že zná mnoho dívek, které po internetu takovou práci našly (Krčmářová, 2010 [online]).

2. Kontakt s obětí, navázání a prohlubování vztahu

V druhé etapě útočník navazuje kontakt s vyhlédnutou obětí a snaží se o prohlubování virtuálního vztahu.

- **Efekt zrcadlení (mirroring)** je chování predátora, který napodobuje oběť ve snaze prolomit zábrany a chová se jako její zrcadlový odraz. Například, jestliže dítě sdělí kybergroomerovi že je osamělé, útočník zrcadlí tím, že dítě chápe, a ví, jaké je to být osamělý a rád by byl jeho nebo její kamarád. Útočník tak navozuje v dítěti pocit přátelství, který oběti pomáhá překonat strach z komunikace s neznámou osobou (www.kids.yahoo.com [online]).

Zrcadlení může být navozeno také sounáležitostí s (fiktivními) společnými koníčky, názory na různá témata apod.

Ukázka zrcadlení (Kopecký, 2010, s. 6 [online])

„méďa_15: Ahoj myšičko, jak se máš?

Myšička_13: Mám se fajn, nudím se.

méďa_15: Můžu se nudit s tebou?

Myšička_13: Třeba.

méďa_15: Kolik je ti let?

Myšička_13: 13, a tobě?

méďa_15: 15, a co máš ráda?

Myšička_14: mám ráda Hannah Montanu...

méd'a_15: Hannah Montanu úplně miluju!!! A děláš nějaký sport?

Myšička_14: Jezdím na inlinech.

méd'a_15: Já si na inlinech občas taky vyjedu, je to skvělá zábava... Odkud jsi?

Myšička_14: Z Prahy. A ty?

méd'a_15: Já jsem také z Prahy. Odkud přesně? Napovíš?

Myšička_14: ... no, ze Smíchova.“

- **Snaha získat co nejvíce osobních informací (fishing)** je další z metod predátora, který se kromě základních osobních údajů jako jméno, adresa nebo telefonní číslo snaží od dítěte vyzvědět další informace (např. oblíbený sportovní tým, jméno školy, kterou žák/žákyně navštěvuje nebo speciální koníčky apod.), které následně útočník využije k profilování a nalezení oběti (www.kids.yahoo.com [online]).
- Dalším krokem k získání potencionální oběti je **profilování oběti**. Pachatel vychází při sestavování profilů z údajů, které mu sdělily oběti, ale i v rámci internetových vyhledávačů. Stejnou cestou si může útočník údaje, které mu o sobě oběť sdělila, zkontrolovat.
- **Luring** neboli **vábění a uplácení oběti** slouží útočníkovi k tomu, aby navázal s obětí co nejužší vztah. K této činnosti využívá různé úplatky (např. peníze, kredit, mp3 přehrávač, značkové oblečení apod.), které zvyšují důvěryhodnost kybergroomera a mohou sloužit také k získání nejcitlivějšího údaje, kterým je fotografie obličeje.
- **Snižování zábran dítěte zaváděním sexuálního obsahu do konverzace**. Tak jako uplácení umožňuje útočníkovi navázat úzký vztah s obětí, zavedením diskuse o lidské sexualitě kybergroomer dítě podněcuje ke zvědavosti k sexu a znecitlivuje jej na nahotu (Berson [online]). Dále může docházet k tomu, že útočník nabídne dítěti různé erotické či pornografické materiály, což jak je uvedeno výše, sníží stud dítěte a zájem o sexualitu. Pachatel také usiluje o získání videozáznamů či fotografií obnaženého dítěte. Tyto citlivé materiály následně může využít k vydírání dítěte.
- Posledním krokem této etapy je **snaha o izolaci oběti od okolí**. Díky anonymitě internetu je ochota svěřit se neznámému člověku na internetu vyšší než v reálném živo-

tě. Útočník se pro dítě postupně stává nezastupitelným kamarádem a jediným člověkem, kterému se svěřuje se svými osobními problémy a stává se pro dítě „exkluzivním přítelem“. Tyto důvěrné informace pak útočník využívá pro svůj prospěch. Pomocí zastrašování a citového vydírání například zakazuje sdělit určitou informaci rodičům nebo nejbližším lidem z okolí dítěte. Zastrašování by mohlo vypadat takto: „Pokud to řekneš rodičům, budou se na tebe zlobit a nenávidět tě!“ Oběť je na útočníka závislá tím více, čím více mu svěřuje osobní a důvěrné informace. Zpočátku dítě vyhledává dobrovolně, později jen z donucení. Pokud by chtěla oběť vztah ukončit, může nastat zastrašování ze strany útočníka a vyhrožování zveřejněním získaných intimních fotografií či důvěrných tajemství. Dítě se pak bojí důsledků, které by pro něj mohly nastat a raději ve vztahu s útočníkem pokračuje.

3. Příprava na osobní schůzku

V této etapě již útočník disponuje osobními údaji, diskriminujícími materiály, informacemi a plánuje osobní schůzku. Stejně jako v předcházejících etapách, i v této využívá útočník techniky cílené manipulace.

- **Překonávání věkového rozdílu mezi útočníkem a obětí** je specifická technika, kterou kyberútočník využívá k překonání věkového rozdílu mezi ním a obětí. Berson (In Kopecký, 2010 [online]) uvádí příklad této techniky na případu, kdy útočník komunikoval s obětí pod falešnou identitou několik týdnů a během této doby o sobě tvrdil, že je nezletilý a má podobné problémy jako oběť. Po čase oznámil oběti, že mu jeho otec zakázal přístup k internetu, ale jeho starší bratr (další identita útočníka) by byl schopen pokračovat v internetovém přátelství. V průběhu času pak oběť postupně přijala skutečnost, že komunikuje s dospělým, podstatně starším člověkem.

Jsou známy i případy, kdy kybergroomer oběti tvrdil, že ji na osobní schůzce vyzvedne starší osoba (např. tatínek nebo sourozenec). Touto osobou byl ale onen útočník, který oběť odvezl na „bezpečné místo“ a tam ji sexuálně zneužil.

- **Vyhrožování a vydírání oběti** nastává ve chvíli, kdy predátor pozve oběť na osobní schůzku a ta odmítne. Útočník, který má o oběti dostatek důvěrných informací a citlivých materiálů, začne oběť vydírat zveřejněním kompromitujících materiálů. Například tyto materiály vytiskne a vyvěsí v okolí bydliště a školy oběti nebo zašle nahé

fotografie blízkým kamarádům oběti, rodičům apod. Může také vydírat zveřejněním diskriminující fotografie na internetu s hanlivým označením oběti. Mnoho dětí se proto raději rozhodne na schůzku jít, aby nemusely čelit ponížení ze strany okolí. Ne vždy je však nátlak nutný a řada obětí je ochotna jít na schůzku i bez předchozího vydírání.

4. Osobní schůzka

Cílem predátora a logickým zakončením předcházejících etap je osobní schůzka s vyhlédnutou obětí.

- Jedním z kroků této etapy může být **pokračující manipulace**. Na první schůzce ještě nemusí dojít k sexuálnímu zneužití a může být zcela nevinná. Útočník si může pomocí schůzky pouze ověřovat, zda je oběť skutečně nezletilá a zda se nejedná například o nasazeného agenta (v některých zemích jsou tito agenti běžnými nástroji v boji proti zneužívání nezletilých). Útočník může na schůzce rovněž prohlubovat vztah s obětí dalším dárkem, aby oběť nabyla dojmu, že je útočník tím, čím se na internetu vydával a je naprosto neškodný. K opravdovému útoku může dojít až po několika neškodných osobních schůzkách.
- Útok na oběť (fyzický útok, sexuální útok apod.) má pro oběť dalekosáhlé následky, jak v oblasti fyzické, tak zejména psychické. Pokud kybergroomer vlastní dostatek účinných nástrojů pro manipulaci, může oběť přinutit k opakovaným schůzkám, na kterých útoky pokračují.

Útočník chce manipulací získat dítě na svoji stranu a používá proto tyto techniky a metody cílené manipulace, které může měnit s reakcemi dítěte na něj. Jeho jediným cílem je osobní schůzka.

2.7 Případy kybergroomingu

V této kapitole uvádím případy kybergroomingu (child groomingu), které se v nedávné době staly u nás v České republice, ale i v zahraničí a jaký byl postih pro kybergroomera.

2.7.1 U nás

PAVEL HOVORKA

Mediálně nejznámějším případem kybergroomingu v České republice je případ uvězněného devianta Pavla Hovorky, který pracoval v pražských tiskárnách jako vrátný. V roce 2008 jej městský soud uznal vinným za zneužití dvou desítek chlapců, které zneužíval mezi lety 2005 a 2007 a odsoudil k 8 letům vězení. V odvolacím řízení mu Vrchní soud v Praze zmírnil trest na 6,5 roku. Hovorka po vynesení rozsudku jakoukoliv vinu odmítal (Bublanová, 2009 [online]).

Své oběti kontaktoval přes internetové seznamky anebo vybíral z řad dětí z dětských domovů. Oběti lákal na fiktivní soutěž „Dítě VIP“, za což výhercům sliboval dva týdny pobytu v Praze. Mnoho obětí, které se dostavily na osobní schůzku, donutil k pohlavnímu styku. Za něj jim nabízel peníze nebo oběti vydíral. Chlapcům hrozil zveřejněním jejich nahých fotografií a vyzrazením jejich homosexuální orientace, pokud jej nebudou nadále navštěvovat. Někteří se bránili, a tak je podle obžaloby znásilnil (Třeček, Šťastný, 2009 [online]).

Z projevu státní zástupkyně:

„Obžalovaný na rozkládacím lůžku ve vrátnici tiskárny, kde pracoval jako strážce, k poškozenému, kterého nejprve líbal po těle, přilehl zezadu, až dosáhl análního styku,“ popsala státní zástupkyně jeden z osmadvaceti Hovorkových trestných skutků. Protože si Hovorka své oběti často fotografoval, využíval toho k dalšímu setkávání s chlapci. *„Vyhrožoval poškozenému, že dá okolí vědět o jeho homosexuální orientaci, aby ho přesvědčil k dalším stykům,“* dodala státní zástupkyně (Bublanová, 2009 [online]).

2.7.2 V zahraničí

DOUGLAS LINDSELL

Douglas Lindsell (64), bývalý pošťák ze západního Londýna byl v roce 2003 odsouzen k 5 letům odnětí svobody za sexuální obtěžování několika dívek a za pokus o znásilnění. Lindsell se dívkám představoval jako patnáctiletý teenager, trpící rakovinou. Komunikoval především přes internetový chat. Dvě dívky ve věku 13 a 14 let přiměl k osobní schůzce a snažil se je nalákat do svého auta. Dívky však utekly a unikly tak znásilnění. Po nevydařené schůzce jim Lindsell telefonicky mnohokrát vyhrožoval znásilněním (Morris, 2003 [online]).

Řadě dívek také poslal své nahé fotografie. Matka jedné z dívek fotografii našla a kontaktovala policii. Díky adrese, která byla na druhé straně fotografie, policie zjistila místo Lindsellova pobytu a zadržela jej (www.news.bbc.co.uk [online]).

Lindsell prostřednictvím internetových chatů a mobilních telefonů komunikoval s 54 dívkami z Velké Británie a 19 ze zahraničí (mimo jiné např. Nový Zéland nebo Kanada). Aby byl přesvědčivější, pořídil si pro tyto účely knihu o slangu teenagerů. Navíc si vybudoval databázi s více než 70 dětmi. Ta obsahovala takové detaily jako jsou například barva a délka vlasů, barva očí, škola, oblečení, informace o rodině a další intimní informace o velikosti podprsenky či sexuálních praktikách, které se dítěti líbí nebo nelíbí (Morris, 2003 [online]).

PETER CHAPMAN

Petera Chapmana v březnu 2010 britské soudy odsoudily k doživotnímu trestu. Pod falešnou identitou v síti Facebook se seznámil se 17-ti letou dívkou, kterou vylákal na osobní schůzku, kde ji znásilnil a následně zavraždil. Třiatřicetiletý deviant byl již jednou trestán za sexuální násilí. Za znásilnění prostitutek byl uvězněn na sedm let a po propuštění měl být pod pravidelným dohledem policie. Od dubna roku 2008 o něm však policie neměla žádné zprávy. Celostátní pátrání po nebezpečném deviantovi bylo vyhlášeno až v září roku 2009, tedy měsíc před osudnou událostí, která stála život sedmnáctiletou Ashleigh Hall (Vnouček, 2010 [online]).

Chapman si vytvořil na sociální síti Facebook falešný profil, kde se představoval jako devatenáctiletý Peter Cartwright. Skrýval se i za dalšími identitami, například jako DJ Pete – 17 letý dělník nebo 15 letý student z Liverpoolu. Pomocí Facebooku se seznámil s Ashleigh Hallovou, která trpěla sebepodceňováním. Důvěřivá dívka byla nabídkou na osobní schůzku polichocena a na setkání se dostavila. Deviant se dívce představil jako otec jejího virtuálního kamaráda a na opuštěném místě dívku nejdříve znásilnil a pak zardousil. Následujícího dne Chapmana náhodou zastavila policie v souvislosti s podezřelou registrační značkou jeho auta a po vlastním přiznání trestného činu devianta ihned zatkla (Stokes, 2010 [online]).

Po zveřejnění případu znásilněné a mrtvé dívky začaly kontaktovat policii další dívky, které se podobaly vizuálně Ashleigh Hallové. Jednou z nich byla například i Dyanne Litterová, kterou Chapman rovněž kontaktoval a zval na osobní schůzku (Guy, 2009 [online]).

Online přátelé tohoto devianta na Facebookovém profilu čítali téměř přes 3000 kontaktů a všechno byly ženy ve věku od 13 do 31 let. K získávání důvěrných informací používal také dotazníku, pomocí kterého získával osobní informace. Od 16ti dívek vylákal i citlivé fotografie. Další sociální sítě, na kterých Chapman působil byly kromě Facebooku například Holabox, Netlog, Kazoba apod. (Stokes, 2010 [online]).

2.8 Právní rámec kybergroomingu

Policisté se při šetření trestné činnosti setkávají s případy, které se týkají internetové kriminality. Termín kybergrooming Trestní zákon nabytý účinností dnem 1. ledna 2010 (Zákon č. 306/2009 Sb.) nezná, ale pod toto jednání mohou být zahrnuty trestné činy uvedené v následující tabulce. (Vlachová, 2009 [online]).

Trestný čin	Paragraf	Výška trestu
Obchodování s lidmi	§ 168	až 1 rok
Omezování osobní svobody	§ 171	až 2 roky
Vydírání	§ 175	6 měsíců až 4 roky
Pohlavní zneužívání	§ 187	1 až 8 let
Ohrožování výchovy dítěte	§ 201	až 2 roky
Podvod	§ 209	až 2 roky
Nebezpečné vyhrožování	§ 353	až 1 rok
Nebezpečné pronásledování	§ 354	až 1 rok

Tabulka 1 Právní rámec kybergroomingu (Vlachová, 2009 [online])

2.9 Primární prevence

Před kybergroomingem můžeme děti chránit různými počítačovými programy, které nainstalujeme do počítače. Takovým programem je například program Červené tlačítko, o kterém se zmíním v další kapitole. Daším preventivním krokem by měla být informovanost učitelů, žáků a rodičů o nebezpečích, která číhají na internetu.

Velmi důležitým preventivním nástrojem je také fungující komunikace a vztahy mezi rodiči a dětmi. Významné je rovněž začlenění témat o rizikové virtuální komunikaci do systému vzdělávání, například prostřednictvím rámcových vzdělávacích programů (Kopecký, 2010).

Server E-bezpečí navrhl pro děti desatero obrany proti kybergroomingu jako jistý druh prevence. Skládá se z těchto deseti bodů:

1. Přemýšlejte o „online přátelstvích“, která se zdají být až moc perfektní na to, aby byla opravdová. Lidé na internetu totiž mohou lhát.
2. Ukládejte si vždy kopie rozhovorů a znovu čtěte staré rozhovory. Všimněte si nesrovnalostí v příběhu, který vám váš online přítel vyprávěl (například změna věku nebo dalších údajů).
3. Zvažte všechny možnosti, proč po vás může někdo chtít, abyste udrželi vztah v tajnosti nebo proč se ptá na otázky mimořádně osobního charakteru.
4. Pokud se v konverzaci vyskytnou otázky sexuální povahy, nebojte se říci ne kybersexu. Neodesílejte ani nepřijímejte materiály sexuální povahy.
5. Nenechte se oklamat sliby milujícího a naplňujícího vztahu, protože tito jedinci často lžou a slibují tytéž věci zároveň několika mladým lidem.
6. Nikdy neposkytujte své osobní informace a fotografie lidem, které jste zrovna potkali v online prostředí (na chatu, při používání ICQ, Skype apod.).
7. Online přátelství by měla zůstat online, a je naprosto v pořádku odmítnout osobní setkání tváří v tvář.
8. Velmi dobře si promyslete, zda se dá na internetu najít opravdu vážný vztah a zdali nehledáte na špatném místě.
9. Vytyčte si své osobní hranice s ohledem na rozhovory o sexu a věřte svým rozhodnutím.
10. Online přátele by měli zůstat pouze online přáteli (www.e-bezpeci.cz [online]).

Zde uvádím dva další body, které souvisí s uvedeným desaterem, které uvádí Kopecký (2010) ve své studii o kybergroomingu:

11. Nikdy nechoďte na osobní schůzku, aniž by o ní věděli rodiče nebo blízká dospělá osoba, které důvěřujete. Uvědomte si, co všechno se vám může na takové schůzce stát a jak pro vás může být riskantní.

12. Dejte si pozor na to s kým, a o čem se bavíte. Internetová komunikace se zdá být anonymní, ale není. Jistě nechcete, aby vás „internetový známý“ např. vyhledal v reálném světě anebo vás nutil dělat něco, co nechcete.

Pravidla pro rodiče

1. Bavte se se svými dětmi o tom, jak tráví svůj čas na internetu. Uvědomte si, že i když vaše dítě sedí u počítače v bezpečí domova, nemusí to znamenat, že je v bezpečí!
2. Počítač dítěte ponechte na veřejně dostupném místě, například v obývacím pokoji, které můžete namátkou kontrolovat.
3. Vysvětlete dětem, jaká jim mohou na internetu hrozit rizika.
4. V případě, že se vaše dítě dostane do problémů s kybergroomingem, kyberšikanou nebo dalšími rizikovými jevy na internetu, nepoužívejte nefunkční metodu zákazu práce s počítačem a internetem! Uvědomte si, že dítě si najde jinou cestu, jak se k těmto nástrojům dostat (ve škole, u kamaráda, prostřednictvím mobilního telefonu apod.) (Kopecký, 2010).

Existuje mnoho případů, kdy se znalost naučených preventivních metod vyplatila. Není samozřejmé, zda děti zareagují stejným způsobem, i když je to nikdo předtím nenaučí. Nicméně se zdá, že si děti lépe poradí v nebezpečných situacích, naučí-li se znát preventivní techniky. Při jejich znalostech si budou děti více věřit a nebudou už tak zranitelné. Tím, že dětem vstoupíme do mysli, že je mnohdy správné říci „ne“, utéci, vyhledat pomoc dospělé osoby a nedodržovat slib mlčenlivosti, který jsou mnohdy nuceni slíbit, jim zároveň umožňujeme využívat vlastního úsudku ke své ochraně (Elliottová, 2000).

3 PROJEKTY

3.1 Projekt Seznam se bezpečně

V roce 2008 uspořádal **Seznam.cz** v Praze konferenci pro učitele, kde se účastníci mohli blíže seznámit s riziky, které dětem na internetu hrozí. Tato akce měla obrovský úspěch, a proto se organizátoři rozhodli natočit film o nástrahách internetu a nebezpečích, která jsou skryta za nejrůznějšími identitami. Film je určen dětem, rodičům a pedagogům. Asi třicetiminutovým filmem provází Mirek Vaňura, autor pořadu 112, vysílaného v televizi Nova. Hlavním cílem filmu a projektu je upozornit na nebezpečí, která se mohou skrývat na internetu. Je zde uvedeno několik skutečných případů, které se staly v České republice. Podklady pro tyto příběhy a pomocnou ruku při realizaci podali například Nadace Naše dítě, Policejní prezidium nebo Linka bezpečí (www.seznamsebezpecne.cz [online]).

Informace o projektu a video lze nalézt na stránkách **www.seznamsebezpecne.cz**. Navíc lze na této stránce nahlásit závadný obsah, na který uživatel narazí na internetu. Na výběr jsou zde tři možnosti. Všechny informace můžeme **nahlásit policii**, **oznámit** pracovníkům **závadný obsah** nebo **požádat o pomoc** přímo pracovníky projektu.

Webové stránky:	www.seznamsebezpecne.cz
Kontakt:	seznamsebezpecne@firma.seznam.cz

3.2 Projekt E-Bezpečí

Projekt **E-Bezpečí** vznikl na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci a má za úkol identifikovat a analyzovat nebezpečné komunikační praktiky spojené s elektronickou komunikací, které v současnosti působí negativním způsobem na mladou generaci (především 6-15 let). Školou povinná mládež je každodenně vystavována velkému množství různých negativních informací, přestože nemá dostatečnou schopnost či dovednost tyto informace kriticky přehodnotit a zpracovat. Tato nebezpečí nejčastěji představují kybergrooming, kyberšikana, kybestalking apod.

Dalším, neméně důležitým úkolem projektu je uspořádat získané informace a zveřejňovat je prostřednictvím internetového portálu, který bude využíván učiteli a studenty učitelských oborů a bude sloužit k osvětě a prevenci před těmito patologickými jevy v oblasti využívání online médií (zejména internet). Projekt chce rovněž poskytnout pedagogům a studentům cenný zdroj informací, které lze využít v praxi, a které budou pozitivně působit na rozvoj informační a mediální gramotnosti dětí (Kopecký, 2008 [online]).

V České republice je projekt E-bezpečí prvním, který se specializuje na nebezpečné komunikační jevy. Od roku 2009 nabízí tento projekt také možnost proškolení a vzdělávací akce pro žáky základních škol, studenty středních škol a jejich pedagogy. Seznamuje a informuje o nebezpečných komunikačních praktikách na internetu a snaží se představit návod, jak se těmto nebezpečným jevům bránit, případně kam se obrátit pro pomoc.

Webové stránky:	www.e-bezpeci.cz
Kontakt:	<p><u>Mgr. Kamil Kopecký, Ph.D. (Management projektu)</u></p> <p>Mobil: +420 773 470 997</p> <p>E-mail: info@e-bezpeci.cz</p> <p><u>Mgr. Veronika Krejčí (Management vzdělávacích akcí)</u></p> <p>Mobil: +420 777 588 382</p> <p>E-mail: vzdelavani@e-bezpeci.cz</p>
Poštovní adresa:	<p>Projekt E-Bezpečí – Centrum prevence rizikové virtuální komunikace</p> <p>Pedagogická fakulta UP Olomouc</p> <p>Žižkovo náměstí 5</p> <p>Olomouc, 771 40</p>

3.3 Centrum prevence rizikové virtuální komunikace PdF UP (PRVoK)

Centrum prevence rizikové komunikace (PRVoK) se zaměřuje především na prevenci rizikového chování spojeného s užíváním informačních a komunikačních technologií dětmi. Zejména se zaměřuje na kyberšikanu, kybergrooming, kyberstalking, sexting, hoax a spam, metody sociálního inženýrství, problematiku sdílení osobních údajů prostřednictvím sociálních sítí a další nebezpečné komunikační praktiky. Toto Centrum je od roku 2009 provozováno Katedrou českého jazyka a literatury ve spolupráci s dalšími katedrami Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a navazuje na činnosti již zmíněného projektu E-Bezpečí. Centrum realizuje primární, situační a viktimní prevenci (www.prvok.upol.cz [online]).

Webové stránky:	www.prvok.upol.cz
Kontakt:	<p><u>Mgr. Kamil Kopecký, Ph.D (Vedoucí centra)</u> Telefon: +420 585 635 601 Mobil: +420 773 470 997 E-mail: kamil.kopecky@upol.cz</p> <p><u>Mgr. Veronika Krejčí (Manažer vzdělávání, objednávky akcí)</u> Telefon: +420 585 635 614 E-mail: veronika.krejci@upol.cz</p> <p><u>Kateřina Marková (Sektretářka)</u> Telefon: + 420 585 635 602 E-mail: katerina.markova@upol.cz</p>
Poštovní adresa:	Centrum prevence rizikové virtuální komunikace Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci Žižkovo náměstí 5 Olomouc, 771 40

V letošním roce se podařilo Centru PRVoK získat 2 nové grantové projekty pro E-Bezpečí s podporou Ministerstva vnitra České republiky pro Olomouc a Ostravu a navíc poskytlo grantovou podporu i Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy na projekt E-Bezpečí – nebezpečí elektronické komunikace pro žáky i učitele 2. etapa.

3.4 Bílý kruh bezpečí

Bílý kruh bezpečí poskytuje okamžitou, odbornou a diskrétní pomoc svědkům a obětem trestných činů formou psychologické, morální a právní pomoci. Dále pořádá odborné semináře a přednášky ke zvýšení informovanosti široké veřejnosti o problémech obětí trestné činnosti (www.bkb.cz [online]).

Webové stránky:	www.bkb.cz
Telefonická krizová pomoc:	257 317 110

3.5 Pomoc online (Internet Helpline)

Internet Helpline (Linka bezpečí ONLINE) je součástí mezinárodního projektu Safer Internet a poskytuje dětem a dospívajícím první pomoc formou psychologické a sociální asistence při práci s internetem. V České republice jde o vůbec jednu z prvních takto specializovaných linek krizové intervence. Hlavním cílem tohoto projektu je zřízení speciální asistenční služby Helpline na stávající bezplatné lince bezpečí (116 111), na kterou se mohou obracet děti nebo dospělí a ohlásit zneužívání dětí při komunikaci na internetu. Odborní konzultanti dětem poskytnou důležitou psychosociální pomoc a také jim poradí, jak používat internet bezpečněji a jak se bránit, pokud pocítují znepokojení a ohrožení při prohlížení webových stránek nebo komunikaci s cizími lidmi (www.pomoconline.cz [online]).

Webové stránky:	www.pomoconline.cz
Telefonická krizová pomoc:	116 111

3.6 Safer Internet (Národní centrum bezpečnějšího internetu)

Je projektem, který podporuje výzkum, vzdělávání, ochranu a pomoc uživatelům před ilegálním či ohrožujícím obsahem na internetu. Cílem tohoto projektu je boj proti škodlivému obsahu na internetu, podpora osvětové činnosti, propagace pozitivního obsahu a zodpovědného chování na internetu. Dále poukázat na škodlivý obsah, projevy ohrožujícího chování v online prostředí a pomoc, jak se uvedeným případům vyhnout. Saferinternet spolupracuje s řadou partnerů (státní a odborné instituce, vydavatelské domy, komerční firmy apod.), se kterými pořádá semináře, konference, přednášky a školení, zaměřující se na oblast bezpečnějšího obsahu na internetu a prevenci internetové kriminality. Tento projekt se také snaží sledovat trendy v oblasti online technologií a přinášet aktuální informace, které se v této souvislosti objevují (www.saferinternet.cz [online]).

Webové stránky:	www.saferinternet.cz
Kontakt:	Telefon: +420 734 709 025 Fax: +420 257 328 684 <u>Ing. Pavel Vichtera (Koordinátor projektu)</u> E-mail: vichtera@saferinternet.cz <u>Dr. Zdeněk M. Zális</u> Mobil: +420 602 262 582 E-mail: zalis@saferinternet.cz
Poštovní adresa:	Národní centrum bezpečnostního internetu Svornosti 30, Praha 5, 150 00

3.6.1 Projekt Červené tlačítko

Projekt Červené tlačítko vytvořilo České národní centrum bezpečnějšího internetu v rámci projektu Horká linka. Je spolufinancován Evropskou unií a mezi další partnery patří již zmíněný Saferinternet, Policie České republiky, IHOPE (mezinárodní organizace sdružující internetové Horké linky) a Výbor pro práva dítěte Rady vlády ČR (www.cervene-tlacitko.saferinternet.cz [online]).

Červené tlačítko je softwarový nástroj hlásící nelegální obsah na Internetu, především obrazový materiál se zneužívanými dětmi (dětská pornografie), pedofilie, dětská prostituce, obchod s dětmi, věkově nepřiměřený obsah, xenofobie, rasismu, sebepoškozování, šíření drog, výzvy k násilí a nenávisti. Cílem tohoto programu je zjednodušit proces hlášení nelegálního obsahu Horké lince. Jedná se o alternativu hlášení pomocí formuláře (www.cervene-tlacitko.saferinternet.cz [online]).

Webové stránky:	http://cervene-tlacitko.saferinternet.cz/
------------------------	---

3.7 Projekt Sheeplive

Projekt Sheeplive (Ovce.sk) vznikl jako součást projektů Zodpovedne.sk, Stopline.sk a Pomoc.sk. Dalšími partnery jsou Slovenský výbor pro Unicef a Ministerstvo vnitra Slovenské republiky. Projekt je zaměřen na bezpečnost dětí a mládeže, především na rizika internetu, mobilních telefonů a nových technologií. Pro nižší věkovou kategorii projekt působí jako prevence, mládeži vtipně nastavuje zrcadlo jejich nevhodného chování na internetu a dospělí chce projekt poučit (www.sheeplive.eu [online]).

Pro činnost tohoto projektu byl zprovozněn internetový portál na internetové adrese: <http://www.sheeplive.eu/>, kde byly vytvořeny dětské animované seriály pro děti. Představují nebezpečí, která mohou číhat na internetu, ale i prostřednictvím mobilních telefonů. Jsou to příběhy týkající kyberšikany, kybergroomingu, kyberstalkingu a dalších.

Tento projekt pochází ze Slovenské republiky, ale svým pojetím je velmi zajímavý, a to především pro děti.

Webové stránky:	http://www.sheeplive.eu/
Kontakt:	Dominika Haringová Telefon: +421 948 201011 E-mail: eslovensko@eslovensko.sk

Jak vidíme, projektů, které se zabývají prevencí a pomocí obětem kybergroomingu je čím dál více. Do projektů jako je například E-bezpečí by se mělo zapojovat stále více základních ale i středních škol. Některé projekty a instituce se dokonce zabývají proškolením pedagogů, ale i veřejnosti na téma nebezpečných komunikačních praktik.

EMPIRICKÁ ČÁST

4 REALIZACE VÝZKUMU

Empirická část bakalářské práce je zaměřena na zjištění vědomostí a názorů žáků 6. až 9. ročníků na problematiku nebezpečných komunikačních praktik na internetu – kybergroomingu. Během studia sociální pedagogiky jsem se začala zajímat o nebezpečné jevy, vyskytující se na internetu a proto jsem se rozhodla zkoumat pohled žáků na tuto problematiku.

V této části bakalářské práce jsem se inspirovala mnoha výzkumy a postupovala jsem pomocí odborných publikací, zejména podle Metody pedagogického výzkumu (Chrátka, 2007).

4.1 Výzkumný problém

Výzkumný problém jsem definovala následovně:

„Jaké povědomí mají žáci druhého stupně základní školy o kybergroomingu?“

Jedná se o výzkumný problém popisný, neuvádím proto hypotézy.

4.2 Cíl výzkumu a výzkumné otázky

Hlavním cílem výzkumu bylo zmapovat vědomosti žáků 2. stupně základní školy (ZŠ) ve městě Zlíně o nebezpečných komunikačních praktikách na internetu, se zaměřením na kybergrooming.

Na základě výzkumného problému a stanoveného cíle jsem formulovala následující výzkumné otázky:

1. Setkali se žáci již někdy ve svém životě s pojmem kybergrooming?
2. Uskutečnili již někdy žáci osobní setkání s osobou, kterou znají pouze virtuálně?
3. Jaké osobní informace žáci na internetu zveřejňují?
4. Přidávají si žáci na požádání cizí virtuální osoby mezi své kontakty?

5. Uvádějí žáci na internet pravdivé osobní informace?
6. Znají žáci internetové stránky, kde se mohou o kybergroomingu dozvědět nebo požádat o radu?

4.3 Výzkumný soubor

Výzkum jsem uskutečnila na 2. stupni ZŠ ve městě Zlíně u dětí navštěvujících 6. – 9. ročník (věk 11 – 15 let). Výzkumný vzorek jsem vybrala záměrně, protože nejčastějšími oběťmi kybergroomingu jsou právě žáci základních škol.

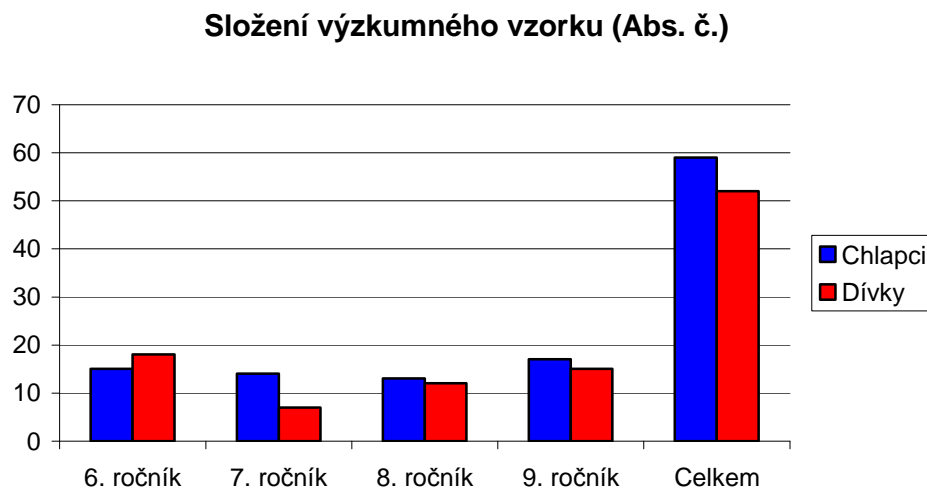
Prvním krokem bylo zkontaktovat ZŠ ve Zlíně a najít školu, která by s výzkumem souhlasila. Po vzájemné domluvě jsem ve vyučovacích hodinách rozdala žákům dotazníky. Celkem bylo rozdáno 121 dotazníků, návratnost byla 100 %. Z vlastního výzkumu jsem ale musela 10 dotazníků vyřadit, pro schválně nevyplněné položky a u některých za hrubost. Konečný počet vyhodnocených dotazníků je 111.

V tabulce 2 je názorně zobrazeno složení souboru podle ročníku a pohlaví.

Ročník	Chlapci	Dívky	Celkem
6.	15	18	33
7.	14	7	21
8.	13	12	25
9.	17	15	32
Celkem žáků:	59	52	111

Tabulka 2 Složení výzkumného souboru

V následujícím grafu 1 je přehledně zobrazeno složení výzkumného vzorku.

Graf 1 Složení výzkumného vzorku

Jak můžeme vidět z grafu, poměr výzkumného vzorku, tedy chlapců a dívek je téměř stejný.

4.4 Použité metody při sběru dat

Vzhledem k vybranému tématu, výzkumnému problému a cíli jsem zvolila kvantitativní druh výzkumu. V souvislosti s výběrem tohoto výzkumu jsem použila dotazníkové šetření. Pomocí této metody sběru dat jsem v krátkém časovém úseku získala velké množství informací. Jak ale uvádí Chrátka (2007) dotazníkové metodě bývá často vytýkáno, že nezjišťuje, jací respondenti skutečně jsou, ale jen to, jak sami sebe vidí, nebo chtějí, aby byli viděni. Další nevýhodou mohou být například omezené možnosti odpovědí.

Vlastní dotazník (Příloha P 3) je složen z 30 otázek. Dotazník obsahoval otázky uzavřené, otevřené a polouzavřené.

Před realizací výzkumu byl proveden předvýzkum. Rozdala jsem 10 dotazníků žákům ze základní školy z mého bydliště. Účelem tohoto předvýzkumu bylo zjistit, zda jsou položky v dotazníku formulovány srozumitelně a po upravení několika položek byl proveden samotný výzkum, který probíhal na přelomu března a dubna 2011.

4.5 Zpracování dat

Dotazníky byly zpracovávány čárkovací metodou pomocí programu Microsoft Excel, kde byla průběžně ukládána získaná data. Každá otázka byla zpracována do tabulky, která obsahuje data v absolutní četnosti (zkratka Abs. č.) a relativní četnosti (Relat. č.), následně byly vytvořeny grafy. Výpočet relativních četností je vždy vztažen k celkovému počtu žáků v ročníku. Odpovědi u otevřených otázek jsem nejprve kategorizovala a poté z nich sestavila tabulky četností. V samotné práci jsou výsledky uvedeny v tabulkách, grafech a doplněny slovním hodnocením.

5 VÝSLEDKY VÝZKUMU A JEJICH INTERPRETACE

V následující kapitole jsou interpretovány výsledky jednotlivých otázek dotazníku. Demografické údaje (věk, ročník studia a pohlaví), které byly v úvodu dotazníku jsem uvedla již v podkapitole 4.3 Výzkumný soubor.

Otázka č. 1 zjišťovala, zda se žáci již někdy ve svém životě setkali s pojmem kybergrooming.

Otázka č. 1: Setkal/a jsi se už někdy ve svém životě s pojmem „kybergrooming“?											
		6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		Celkem žáků	
		Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.
Chlapci	ANO	3	9,09%	6	28,57%	8	32,00%	7	21,88%	24	21,62%
	NE	12	36,36%	8	38,10%	5	20,00%	10	31,25%	35	31,53%
Dívky	ANO	0	0,00%	3	14,29%	9	36,00%	3	9,38%	15	13,51%
	NE	18	54,55%	4	19,05%	3	12,00%	12	37,50%	37	33,33%
Celkem žáků		33	100,00%	21	100,00%	25	100,00%	32	100,00%	111	100,00%

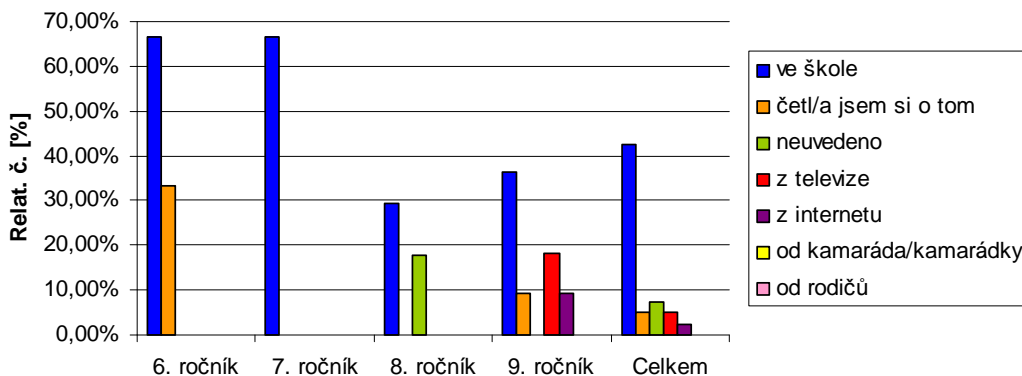
Tabulka 3 Zkušenosti s pojmem kybergrooming

Z tabulky 3 vyplývá, že s pojmem kybergrooming se setkali v 35,14 %. Nejvíce jsou s tímto pojmem seznámeni žáci 8. ročníku.

Z těchto výsledků je zřejmé, že žáci nejsou s touto problematikou příliš dobře seznámeni.

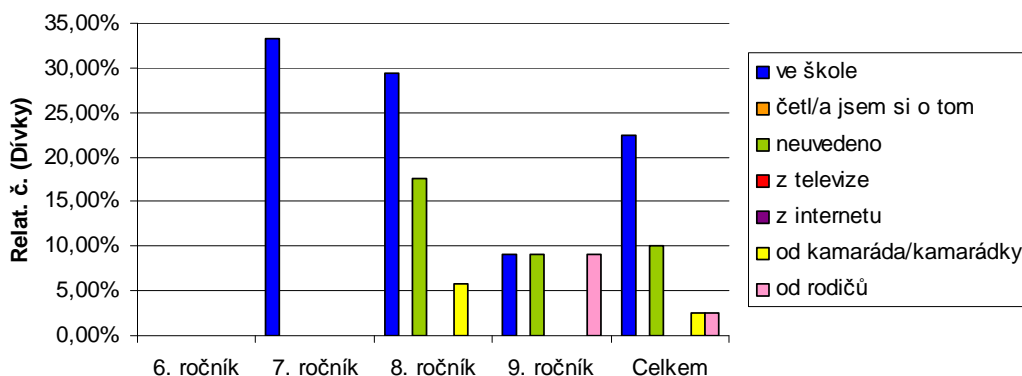
Otázka č. 2 mapovala, odkud se respondenti odpovídající „ano“ na předchozí otázku o pojmu kybergrooming nejčastěji dozvěděli.

Otázka č. 2: Kde nebo od koho jsi se o kybergroomingu dozvěděl/a? (Chlapci)

Graf 2 Odkud mají respondenti informace o kybergroomingu (Chlapci)

Otázka č. 2: Kde nebo od koho jsi se o kybergroomingu dozvěděl/a? (Dívky)

Graf 3 Odkud mají respondenti informace o kybergroomingu (Dívky)

Jak můžeme zjistit z grafů, s pojmem kybergrooming se žáci nejčastěji setkali ve škole. Chlapci v 42,50 % a dívky v 22,50 %. Dále respondenti uváděli, že se o tomto pojmu dozvěděli z televize a internetu, od kamaráda/kamarádky nebo si o tomto pojmu někde přečetli, ale neuvedli zdroj. Od rodičů se o tomto pojmu dozvědělo pouze 2,50 % dívek, ale žádný chlapec. Přes 7,50 % chlapců a 10,00 % dívek tento pojem zná, ale již neuvedli odkud.

Otázky č. 3 zjišťovala, zda respondenti vlastní počítač připojený k internetu.

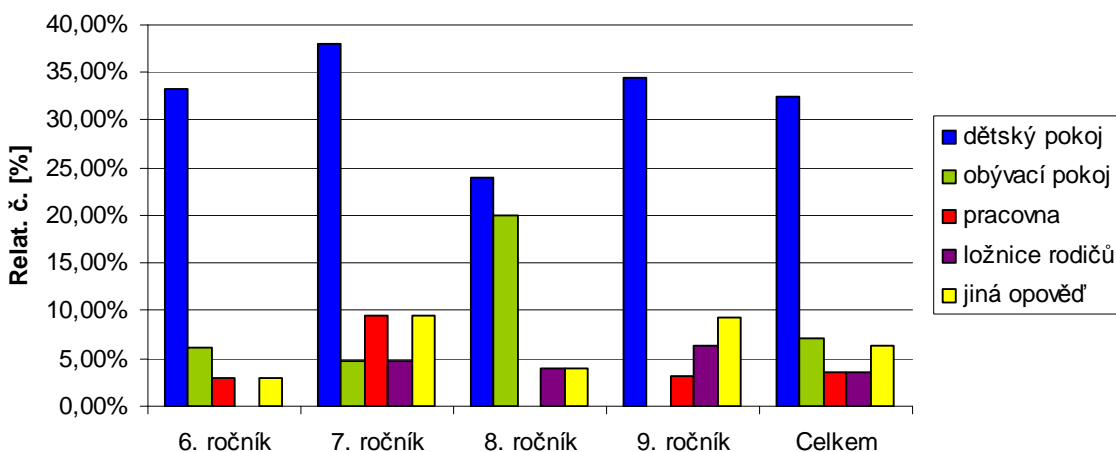
Otázka č. 3: Máš doma počítač připojený k internetu?											
		6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		Celkem žáků	
		Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.
Chlapci	ANO	15	45,45%	14	66,67%	13	52,00%	17	53,13%	59	53,15%
	NE	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Dívky	ANO	18	54,55%	7	33,33%	12	48,00%	15	46,88%	52	46,85%
	NE	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Celkem žáků		33	100,00%	21	100,00%	25	100,00%	32	100,00%	111	100,00%

Tabulka 4 Vlastnictví počítače s internetem

Z tabulky 4 lze konstatovat, že ve všech rodinách respondentů vlastní počítač připojený k internetu.

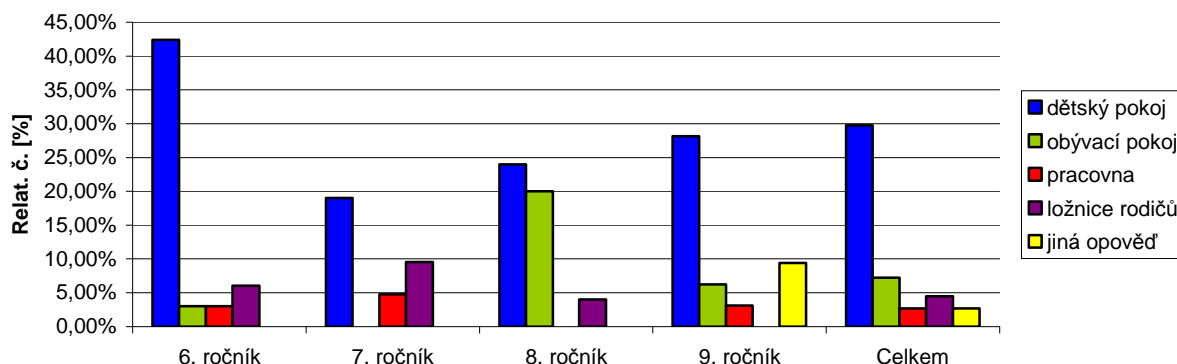
Otázka č. 4 mapovala, kde v domácnosti mají respondenti počítač umístěn.

Otázka č. 4: Kde máš doma umístěn počítač? (Chlapci)

Graf 4 Umístění počítače v domácnosti (Chlapci)

Otázka č. 4: Kde máš doma umístěn počítač? (Dívky)

Graf 5 Umístění počítače v domácnosti (Dívky)

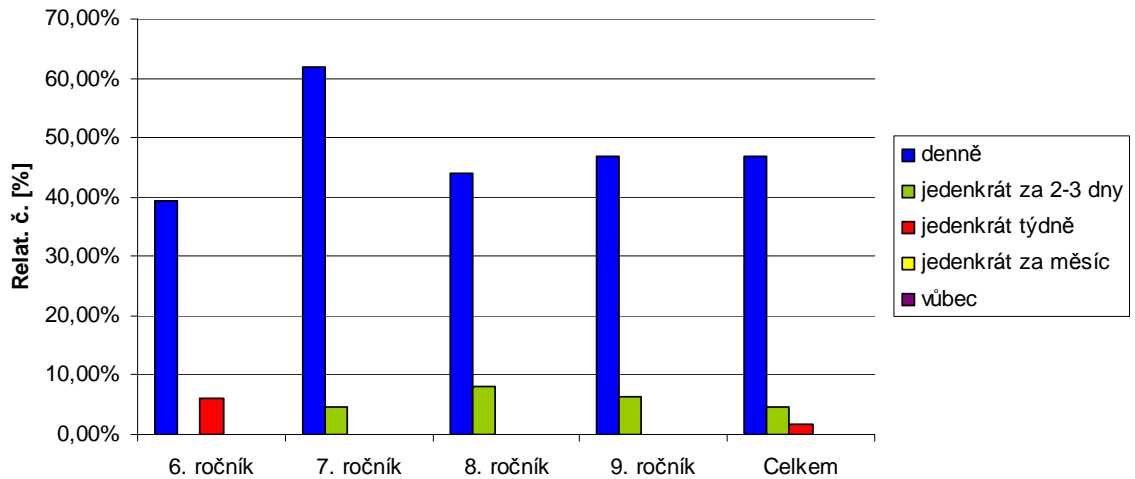
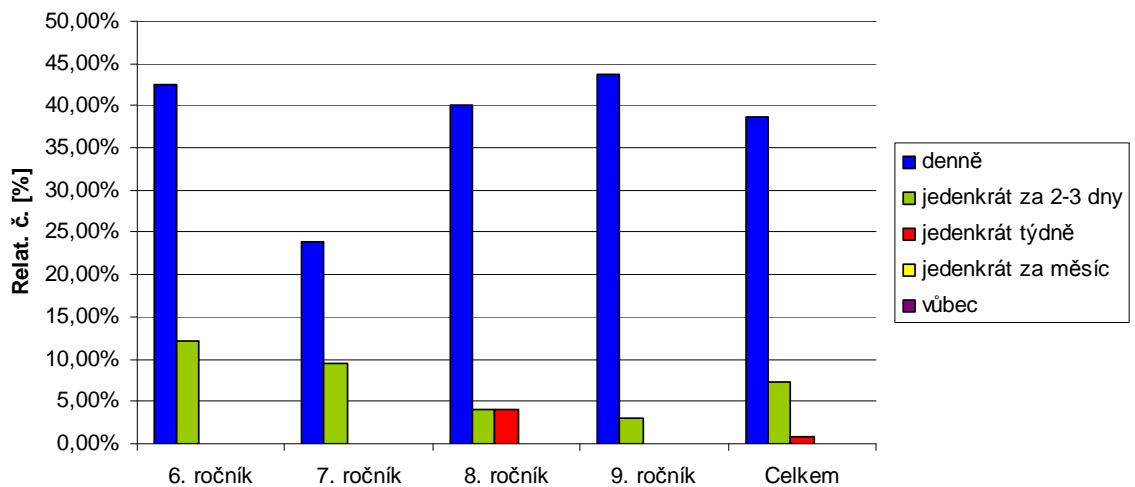
Z grafů lze vyčíst, že nejčastěji mají respondenti počítač umístěn v dětských pokojích, kde k němu mají maximální možnost přístupu. Dále, jak je patrné z grafů, uváděli žáci, že mají počítač umístěn v ložnici rodičů, pracovně nebo obývacím pokoji.

Otázka č. 5 zjišťovala, zda žáci používají internet.

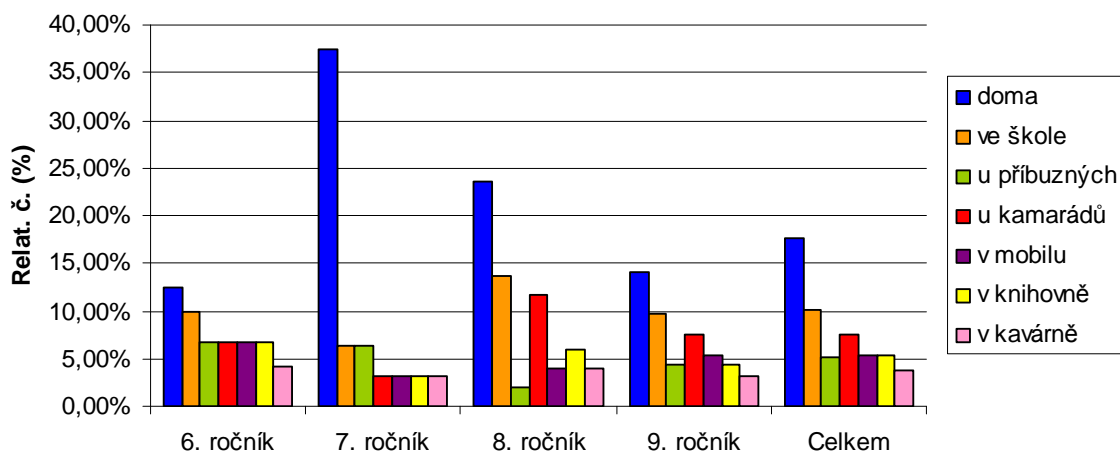
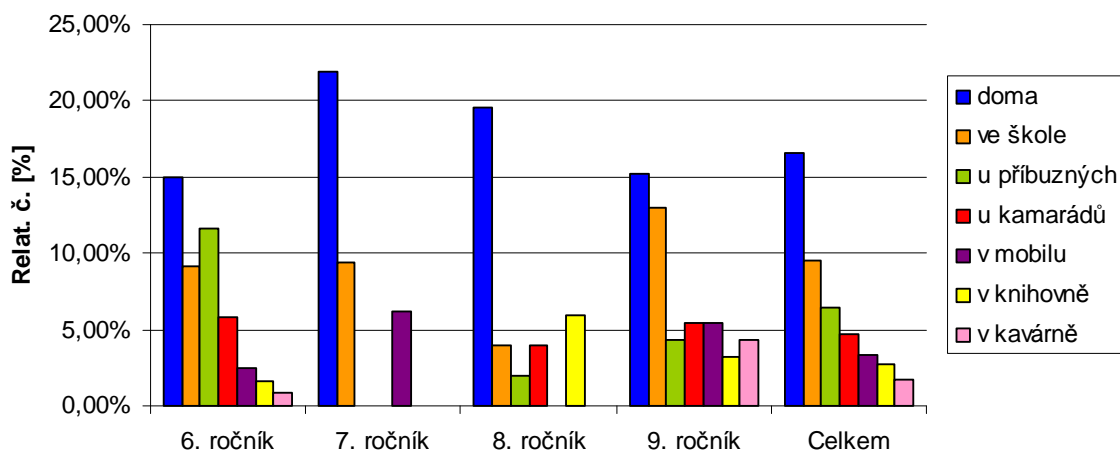
Otázka č. 5: Používáš internet?											
		6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		Celkem žáků	
		Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.
Chlapci	ANO	15	45,45%	14	66,67%	13	52,00%	17	53,13%	59	53,15%
	NE	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Dívky	ANO	18	54,55%	7	33,33%	12	48,00%	15	46,88%	52	46,85%
	NE	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Celkem žáků		33	100,00%	21	100,00%	25	100,00%	32	100,00%	111	100,00%

Tabulka 5 Využití internetu

Všichni respondenti (100 %) uvedli, že internet používají.

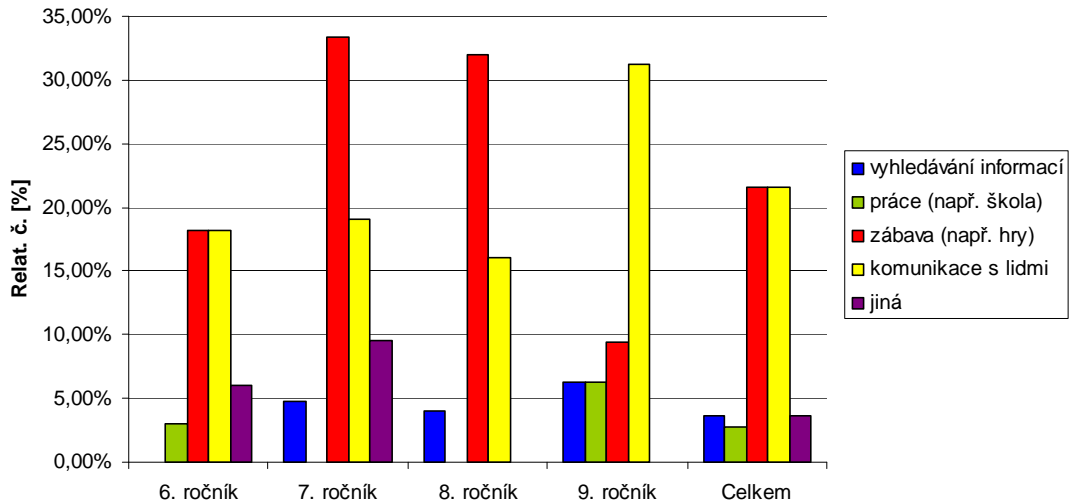
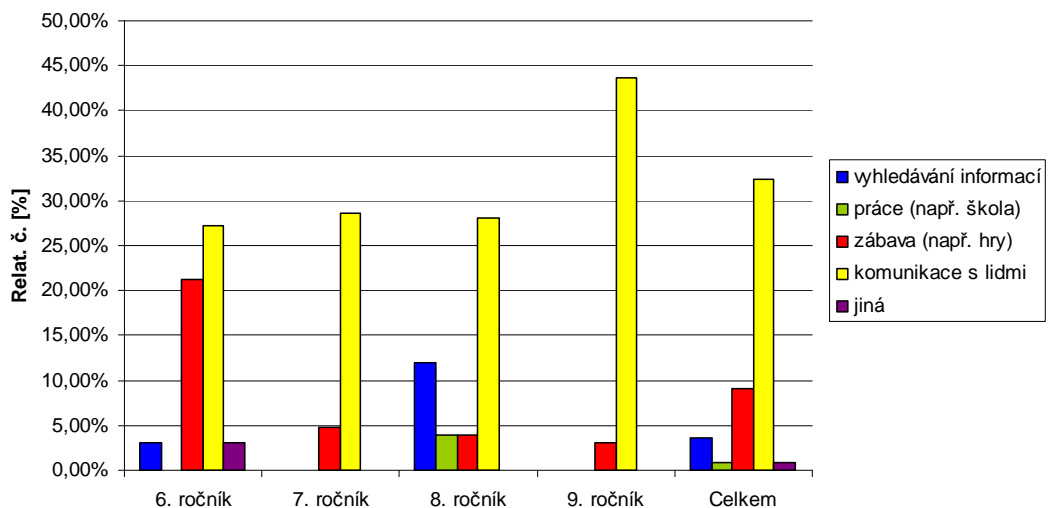
Otázka č. 6 mapovala, jak často respondenti internet používají.**Otázka č. 6: Jak často používáš internet? (Chlapci)***Graf 6 Čas strávený na internetu (Chlapci)***Otázka č. 6: Jak často používáš internet? (Dívky)***Graf 7 Čas strávený na internetu (Dívky)*

Převážná část respondentů (85,59 %) využívá internet denně, jedenkrát za 2-3 dny využívá internet 11,71 % respondentů a jenom 2,70 % žáků používá internet jedenkrát týdně. Zbývající možnosti nebyly respondenty využity.

Otázka č. 7 mapovala, kde všude mají žáci přístup k internetu.**Otázka č. 7: Kde všude máš přístup k internetu? (Chlapci)***Graf 8 Místa přístupu k internetu (Chlapci)***Otázka č. 7: Kde všude máš přístup k internetu? (Dívky)***Graf 9 Místa přístupu k internetu (Dívky)*

U této otevřené otázky respondenti nejčastěji uváděli, že přístup k internetu mají doma, dále ve škole, u kamarádů, příbuzných, v knihovně, na mobilu nebo v kavárně.

Komentář: Z těchto odpovědí můžeme odvodit, že přístup k internetu, třeba i přes případný zákaz rodičů, si lze zajistit na různých místech. Myslím si, že děti jsou natolik vynalézavé, že si přístup k internetu zajistí třeba i přes zákaz rodičů.

Otázka č. 8 zjišťovala, k jakým činnostem využívají žáci internet nejvíce.**Otázka č. 8: K čemu internet využíváš nejčastěji? (Chlapci)***Graf 10 Využití počítače s internetem k činnosti (Chlapci)***Otázka č. 8: K čemu internet využíváš nejčastěji? (Dívky)***Graf 11 Využití počítače s internetem k činnosti (Dívky)*

Nejčastěji používají respondenti internet pro komunikaci s lidmi (54,05 %) a pro zábavu (30,63 %). V nízkých procentech pak pro vyhledávání informací, k práci a jinou činnost. Z grafů je pak patrné, že dívky preferují komunikaci s lidmi častěji než chlapci, kteří dávají přednost zábavě a hrám na internetu.

V otázce č. 9 bylo záměrem zjistit, zda respondenti používají webkameru při komunikaci přes internet.

Otázka č. 9: Používáš při komunikaci přes internet webkameru?											
		6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		Celkem žáků	
		Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.
Chlapci	ANO	5	15,15%	1	4,76%	6	24,00%	7	21,88%	19	17,12%
	NE	10	30,30%	13	61,90%	7	28,00%	10	31,25%	40	36,04%
Dívky	ANO	9	27,27%	1	4,76%	2	8,00%	6	18,75%	18	16,22%
	NE	9	27,27%	6	28,57%	10	40,00%	9	28,13%	34	30,63%
Celkem žáků		33	100,00%	21	100,00%	25	100,00%	32	100,00%	111	100,00%

Tabulka 6 Využití webkamery při komunikaci

Třetina respondentů při komunikaci přes internet webkameru používá, ostatní respondenti webkameru nepoužívají.

Komentář: Myslím si, že buď webkamera není součástí počítače nebo u starších typů počítačů není nainstalována.

Otázka č. 10 zjišťovala, zda rodiče nainstalovali do počítače program, který umožňuje navštívit pouze vybrané internetové portály nebo stránky.

Otázka č. 10: Nainstalovali rodiče do počítače nějaký program, který ti umožňuje navštívit pouze vybrané internetové portály nebo stránky?											
		6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		Celkem žáků	
		Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.
Chlapci	ANO	0	0,00%	2	9,52%	2	8,00%	0	0,00%	4	3,60%
	NE	15	45,45%	12	57,14%	11	44,00%	17	53,13%	55	49,55%
Dívky	ANO	2	6,06%	0	0,00%	2	8,00%	1	3,13%	5	4,50%
	NE	16	48,48%	7	33,33%	10	40,00%	14	43,75%	47	42,34%
Celkem žáků		33	100,00%	21	100,00%	25	100,00%	32	100,00%	111	100,00%

Tabulka 7 Instalace ochranného programu do počítače

Naprostá většina respondentů uvádí, že jejich rodiče do počítače nenainstalovali žádný program, který by umožňoval navštívit pouze vybrané stránky nebo portály.

Komentář: Myslím si, že podceňování kybergroomingu ze strany rodičů ať už neznalostí problematiky nebo nezájmem je velmi nebezpečné. Takové jednání může mít závažné dopady.

Otázka č. 11 zjišťuje zda rodiče kontrolují, co děti na internetu dělají.

Otázka č. 11: Kontrolují rodiče to, co na internetu děláš?											
		6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		Celkem žáků	
		Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.
Chlapci	ANO	2	6,06%	2	9,52%	1	4,00%	0	0,00%	5	4,50%
	NE	13	39,39%	12	57,14%	12	48,00%	17	53,13%	54	48,65%
Dívky	ANO	7	21,21%	2	9,52%	6	24,00%	2	6,25%	17	15,32%
	NE	11	33,33%	5	23,81%	6	24,00%	13	40,63%	35	31,53%
Celkem žáků		33	100,00%	21	100,00%	25	100,00%	32	100,00%	111	100,00%

Tabulka 8 Kontrola činností prováděných na internetu

V 19,82 % případech respondenti uvedli, že je rodiče kontrolují při činnostech na internetu a 80,18 % respondentů, což je naprostá většina uvedlo, že ne.

Komentář: Stejně jako u předchozí otázky si myslím, že děti nepociťují, že by je rodiče kontrolovali. Toto číslo je velice znepokojující ukazatel nezájmu rodičů o trávení volného času svých dětí na internetu. Jak jsem uvedla v kapitole 2.1 Charakteristika kybergroomingu, v dnešní době se drtivá většina útoků na děti odehrává v prostředí internetu a komunikačních sítí. Je proto důležité, aby rodiče věděli, co jejich dítě na internetu dělá. Velmi důležitá je zde především komunikace a důvěra mezi rodiči a dětmi.

Otázka č. 12 zjišťuje, zda žákům jejich rodiče vymezují čas, který mohou strávit na internetu.

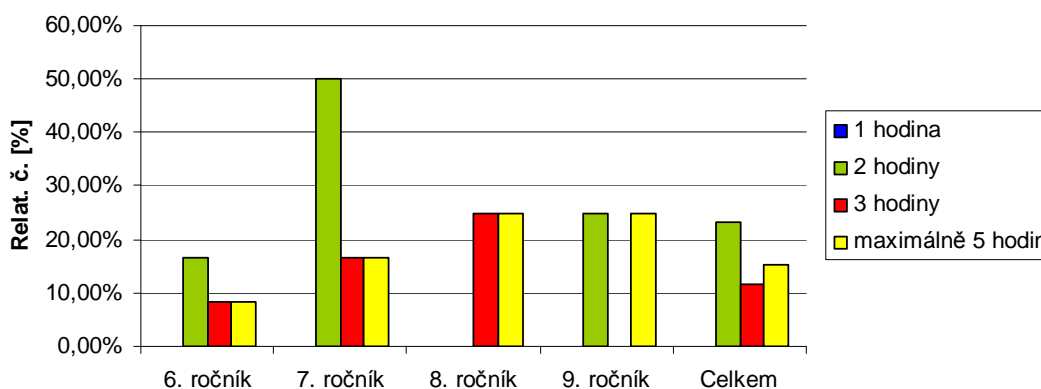
Otázka č. 12: Vymezují ti rodiče čas, který můžeš strávit na internetu?											
		6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		Celkem žáků	
		Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.
Chlapci	ANO	7	21,21%	3	14,29%	5	20,00%	3	9,38%	18	16,22%
	NE	8	24,24%	11	52,38%	8	32,00%	14	43,75%	41	36,94%
Dívky	ANO	10	30,30%	3	14,29%	3	12,00%	2	6,25%	18	16,22%
	NE	8	24,24%	4	19,05%	9	36,00%	13	40,63%	34	30,63%
Celkem žáků		33	100,00%	21	100,00%	25	100,00%	32	100,00%	111	100,00%

Tabulka 9 Vymezení času stráveného na počítači rodiči

Nadpoloviční většina respondentů (67,57 %) uvedla, že nemá čas při práci s internetem rodiči nijak omezen. Zbylých 32,43 % uvádí, že čas strávený na internetu jim rodiče vymezují.

Otázka č. 13 mapuje, kolik času dovoluují respondentům rodiče trávit na internetu za den.

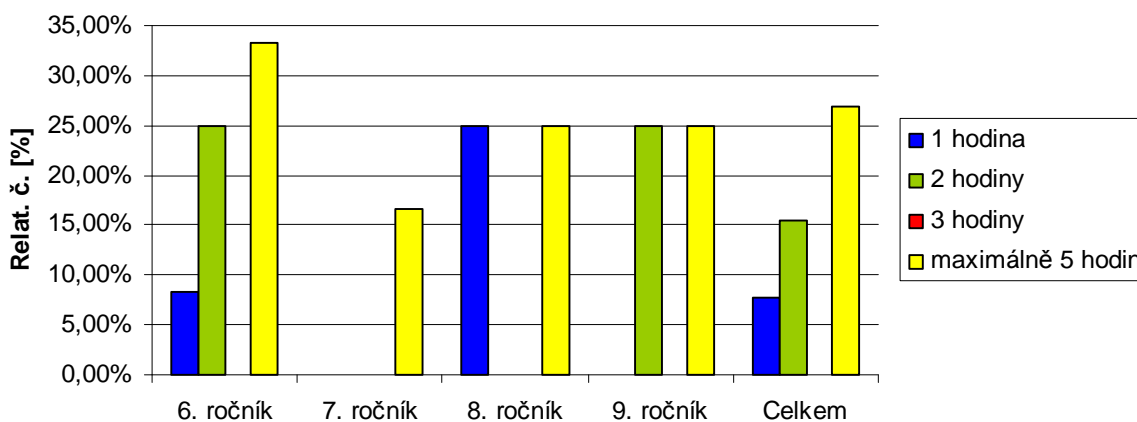
Otázka č. 13: Kolik času ti rodiče dovolí strávit na internetu za den? (Chlapci)

Graf 12 Čas strávený na internetu za den (Chlapci)

Otázka č. 13: Kolik času ti rodiče dovolí strávit na internetu za den? (Dívky)

Graf 13 Čas strávený na internetu za den (Dívky)

Respondenti nejčastěji uvedli (42,31 %), že mohou na internetu strávit denně maximálně 5 hodin, dále respondenti uváděli 2 hodiny (38,46 %), v 11,54 % 3 hodiny a 1 hodinu strávenou na počítači uvedlo 7,69 % respondentů.

Komentář: Tuto otázku jsem do dotazníku zařadila, protože mě zajímalo, kolik volného času dětem dovolují strávit rodiče na počítači. Osobně trávím prací na počítači a internetu hodně času. Převážně z pracovních důvodů, ale rovněž komunikací s jinými osobami. Proto jsou pro mě následující hodnoty zajímavé.

Zaujaly mě také odpovědi dvou respondentů z 8. ročníku, které jsou diametrálně naprosto odlišné. Jeden z nich uvedl, že na internetu tráví čas podle toho, jak se mu chce a baví ho to. Na druhé straně druhý respondent odpověděl, že na internet může jít jen tehdy, pokud dostane ve škole dobrou známku.

U otázky č. 14 bylo záměrem zjistit, zda si žáci přidávají na požádání neznámé osoby z internetu mezi své kontakty.

Otázka č. 14: Přidáváš si na požádání neznámé osoby z internetu mezi své kontakty?											
		6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		Celkem žáků	
		Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.
Chlapci	ANO	7	21,21%	6	28,57%	6	24,00%	7	21,88%	26	23,42%
	NE	8	24,24%	8	38,10%	7	28,00%	10	31,25%	33	29,73%
Dívky	ANO	3	9,09%	2	9,52%	6	24,00%	6	18,75%	17	15,32%
	NE	15	45,45%	5	23,81%	6	24,00%	9	28,13%	35	31,53%
Celkem žáků		33	100,00%	21	100,00%	25	100,00%	32	100,00%	111	100,00%

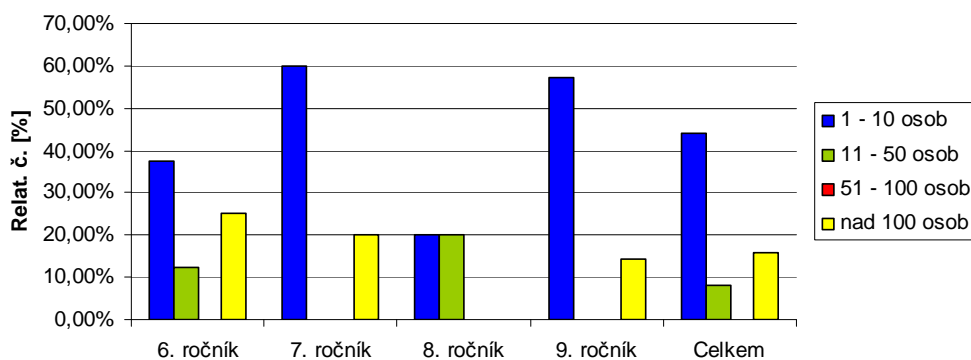
Tabulka 10 Přidávání neznámých osob z internetu mezi kontakty

Více než jedna třetina respondentů (38,74 %) uvedla, že si přidává na požádání mezi své kontakty virtuální osoby z internetu. Zbýlých 61,26 % si nepřidává cizí osoby z internetu.

Komentář: Myslím si, že toto množství žáků, kteří si přidávají virtuální osoby z internetu na požádání mezi své kontakty je alarmující. Toto číslo svědčí o důvěřivosti dětí a jejich přesvědčení, že pokud jsou na internetu, jsou anonymní a nic se jim nemůže stát.

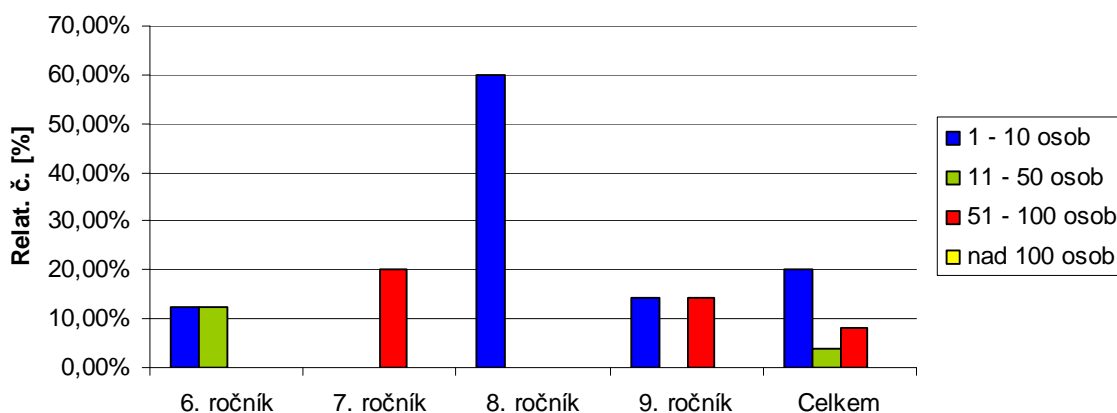
Otázka č. 15 zjišťovala kolik neznámých osob si respondenti již přidali mezi své kontakty.

Otázka č. 15: Kolik neznámých osob sis přidal/a mezi své kontakty? (Chlapci)

Graf 14 Počet neznámých osob přidaných mezi kontakty (Chlapci)

Otázka č. 15: Kolik neznámých osob sis přidal/a mezi své kontakty? (Dívky)

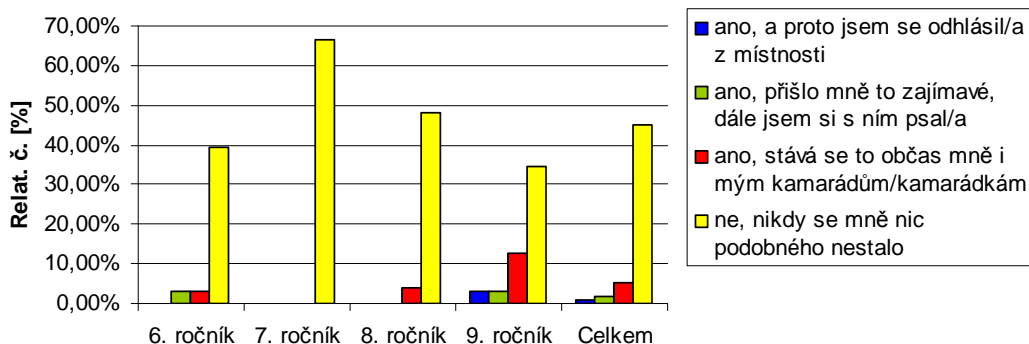

Graf 15 Počet neznámých osob přidaných mezi kontakty (Dívky)

V 64,00 % si žáci přidali 1-10 osob. Nad 100 virtuálních přátel si přidalo 16,00 % respondentů, dalších 11-50 virtuálních přátel si přidalo 12,00 % žáků. Zzbylých 8,00 % respondentů si přidalo 51-100 cizích osob mezi své kontakty.

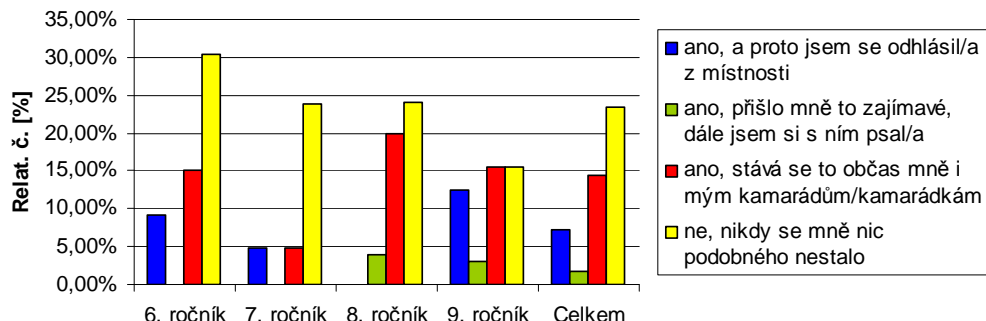
Otázka č. 16 zjišťovala, zda se respondentům někdy stalo, že by osoba, kterou znají pouze virtuálně, se s nimi snažila neustále komunikovat nebo psala podezřelé věci, které by se respondentům zdály být nepříjemné.

Otázka č. 16: Stalo se ti někdy, že osoba, kterou znáš pouze virtuálně (přes internet) se s tebou snažila neustále komunikovat a psala podezřelé věci? (Chlapci)

Graf 16 Hodnocení komunikace s neznámými lidmi (Chlapci)

Otázka č. 16: Stalo se ti někdy, že osoba, kterou znáš pouze virtuálně (přes internet) se s tebou snažila neustále komunikovat a psala podezřelé věci? (Dívky)

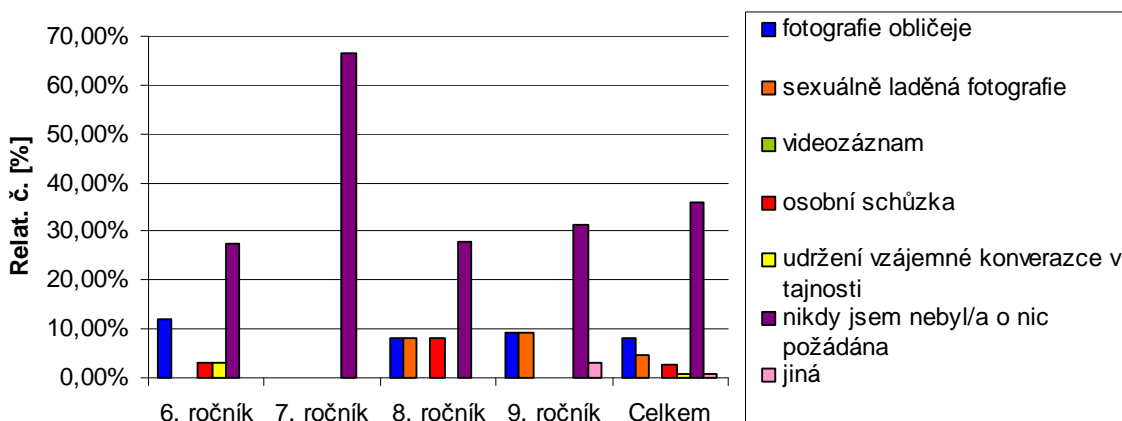

Graf 17 Hodnocení komunikace s neznámými lidmi (Dívky)

Dvě třetiny respondentů (68,47 %) odpovědělo, že se jim nikdy nic podobného nestalo. Nicméně pětina (19,82 %) z dotázaných uvedla, že se do této situace dostávají oni i jejich kamarádi. Zbýlých 8,11 % uvedlo, že se z místnosti či internetové stránky v této situaci odhlásili a 3,60 % to přišlo zajímavé a nadále si s osobou dopisovali.

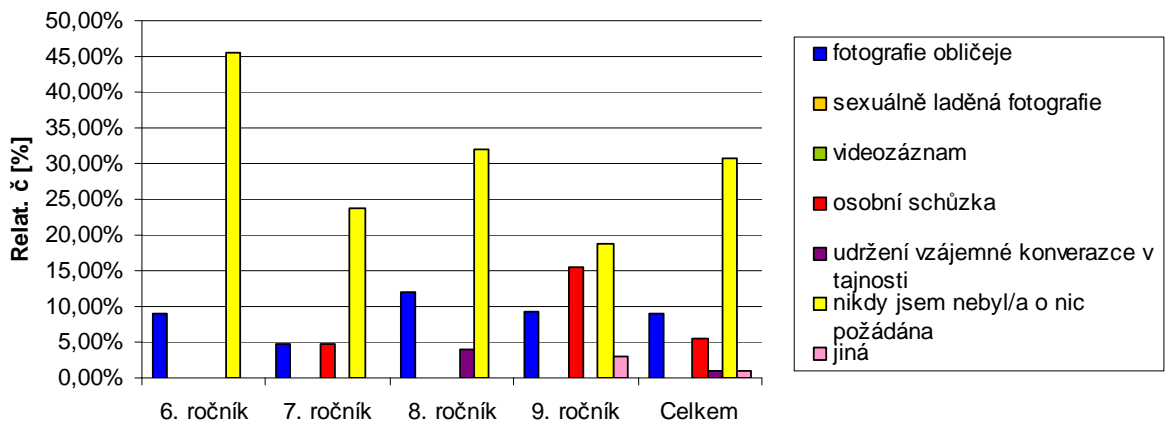
Otázka č. 17 zjišťovala, zda byli respondenti někdy o něco požádáni osobou, kterou znají pouze přes internet.

Otázka č. 17: Byl/a jsi někdy požádán/a osobou, kterou znáš pouze virtuálně... (Chlapci)

Graf 18 Žádosti neznámých osob z internetu (Chlapci)

Otázka č. 17: Byl/a jsi někdy požádán/a osobou, kterou znáš pouze virtuálně... (Dívky)

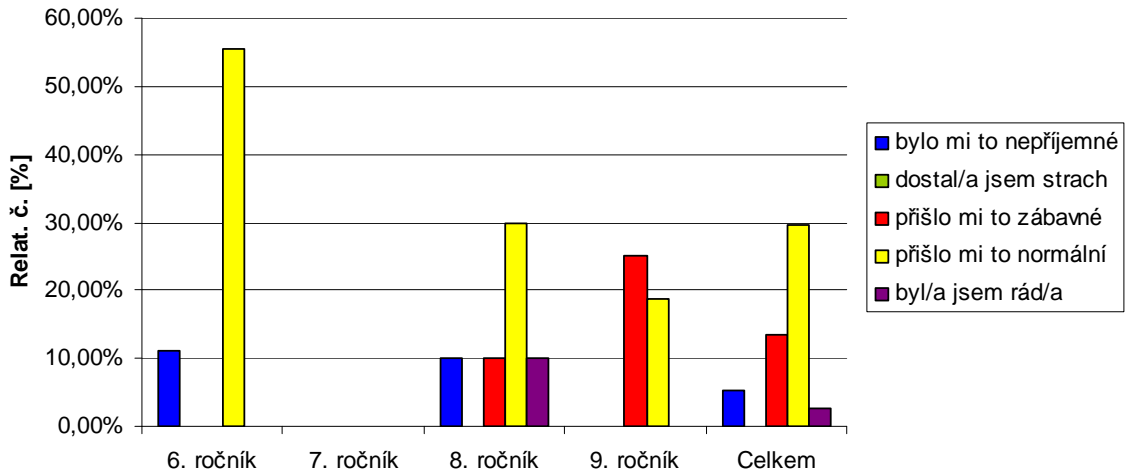
Graf 19 Žádosti neznámých osob z internetu (Dívky)

V otázce měli respondenti na výběr z několika možností, o kterých jsem si myslela, že by je mohl kybergroomer požádat. Na výběr měli také položku „jiné“, kde mohli napsat o co je osoba požádala, pokud nebylo uvedeno v zadaných možnostech.

Dvě třetiny z dotázaných odpovědělo, že je osoba, kterou znají pouze virtuálně nikdy o nic nepožádala. Necelá jedna pětina (17,12 %) dále uvedla, že byli požádáni o fotografii obličeje. Dvacetina z dotázaných (4,50 %) byla požádána o sexuálně laděnou fotografii, 8,11 % žáků bylo požádáno o osobní schůzku a 1,80 % respondentů bylo požádáno o udržení vzájemné komunikace v tajnosti.

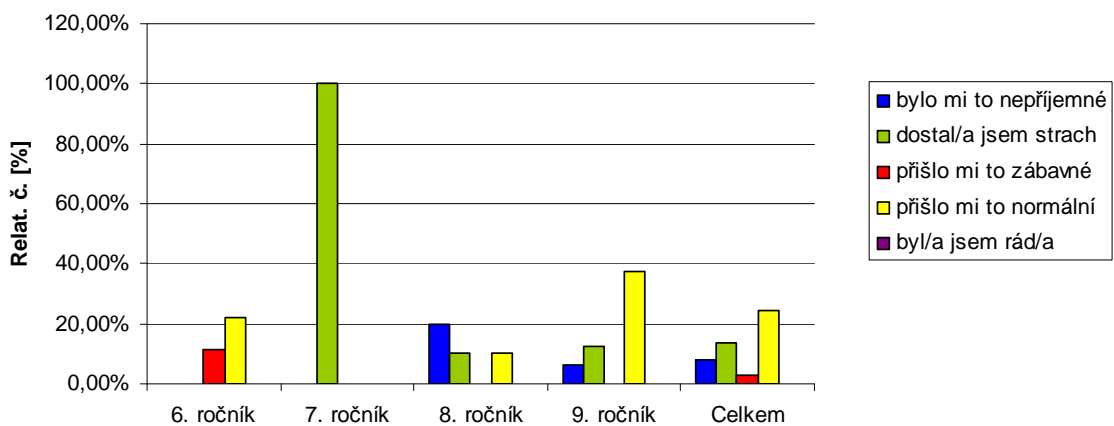
Otázka č. 18 zjišťovala, jaké pocity vyvolaly v respondentech žádosti, o které je žádali neznámé osoby přes internet.

Otázka č. 18: Jaké pocity to v tobě vyvolalo? (Chlapci)

Graf 20 Pocity respondentů z nabídek od neznámých osob (Chlapci)

Otázka č. 18: Jaké pocity to v tobě vyvolalo? (Dívky)

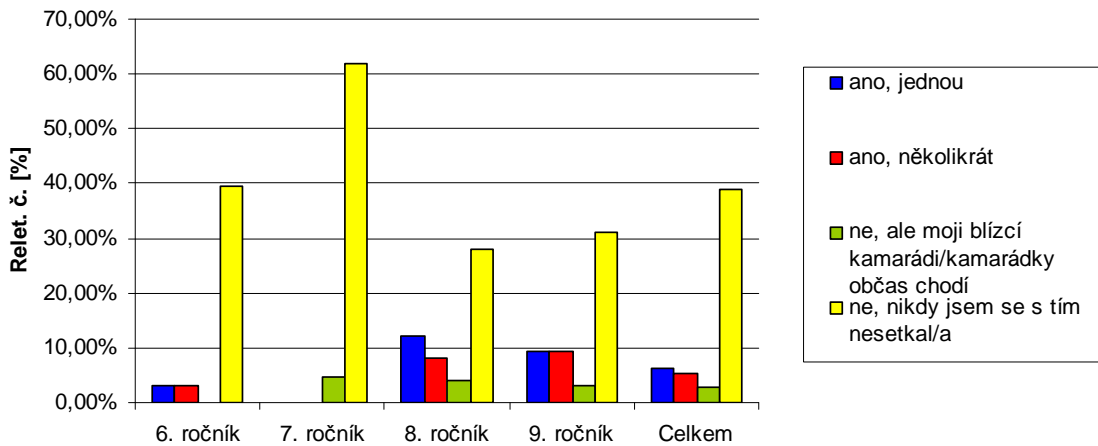

Graf 21 Pocity respondentů z nabídek od neznámých osob (Dívky)

Větší polovině respondentů (54,05 %) přišly žádosti cizích osob normální a asi jedné šesti-
ně přišly žádosti zábavné. Stejnému počtu respondentů (13,51 %) byly tyto žádosti nepří-
jemné nebo dostali strach. V 2,70 % byli respondenti rádi, že dostali takovou žádost.

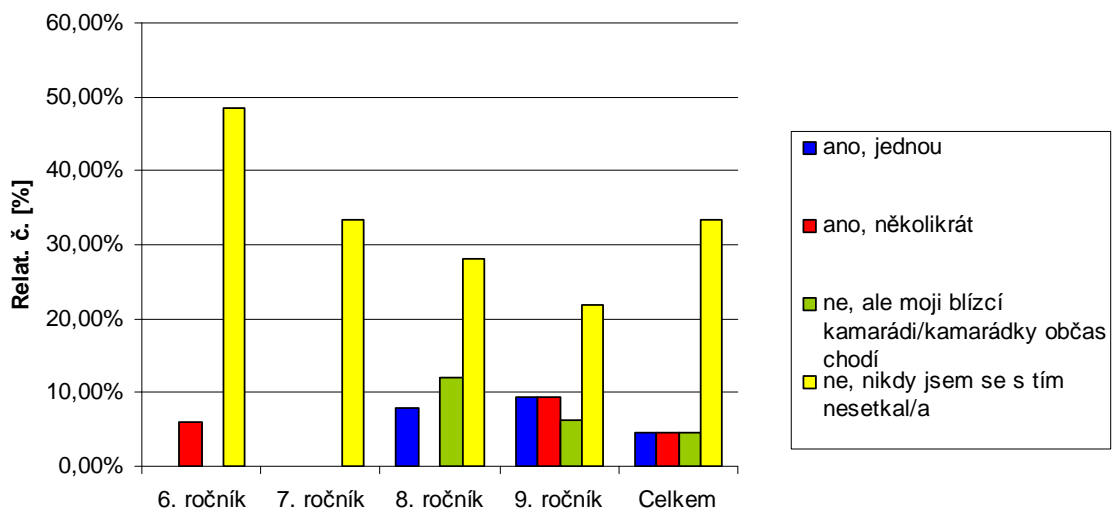
Otázka č. 19 se snažila zjistit, zda šli respondenti již někdy ve svém životě na osobní schůzku s člověkem, kterého znají pouze virtuálně.

Otázka č. 19: Šla/šel jsi někdy na osobní schůzku s člověkem, kterého znáš pouze virtuálně? (Chlapci)

Graf 22 Osobní schůzka s člověkem z internetu (Chlapci)

Otázka č. 19: Šla/šel jsi někdy na osobní schůzku s člověkem, kterého znáš pouze virtuálně? (Dívky)

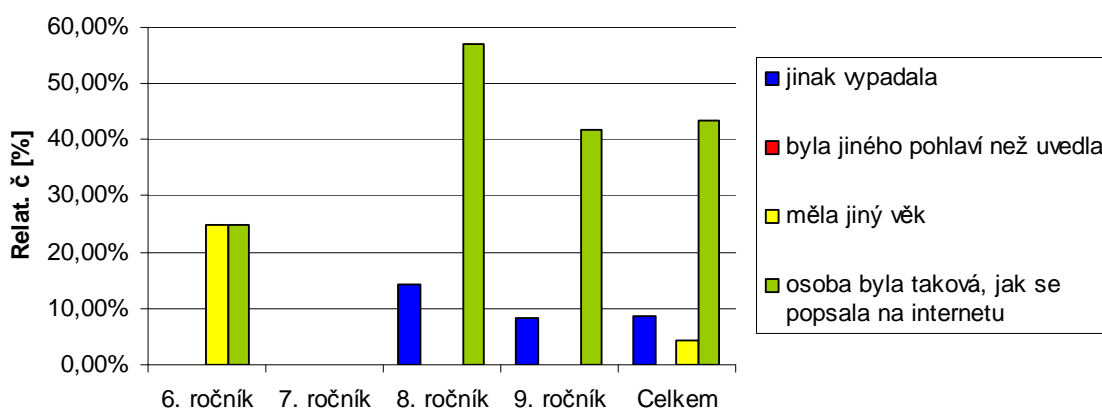

Graf 23 Osobní schůzka s člověkem z internetu (Dívky)

Téměř tři čtvrtiny respondentů (72,07 %) uvedlo, že nikdy nešli na schůzku s člověkem, kterého znají pouze přes internet. Dalších 10,81 % žáků se takovéto schůzky zúčastnilo jednou. 9,91 % se takového střetnutí aktivně zúčastnilo několikrát a 7,21 % respondentů uvedlo, že nikdy na takové schůzce nebyli, ale jejich blízcí kamarádi/kamarádky občas chodí.

Otázka č. 20 mapovala odpovědi těch respondentů, kteří se schůzky s neznámou osobou z prostředí internetu zúčastnili jednou nebo již několikrát a zjišťovala, zda byla osoba z internetu taková, jak se popsala.

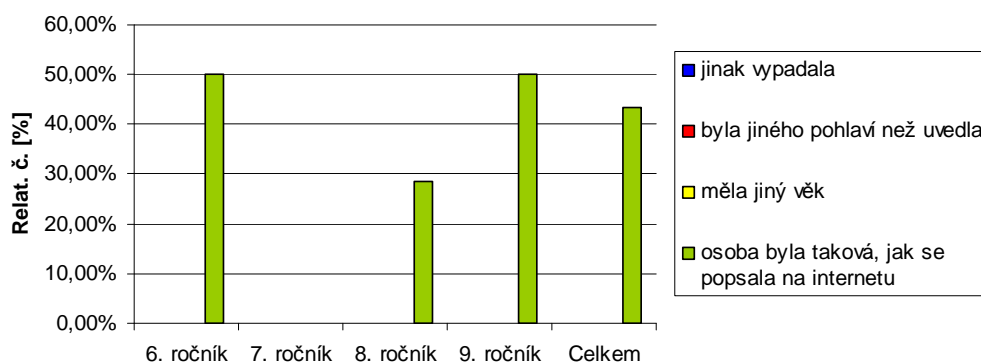
**Otázka č. 20: Byla tato osoba jiná, než psala na internetu?
(Chlapci)**

Graf 24 Vzhled osoby z internetu (Chlapci)

**Otázka č. 20: Byla tato osoba jiná, než psala na internetu?
(Dívky)**

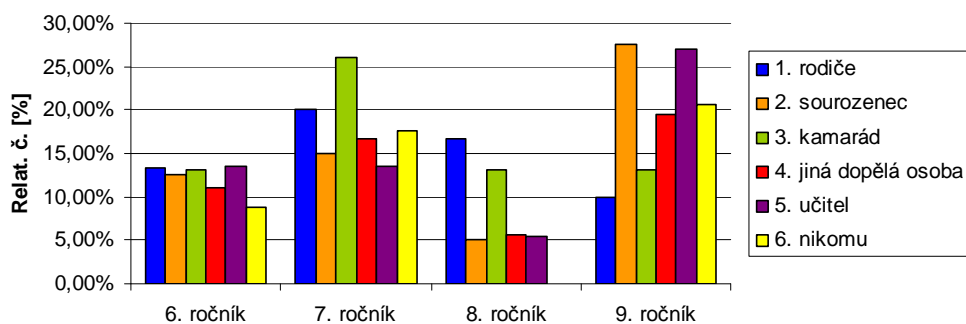

Graf 25 Vzhled osoby z internetu (Dívky)

Převážná většina respondentů uvedla, že osoba, se kterou se osobně setkali byla tatáž, jak se popsala na internetu. Žádný ze zmíněných respondentů nevedl, že by byla tato osoba jiného pohlaví. Velmi zajímavé zjištění ale pro mne bylo, že pouze chlapci v 8,70 % uvedli, že osoba, se kterou se setkali vypadala jinak, než jim popisovala a 4,35 % chlapců využilo možnosti a zakroužkovalo odpověď „osoba měla jiný věk“. Tato čísla mne velmi překvapila, protože jsem si myslela, že takto budou odpovídat spíše dívky.

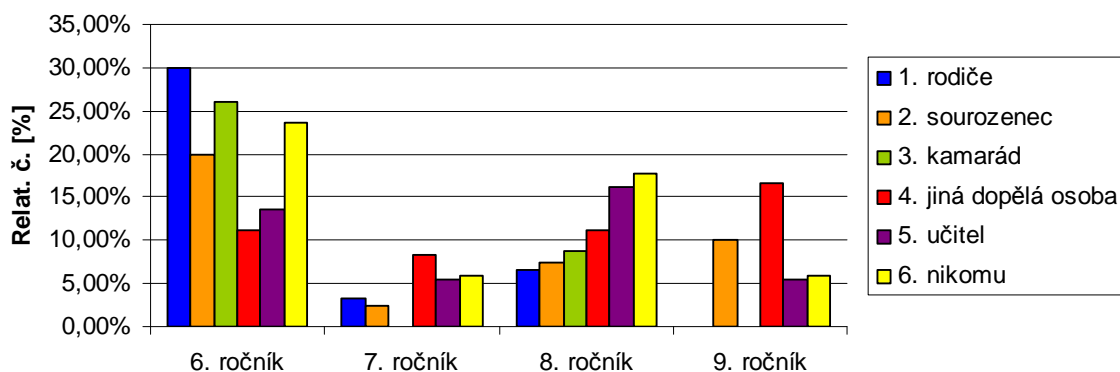
U otázky č. 21 bylo záměrem zjistit pořadí osob, kterým by se respondenti svěřili s tím, že jsou domluveni na osobní schůzce s člověkem, kterého znají pouze virtuálně.

Otázka č. 21: Uved' pořadí osob, kterým by ses svěřil/a, kdybys byl/a domluvený/á na osobní schůzce s člověkem, kterého znáš pouze virtuálně. (Chlapci)

Graf 26 Pořadí osob, kterým by se respondenti svěřili (Chlapci)

Otázka č. 21: Uved' pořadí osob, kterým by ses svěřil/a, kdybys byl/a domluvený/á na osobní schůzce s člověkem, kterého znáš pouze virtuálně. (Dívky)

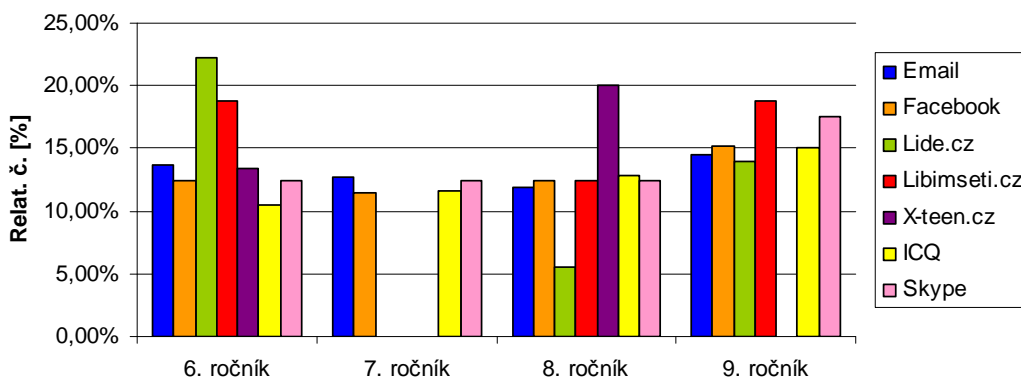

Graf 27 Pořadí osob, kterým by se respondenti svěřili (Dívky)

Jak je patrné z grafů, žáci na první místo v pořadí osob, jimž by se svěřili o domluvené osobní schůzce zařadili rodiče. Toto zjištění mne docela překvapilo, protože jsem si myslela, že první místo obsadí kamarádi, kteří skončili až na 3. místě. Sourozcům by se respondenti nejčastěji svěřili jako druhým, na 4. místě je jiná dospělá osoba, 5. učitel a na posledním šestém místě by se žáci nesvěřili nikomu.

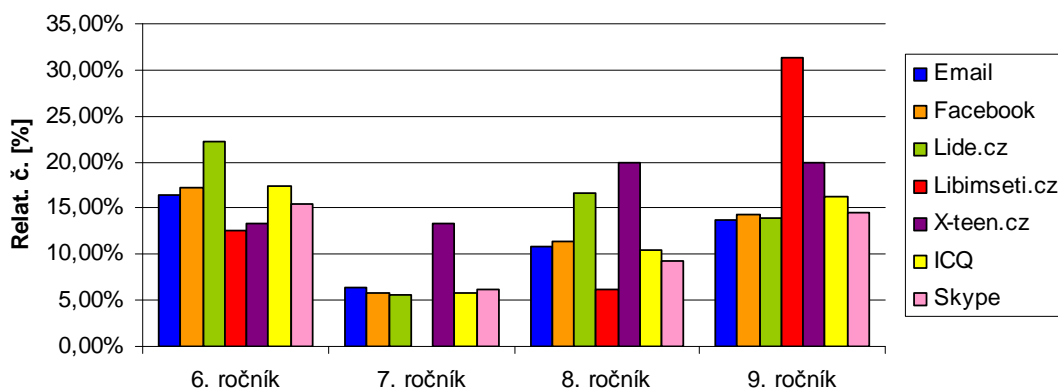
Otázka č. 22 mapovala, jaké nejčastější komunikační prostředky respondenti užívají.

Otázka č. 22: Znáš některý z těchto komunikačních prostředků? Používáš je? (Chlapci)

Graf 28 Znalost používaných komunikačních prostředků (Chlapci)

Otázka č. 22: Znáš některý z těchto komunikačních prostředků? Používáš je? (Dívky)

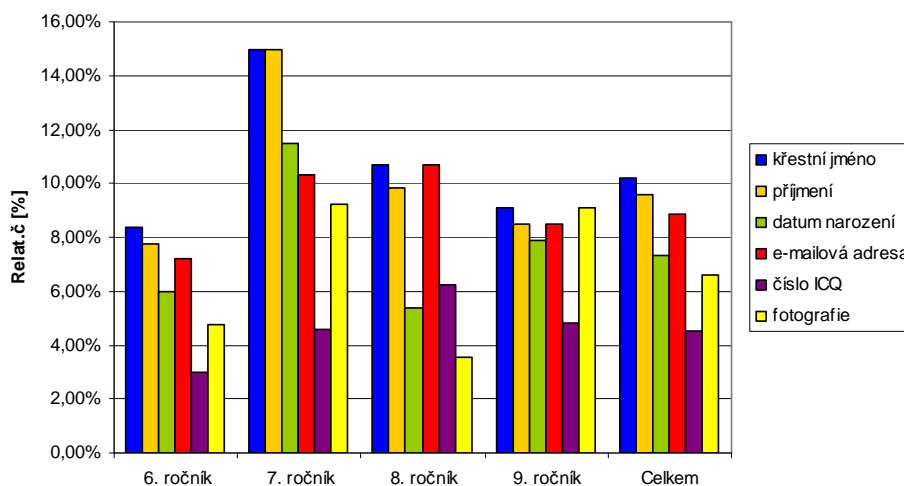

Graf 29 Znalost používaných komunikačních prostředků (Dívky)

Mezi nejpoužívanější nástroje pro komunikaci patří dle odpovědí respondentů E-mail, dále Facebook, Lide.cz, Libimseti.cz, ICQ, Skype a také X-teen.cz. Myslela jsem si, že poslední z jmenovaných stránka X-teen nebude chlapcům tak dobře známa jako dívkám, protože po otevření stránky na internetovém vyhledávači je jasné, že je určena především pro dívky. Ale chlapci ze šestých a osmých ročníků mě přesvědčili o mém omylu tím, že tuto internetovou stránku znají a aktivně používají.

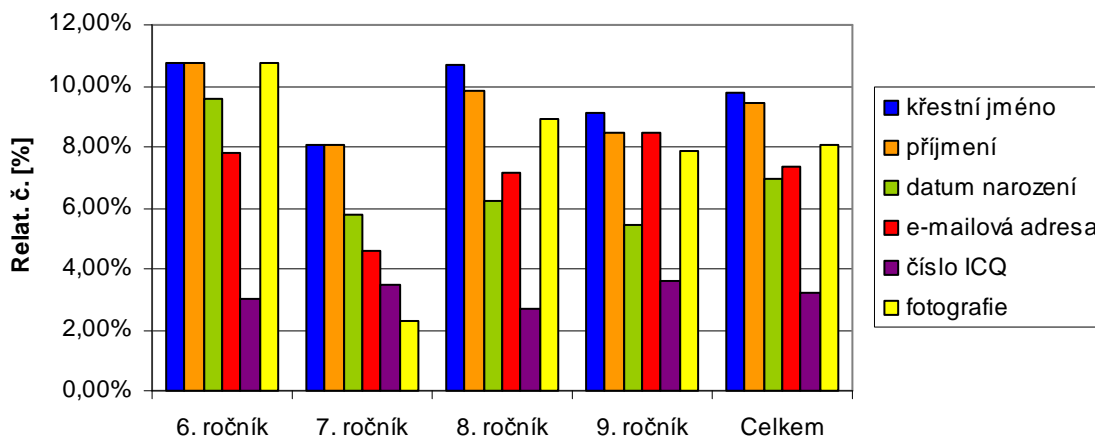
Otázka č. 23 zjišťuje, které ze svých osobních údajů respondenti zveřejňují na internetu nejčastěji.

**Otázka č. 23: Které ze svých osobních údajů na internetu zveřejňuješ?
(Chlapci)**

Graf 30 Osobní údaje uváděné na internetu (Chlapci)

Otázka č. 23: Které ze svých osobních údajů na internetu zveřejňuješ? (Dívky)

Graf 31 Osobní údaje uváděné na internetu (Dívky)

Téměř pětina z dotázaných respondentů (19,96 %) uvádí na internetu své křestní jméno. Přibližně o jedno procento méně respondentů na internetu uvádí i své příjmení. Mezi další

zveřejňované údaje patří e-mailová adresa (16,20 %), fotografie (14,69 %), datum narození (14,31 %) a číslo ICQ (7,72 %).

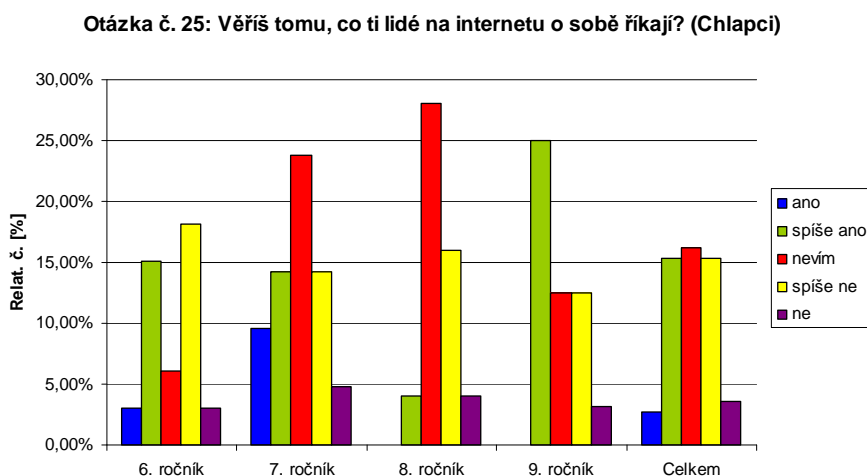
Otázka č. 24 zjišťuje, zda jsou všechny osobní údaje, které respondenti uvádím, na internetu pravdivé.

Otázka č. 24: Jsou všechny osobní údaje, které uvádíš na internetu pravdivé?											
		6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		Celkem žáků	
		Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.	Abs. č.	Relat. č.
Chlapci	ANO	5	15,15%	9	42,86%	6	24,00%	13	40,63%	33	29,73%
	NE	10	30,30%	5	23,81%	7	28,00%	4	12,50%	26	23,42%
Dívky	ANO	11	33,33%	4	19,05%	10	40,00%	13	40,63%	38	34,23%
	NE	7	21,21%	3	14,29%	2	8,00%	2	6,25%	14	12,61%
Celkem žáků		33	100,00%	21	100,00%	25	100,00%	32	100,00%	111	100,00%

Tabulka 11 Pravdivost osobních údajů na internetu

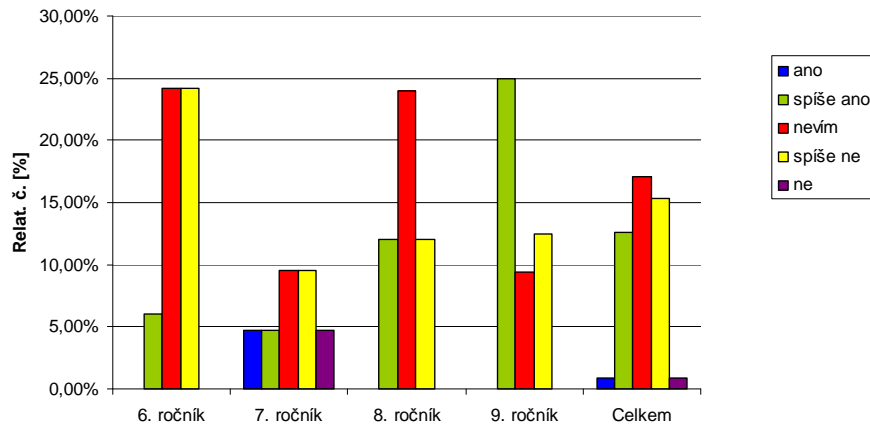
Z tabulky je patrné, že 63,96 % respondentů uvádí pravdivé osobní údaje, z toho 34,23 % jsou dívky. To znamená, že dívky mnohem častěji uvádějí pravdivé osobní údaje na internetu, než chlapci.

Otázka č. 25 zjišťovala, zda respondenti věří tomu, co jim lidé na internetu o sobě říkají.

Graf 32 Důvěra v informace z internetu (Chlapci)

Otázka č. 25: Věříš tomu, co ti lidé na internetu o sobě říkají? (Dívky)

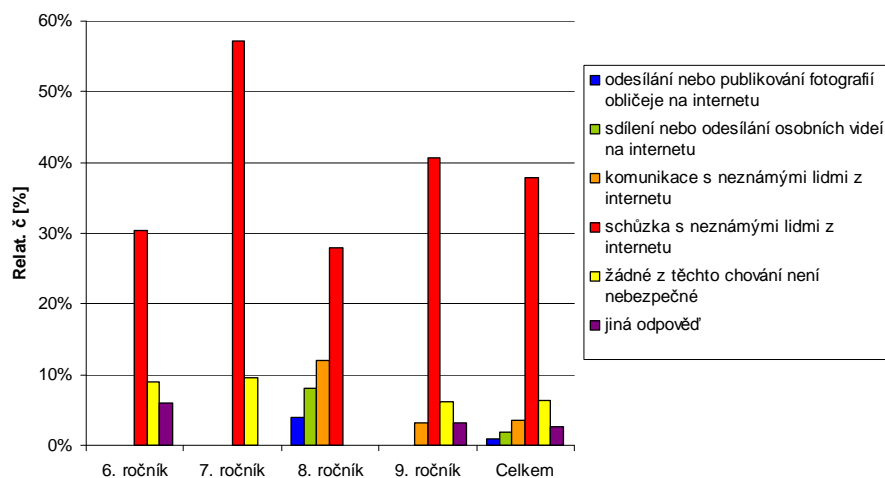
Graf 33 Důvěra v informace z internetu (Dívky)

Na tuto otázku uvedlo 27,93 % respondentů, že lidem na internetu spíše věří. Třetina respondentů uvedla odpověď „nevím“. Další třetina uvedla, že spíše nevěří lidem, co jim o sobě na internetu sdělují.

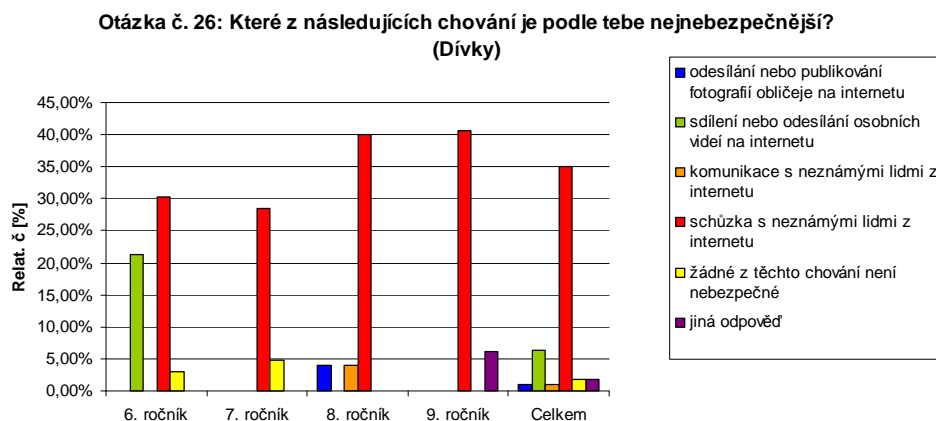
Komentář: Myslím si, že nad touto otázkou nikdy nepřemýšleli, a proto byly jejich odpovědi takové. V tomto případě jsou odpovědi „ano“ a „ne“ spíše zanedbatelné.

Otázka č. 26 mapovala, které chování je podle respondentů nejnebezpečnější.

Otázka č. 26: Které z následujících chování je podle tebe nejnebezpečnější? (Chlapci)

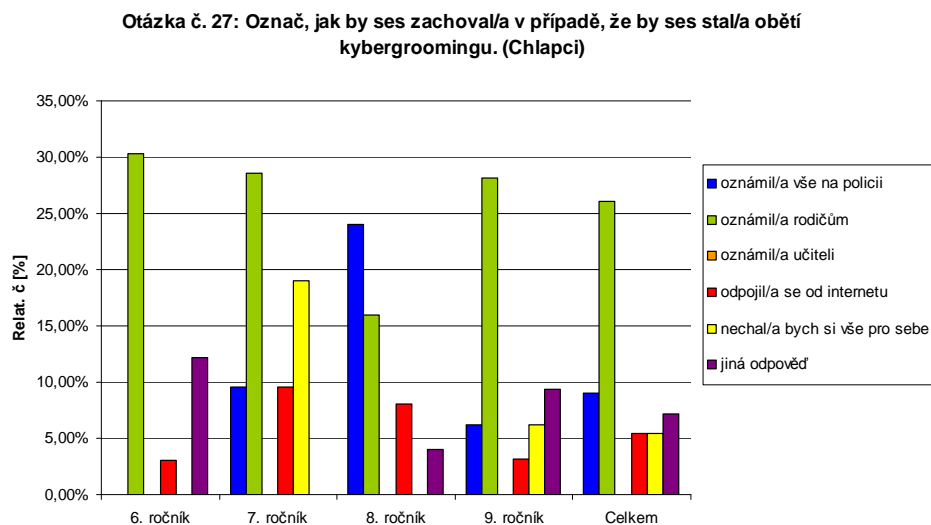
Graf 34 Nebezpečnost chování na internetu (Chlapci)

Graf 35 Nebezpečnost chování na internetu (Dívky)

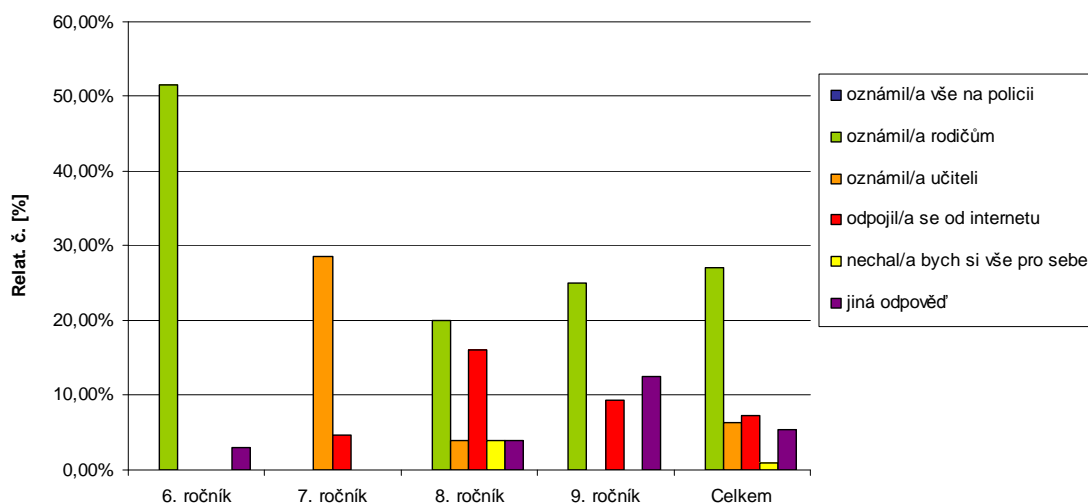
Jak je patrné z grafů, nejčastější odpovědí na tuto otázku byla „schůzka s neznámými lidmi z internetu“ a to v téměř 73 %. Dále respondenti v 8,11 % odpovídali, že nejnebezpečnějším chováním je sdílení nebo odesílání osobních videí na internetu. Se stejnou procentuální hodnotou ale žáci také uváděli, že žádné chování z nabídnutých odpovědí není nebezpečné. Dalším nebezpečným chováním je podle respondentů v 4,50 % komunikace s neznámými lidmi a odesílání nebo publikování fotografií obličeje na internetu (1,80 %).

Otázka č. 27 zjišťovala, jak by se respondenti zachovali v případě, že by se stali obětí kybergroomingu.

Graf 36 Reakce na útok kybergroomera (Chlapci)

Otázka č. 27: Označ, jak by ses zachoval/a v případě, že by ses stal/a obětí kybergroomingu. (Dívky)

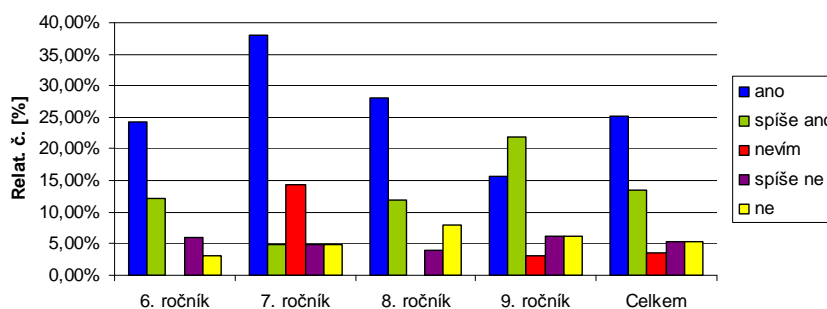

Graf 37 Reakce na útok kybergroomera (Dívky)

Více než polovina respondentů (53,15 %) uvedla, že by vše oznámili rodičům. Rodiče by tak byli první osobou, které by se žáci svěřili. To se víceméně shoduje s odpověďmi u otázky č. 21, kde žáci uvedli, že by se svěřili o domluvené schůzce s osobou, kterou znají pouze virtuálně nejdříve rodičům. Téměř 13 % z dotázaných by se odpojilo od internetu, dále 9,01 % respondentů by vše oznámilo na policii a ve stejném počtu 6,31 % žáků by vše oznámilo učitelům nebo neoznámilo nikomu.

Otázka č. 28 zjišťuje, zda si respondenti myslí, že je kybergrooming nebezpečný.

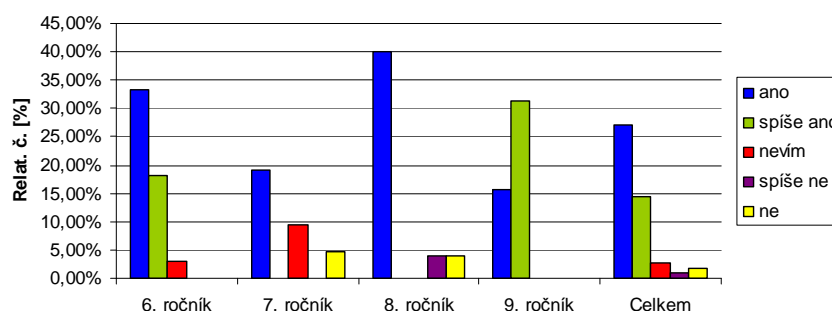
Otázka č. 28: Myslí si, že je kybergrooming nebezpečný? (Chlapci)

Graf 38 Názor respondentů na nebezpečnost kybergroomingu (Chlapci)

**Otázka č. 28: Myslíš si, že je kybergrooming nebezpečný?
(Dívky)**

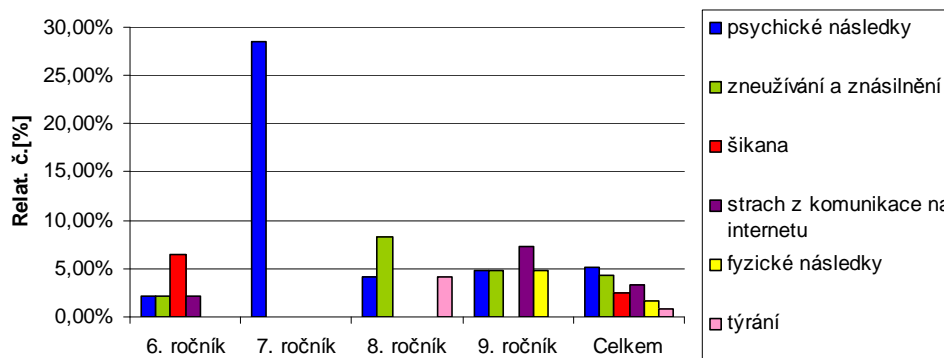
Graf 39 Názor respondentů na nebezpečnost kybergroomingu (Dívky)

Více než polovina respondentů si myslí, že kybergrooming je nebezpečné chování. 27,93 % žáků uvedlo odpověď „spíše ano“. Odpověď „ne“ zvolilo 7,21 % respondentů. Se stejným procentuálním výsledkem (6,31 %) jsou spojeny odpovědi respondentů „nevím“ a „spíše ne“.

Komentář: Tyto odpovědi ukazují na to, že problematika kybergroomingu není mezi žáky až tak známá, proto uvedli tyto odpovědi.

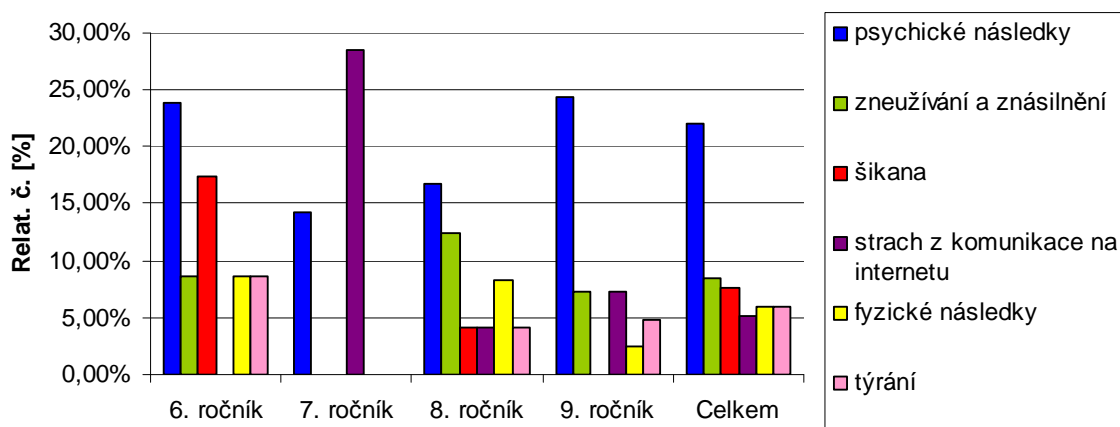
Otázka č. 29 mapuje odpovědi respondentů na otázku, zda dokáží jmenovat následky, které může kybergrooming způsobit.

Otázka č. 29: Dokázal/a bys vyjmenovat některé následky, které může kybergrooming způsobit? (Chlapci)

Graf 40 Znalost následků kybergroomingu (Chlapci)

Otázka č. 29: Dokázal/a bys vyjmenovat některé následky, které může kybergrooming způsobit? (Dívky)

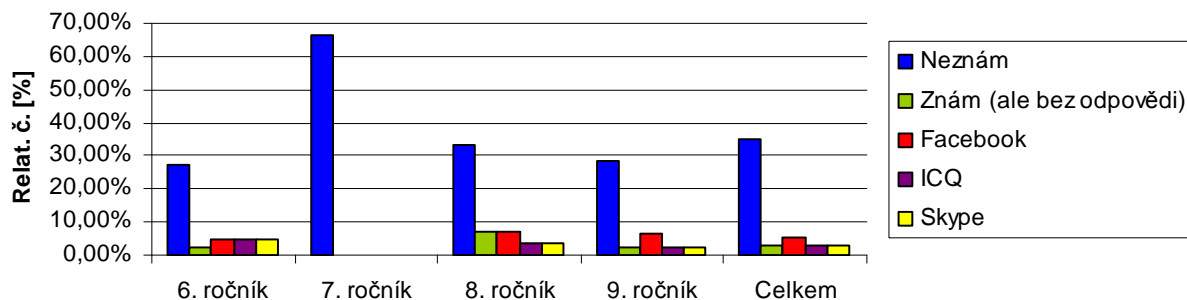

Graf 41 Znalost následků kybergroomingu (Dívky)

Mezi nejčastější odpovědi respondentů patřily psychické následky (27,12 %), dále sexuální zneužívání popřípadě znásilnění, šikana, pozdější strach z komunikace na internetu a fyzické následky nebo týrání, způsobené kybergroomerem.

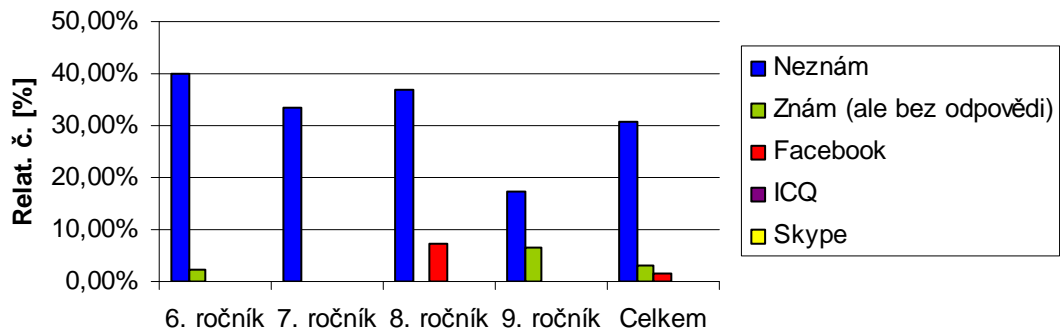
Otázka č. 30 zjišťuje, zda respondenti znají internetové stránky, na kterých se mohou o kybergroomingu (či jiných nebezpečných komunikačních jevech) dozvědět více nebo požádat o radu.

Otázka č. 30: Znáš některé internetové stránky, na kterých se můžeš o kybergroomingu a jiných rizikových jevech na internetu dozvědět více nebo požádat o radu? (Chlapci)

Graf 42 Internetové stránky o kybergroomingu (Chlapci)

Otázka č. 30: Znáš některé internetové stránky, na kterých se můžeš o kybergroomingu a jiných rizikových jevech na internetu dozvědět více nebo požádat o radu? (Dívky)

Graf 43 Internetové stránky o kybergroomingu (Dívky)

Více než dvě třetiny respondentů nezná žádné internetové stránky, kde by tyto informace mohli získat nebo požádat o radu. Zbývající třetina respondentů uvádí následující odpovědi: Facebook, ICQ a Skype. Někteří respondenti odpověděli, že takové internetové stránky znají, ale neupřesnili jejich názvy.

Komentář: Můžeme s jistotou konstatovat, že většina respondentů tyto stránky nezná.

5.1 Odpovědi na výzkumné otázky

1. Setkali se žáci již někdy ve svém životě s pojmem kybergrooming?

Tuto výzkumnou otázku jsem zjišťovala prostřednictvím dotazníkových otázek č. 1 a 2. Z výsledků výzkumu vyplynulo, že s pojmem kybergrooming se setkala více než jedna třetina dotazovaných (35,14 %), zbývající dvě třetiny uvádí, že se s tímto pojmem nesetkali. Nejčastěji byli respondenti o této problematice informováni ve škole.

2. Uskutečnili již někdy žáci osobní setkání s osobou, kterou znají pouze virtuálně?

Tuto výzkumnou otázku jsem zjišťovala z dotazníkových otázek č. 19 a 20. Vzhledem k výsledkům v těchto otázkách téměř tři čtvrtiny respondentů uvedlo, že na osobní schůzce s cizí osobou nikdy nebyli. Zbývající procenta respondentů (27,93 %) uvádí, že se podobné schůzky zúčastnili – někteří i několikrát nebo vědí, že se zúčastnili jejich blízcí a kamarádi. Ve většině případů (86,96 %) respondenti také uváděli, že osoba, se kterou se setkali odpovídala popisu, který uváděla. Zbýlých 13,04 % respondentů uvedlo, že osoba, se kterou se setkali neodpovídala jejich popisu.

3. Jaké osobní informace žáci na internetu zveřejňují nejčastěji?

Tuto výzkumnou otázku jsem zjišťovala z dotazníkové otázky č. 23, kde žáci nejčastěji uvádějí na internetu křestní jméno, následují další osobní data, jako je příjmení, datum narození, e-mailová adresa, fotografie či číslo ICQ.

4. Přidávají si žáci na požádání cizí virtuální osoby mezi své kontakty?

Tuto výzkumnou otázku zjišťovaly dotazníkové otázky č. 14 a 15. Více než jedna třetina z dotazovaných respondentů uvedla, že si neznámé osoby z internetu na jejich požádání mezi své kontakty doplňuje. Zbývající necelé dvě třetiny dotázaných si tyto kontakty nepřidává. Z toho vyplývá jistá opatrnost respondentů v kontaktu s neznámými osobami.

5. Uvádějí žáci na internet pravdivé osobní informace?

Tuto výzkumnou otázku jsem zjišťovala z dotazníkové otázky č. 24. Z výsledků výzkumu vyplývá, že téměř dvě třetiny respondentů uvádí na internetu všechny osobní údaje pravdivě. Zbývající třetina si své osobní údaje chrání a uvádí nepravdivá data.

6. Znají žáci internetové stránky, kde se mohou o kybergroomingu dozvědět nebo požádat o radu?

Tuto výzkumnou otázku zjišťovala dotazníková otázka č. 30, podle které dvě třetiny respondentů uvedlo, že neznají žádné internetové stránky o kybergroomingu a jiných rizikových jevech na internetu, na nichž by se o tomto nebezpečném jevu mohli dozvědět více, popřípadě požádat o radu. Zbylá třetina respondentů mylně uváděla komunikační prostředky (Facebook, ICQ apod.), o kterých si myslela, že by se na nich o dané problematice dozvěděla více. Můžeme tedy konstatovat, že informovanost žáků v tomto o této problematice je velmi nízká.

5.2 Shrnutí výsledků výzkumu

Výzkum byl prováděn na ZŠ ve Zlíně a výzkumu se zúčastnilo celkem 111 žáků 6.-9. tříd ve věku od 11 do 15 let.

Z výsledků vyplynulo, že naprostá většina (100 %) rodin žáků je vybavena počítačem připojeným k internetu. Počítač používají nejčastěji ke komunikaci s jinými osobami a hrám.

Z výzkumu dále vyplynulo, že přístup nebo práci s internetem časově vymezuje malé procento rodičů a ve většině případů nejsou instalovány programy, omezující přístup na některé internetové stránky. Velké procento rodičů také nekontroluje, co jejich dítě na internetu dělá.

Je celkem zarážející zjištění, že naprostá většina respondentů nezná žádné internetové stránky, na kterých by mohla o kybergroomingu a dalších rizikových jevech získat více informací, popřípadě požádat o radu.

Závěrem bych chtěla říci, že dostupnost a vybavenost rodin počítači je na vysoké úrovni, ale znalost nebezpečí vyplývajících z práce na internetu je velmi nízká.

6 DOPORUČENÍ PRO PRAXI

O výsledcích své bakalářské práce si myslím, že by se daly využít pro práci škol a zařízení k informování rodičů pedagogických a sociálních pracovníků o nebezpečnosti tohoto druhu komunikačních praktik.

V případě škol bych předpokládala zvýšení informovanosti pedagogických pracovníků a výchovných poradců, popřípadě odborné proškolení alespoň několika pracovníků školy v dané problematice.

V případě rodičů bych doporučila podstatné zvýšení zájmu rodičů o činnosti jejich dětí při práci na internetu, s kým se stýkají apod.

Celkově bych doporučila systematickou práci v boji proti těmto nebezpečným jevům, například informacemi a relacemi v médiích.

ZÁVĚR

Postupným rozšiřováním počtu počítačů připojených k internetu dochází k situacím, ke kterým v době, kdy jsem byla ve věku mých respondentů nedocházelo. Jednak proto, že síť internetu nebyla tak rozšířená jako dnes, jednak proto, že tyto komunikační programy se teprve rozvíjely a zdokonalovaly v návaznosti na již zmíněný nárůst počítačů připojených k internetu. Dříve docházelo k útokům nebo únosům stejně jako v současné době, ale nebyly připravovány pomocí elektronické komunikace.

Hlavním cílem výzkumné části bylo zjistit znalosti a vědomosti žáků 2. stupně ZŠ ve městě Zlíně o nebezpečných komunikačních praktikách na internetu, se zaměřením na kybergrooming.

Pro ZŠ ve Zlíně jsem se rozhodla z důvodu zjištění vědomostí, ale i většího přístupu k moderním technologiím. Předpokládala jsem, že žáci budou mít větší přístup k informacím o této problematice.

Jsem přesvědčena, že některé z odpovědí respondentů nejsou pravdivé, což jsem nemohla ovlivnit. Přesto si myslím, že jsem získala celkový snímek znalostí a vědomostí respondentů v dané oblasti.

Překvapilo mě, že drtivá většina rodičů nemá zájem a přehled o činnosti a práci svých dětí na internetu, stejně tak u dětí neznalost internetových stránek, na kterých by mohly získat informace o kybergroomingu a dalších rizikových jevech. Zvláště když se touto problematikou zabývá například Bílý kruh bezpečí nebo Policie České republiky apod. Proto by bylo vhodné, kdyby školy pořádaly přednášky a besedy k této problematice, která nabývá stále větších a větších rozměrů.

Za záporný jev při zpracovávání bakalářské práce považuji nezájem vedení škol o provedení průzkumu. Na druhé straně za kladný jev považuji přístup vedení školy i respondentů, kde byl tento průzkum proveden.

Závěrem si myslím, že se mně podařilo získat a zpracovat zajímavé informace, se kterými by se dalo i nadále pracovat a rozšiřovat je, a tím informovat širokou veřejnost o této problematice a pokračovat ve výzkumu a práci v této oblasti i v diplomové práci.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

- [1] DĚDIČEK, D. *Facebook: jednoduše*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2010. 127 s. ISBN 978-80-251-3196-1.
- [2] DIVÍNOVÁ, R. *Cybersex: forma internetové komunikace*. 1. vyd. Praha: Triton, 2005. 167 s. ISBN 80-7254-636-8.
- [3] EDMÜLLER, A., WILHELM, T. *27 manipulativních technik: jak účinně manipulovat a ještě účinněji se bránit*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 186 s. ISBN 978-80-247-3300-5.
- [4] ELLIOTTOVÁ, M. *Jak ochránit své dítě*. 3. vyd. Praha: Portál, 2000. 160 s. ISBN 80-7178-419-2.
- [5] GIDDENS, A. *Sociologie*. 1. vyd. Praha: Argo, 1999. 595 s. ISBN 80-7203-124-4.
- [6] CHRÁSTKA, M. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [7] JONES, D. *Jak využívat Internet*. Praha: SoftPress, 2001. 398 s. ISBN 80-86497-12-7.
- [8] KOPECKÝ, K. *Moderní trendy v elektronické komunikaci*. 1. vyd. Olomouc: Hanex, 2007. 100 s. ISBN 978-80-85783-78-0.
- [9] KRČMÁŘOVÁ, Barbora. Děti a internet. In *Děti a jejich problémy III: sborník studií*. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 2010. s. 13-35. ISBN: 978-80-254-6840-1.
- [10] KULHÁNKOVÁ, H., ČAMEK, J. *Fenomén facebook*. 1. vyd. Kladno: BigOak, 2010. 128 s. ISBN 978-80-904764-0-0.
- [11] MAX, H., RAY, T. *Skype: kompletní průvodce*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008. 227 s. ISBN 978-80-247-2123-1.
- [12] MUSIL, J. *Komunikace v informační společnosti*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2007. 144 s. ISBN 978-80-86723-39-6.

- [13] MUSIL, J. *Elektronická média v informační společnosti*. Praha: Votobia, 2003. 261 s. ISBN 80-7220-157-3.
- [14] NAZARE-AGA, I. *Nenechte sebou manipulovat*. 3. vyd. Praha: Portál, 2008. 261 s. ISBN 978-80-7367-491-5.
- [15] PROCHÁZKA, D. *První kroky s internetem*. 3. vyd. Praha: Grada, 2010. 108 s. ISBN 978-80-247-3255-8.
- [16] RYBKA, M., MALÝ, O. *Jak komunikovat elektronicky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2002. 92 s. ISBN 80-247-0208-8.
- [17] ŠMAHEL, D. *Psychologie a internet: děti dospělými, dospělí dětmi*. Praha: Triton, 2003. 158 s. ISBN 80-7254-360-1.
- [18] ŽEMLIČKA, M. *E-mail, chat, sms: praktický průvodce elektronickou komunikací*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2003. 110 s. ISBN 80-7226-928-3.
- [19] VITOVSKÝ, A. *Anglicko-český a česko-anglický výkladový slovník Internetu*. 1. vyd. Praha: AV software, 2004. 300 s. ISBN 80-901428-7-7.

Elektronické zdroje

- [20] CHOO, Kim-Kwang Raymond. *Online child grooming: a literature review on the misuse of social networking sites for grooming children for sexual offences* [online]. Canberra : Australian Institute of Criminology, 2009 [cit. 13.3.2011]. Dostupné z: <<http://www.aic.gov.au/documents/3/C/1/%7B3C162CF7-94B1-4203-8C57-79F827168DD8%7Drpp103.pdf>>. ISBN 978-1-921532-33.7.
- [21] ŠVEC, Petr. *Počet uživatelů Internetu letos překročí 2 miliardy* [online]. Vystaveno 20.10.2010 [cit. 6.4.2011]. Dostupné z: <<http://www.itbiz.cz/pocet-uzivatelu-internet-2-miliardy>>.
- [22] Eurostat. *Uživatelé osobního počítače v ČR* [online]. Vystaveno 2010 [cit. 28.3.2011]. Dostupné z: <[http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/F200382F87/\\$File/970510_c.pdf](http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/F200382F87/$File/970510_c.pdf)>.

- [23] Redakce E-Bezpečí. *Happy Slapping* [online]. Vystaveno 15.11.2008 [cit. 29.3.2011]. Dostupné z: <<http://e-bezpeci.cz/index.php/temata/kyberikana/87-71>>.
- [24] KOPECKÝ, Kamil. *Co je sexting* [online]. Vystaveno 23.5.2009 [cit. 13.3.2011]. Dostupné z: <<http://e-bezpeci.cz/index.php/temata/sexting/137-154>>.
- [25] Redakce E-Bezpečí. *Kybersex* [online]. Vystaveno 10.11.2008 [cit. 29.3.2011]. Dostupné z: <<http://e-bezpeci.cz/index.php/temata/kybergrooming/105-67>>.
- [26] KOPECKÝ, Kamil, KREJČÍ, Veronika. *Nebezpečí elektronické komunikace 2: zpráva z výzkumného šetření* [online]. Poslední revize 13.2.2011 [cit. 13.2.2011]. Dostupné z: <http://www.prvok.upol.cz/index.php/ke-staeni/doc_view/13-nebezpei-elektronicke-komunikace-2-centrum-prvok-2011?tmpl=component&format=raw>.
- [27] VLACHOVÁ, Marta. *Trestná činnost spojená s internetovou kriminalitou* [online]. Vystaveno 20.11.2009 [cit. 13.1.2011]. Dostupné z: <<http://cms.e-bezpeci.cz/content/view/226/54/lang,czech/>>.
- [28] KOPECKÝ, Kamil. *Informace o projektu* [online]. Vystaveno 13.5.2008 [cit. 18.12.2010]. Dostupné z: <<http://cms.e-bezpeci.cz/content/view/15/55/lang,%20czech/>>.
- [29] BERSON, Ilene R. *Grooming Cybervictims: The Psychosocial Effects of Online Exploitation for Youth* [online]. University of South Florida. USA. [cit. 13.1.2011]. Dostupné z: <<http://www.cs.auckland.ac.nz/~john/NetSafe/I.Berson.pdf>>.
- [30] *O projektu* [online]. c1999-2011, [cit. 13.3.2011]. Dostupné z: <<http://seznamsebezpecne.cz/o-projektu>>.
- [31] *Zaměření pracoviště* [online]. c2011, [cit. 13.3.2011]. Dostupné z: <<http://prvok.upol.cz/index.php/o-pracoviti/zamereni>>.
- [32] *O projektu pomoconline.cz* [online]. c2010, [cit. 13.3.2011]. Dostupné z: <http://www.pomoconline.cz/webmagazine/rewrite_url.asp?rew_thema=o-projektu/o-projektu>.

- [33] *Twitter is the best way to discover what's new in your world* [online]. c2011, [cit. 13.3.2011]. Dostupné z: <<http://twitter.com/about>>.
- [34] *Methods of Predators* [online]. c2011, [cit. 13.3.2011]. Dostupné z: <<http://kids.yahoo.com/parents/online-safety/1706/4--Methods+of+Predators>>.
- [35] BUBLANOVÁ, Alžběta. *Za zneužití dvaceti chlapců půjde Hovorka na osm let do vězení* [online]. Vystaveno 5.2.2009, [cit. 13.3.2011]. Dostupné z: <<http://www.mediafax.cz/krimi/2814724-Za-zneuziti-dvaceti-chlapcu-pujde-Hovorka-na-osm-let-do-vezeni>>.
- [36] TŘEČEK, Čeněk, ŠŤASTNÝ, Jiří. *Deviant Hovorka se dočkal za zneužití dvaceti chlapců mírnějšího trestu* [online]. Vystaveno 26.5.2009, [cit. 13.3.2011]. Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz/odvolaci-soud-rozhodne-o-trestu-za-zneuziti-jednadvaceti-chlapcu-p9q-/krimi.asp?c=A090526_073207_krimi_cen>.
- [37] MORRIS, Steven. *The perfect family man who preyed on young chatroom girls: Five years for world's most prolific child groomer* [online]. Vystaveno 10.10.2003, [cit. 13.3.2011]. Dostupné z: <<http://www.guardian.co.uk/uk/2003/oct/10/childprotection.society>>.
- [38] Lindsell „biggest“ internet grooming case [online]. Vystaveno 9.10.2003, [cit. 13.3.2011]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/3175700.stm>.
- [39] VNOUČEK, Petr. *Facebookový vrah má doživotí. Sociální síť sklízí kritiku* [online]. Vystaveno 10.3.2010, [cit. 13.3.2011]. Dostupné z: <http://www.tyden.cz/rubriky/media/internet/facebookovy-vrah-ma-dozivoti-socialni-sit-sklizi-kritiku_161662.html>.
- [40] STOKES, Paul. *Peter Chapman targeted thousands of young girls* [online]. Vystaveno 8.5.2010, [cit. 13.3.2011]. Dostupné z: <<http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/crime/7397894/Peter-Chapman-targeted-thousands-of-young-girls.html>>.
- [41] GUY, Patrick. *Facebook suspect's ex: He „killed my double“* [online]. Vystaveno 29.10.2009, [cit. 13.3.2011]. Dostupné z: <<http://www.thesun.co.uk/sol/homepage/news/2704262/Facebook-suspect-killed-my-double.html>>.

- [42] *Poslání a činnost* [online]. Copyright Bílý kruh bezpečí, o.s. 21.4.2007, [cit. 13.3.2011]. Dostupné z: <http://bkb.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_categoryNode=240>.
- [43] *O nás* [online]. c2011, [cit. 13.3.2011]. Dostupné z: <<http://www.saferinternet.cz/o-nas>>.
- [44] *Kybergrooming – praktické ukázky* [online]. Vystaveno 11.11.2008, [cit. 13.3.2011]. Dostupné z: <<http://e-bezpeci.cz/index.php/temata/kybergrooming/106-70>>.
- [45] *Partneři projektu* [online]. c2009 [cit. 13.3.2011]. Dostupné z: <<http://cervene-tlacitko.saferinternet.cz/partneri-projektu>>.
- [46] *Co je to Červené tlačítko* [online]. c2009 [cit. 13.3.2011]. Dostupné z: <<http://cervene-tlacitko.saferinternet.cz/>>.
- [47] *Základné informácie* [online]. [cit. 13.3.2011]. Dostupné z: <<http://sk.sheeplive.eu/o-projekte/zakladne-informacie>>.

Studie

- [48] KOPECKÝ, Kamil. *Kybergrooming: nebezpečí kyberprostoru* [online]. Olomouc: Net University, 2010. 16 s. [cit. 13.3.2011]. Dostupné z: <<http://e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/materialy-pro-studium-studie-atd>>. ISBN 978-80-254-7573-7.
- [49] KREJČÍ, Veronika. *Kyberšikana: kybernetická šikana* [online]. Olomouc: Net University, 2010. 72 s. [cit. 13.3.2011]. Dostupné z: <<http://e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/materialy-pro-studium-studie-atd>>. ISBN 978-80-254-7791-5.
- [50] KOPECKÝ, Kamil. *Stalking a kyberstalking: nebezpečné pronásledování* [online]. Olomouc: Net University, 2010. 13 s. [cit. 13.3.2011]. Dostupné z: <<http://e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/materialy-pro-studium-studie-atd>>. ISBN 978-80-254-7737-3.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

- ZŠ   Základní škola.
- ICQ   „I seek you“
- Abs. č.   Absolutní četnost.
- Relat. č.   Relativní četnost.

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1 Právní rámec kybergroomingu (Vlachová, 2009 [online])</i>	40
<i>Tabulka 2 Složení výzkumného souboru</i>	52
<i>Tabulka 3 Zkušenosti s pojmem kybergrooming</i>	55
<i>Tabulka 4 Vlastnictví počítače s internetem</i>	57
<i>Tabulka 5 Využití internetu</i>	58
<i>Tabulka 6 Využití webkamery při komunikaci</i>	62
<i>Tabulka 7 Instalace ochranného programu do počítače</i>	62
<i>Tabulka 8 Kontrola činností prováděných na internetu</i>	63
<i>Tabulka 9 Vymezení času stráveného na počítači rodiči</i>	64
<i>Tabulka 10 Přidávání neznámých osob z internetu mezi kontakty</i>	66
<i>Tabulka 11 Pravdivost osobních údajů na internetu</i>	77

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1 Složení výzkumného vzorku .....</i>	53
<i>Graf 2 Odkud mají respondenti informace o kybergroomingu (Chlapci) .....</i>	56
<i>Graf 3 Odkud mají respondenti informace o kybergroomingu (Dívky).....</i>	56
<i>Graf 4 Umístění počítače v domácnosti (Chlapci) .....</i>	57
<i>Graf 5 Umístění počítače v domácnosti (Dívky).....</i>	58
<i>Graf 6 Čas strávený na internetu (Chlapci) .....</i>	59
<i>Graf 7 Čas strávený na internetu (Dívky).....</i>	59
<i>Graf 8 Místa přístupu k internetu (Chlapci).....</i>	60
<i>Graf 9 Místa přístupu k internetu (Dívky) .....</i>	60
<i>Graf 10 Využití počítače s internetem k činnostem (Chlapci) .....</i>	61
<i>Graf 11 Využití počítače s internetem k činnostem (Dívky).....</i>	61
<i>Graf 12 Čas strávený na internetu za den (Chlapci) .....</i>	64
<i>Graf 13 Čas strávený na internetu za den (Dívky).....</i>	65
<i>Graf 14 Počet neznámých osob přidanych mezi kontakty (Chlapci) .....</i>	66
<i>Graf 15 Počet neznámých osob přidanych mezi kontakty (Dívky).....</i>	67
<i>Graf 16 Hodnocení komunikace s neznámými lidmi (Chlapci) .....</i>	67
<i>Graf 17 Hodnocení komunikace s neznámými lidmi (Dívky).....</i>	68
<i>Graf 18 Žádosti neznámých osob z internetu (Chlapci) .....</i>	68
<i>Graf 19 Žádosti neznámých osob z internetu (Dívky).....</i>	69
<i>Graf 20 Pocity respondentů z nabídek od neznámých osob (Chlapci) .....</i>	70
<i>Graf 21 Pocity respondentů z nabídek od neznámých osob (Dívky).....</i>	70
<i>Graf 22 Osobní schůzka s člověkem z internetu (Chlapci) .....</i>	71
<i>Graf 23 Osobní schůzka s člověkem z internetu (Dívky) .....</i>	71
<i>Graf 24 Vzhled osoby z internetu (Chlapci) .....</i>	72
<i>Graf 25 Vzhled osoby z internetu (Dívky).....</i>	73
<i>Graf 26 Pořadí osob, kterým by se respondenti svěřili (Chlapci) .....</i>	73
<i>Graf 27 Pořadí osob, kterým by se respondenti svěřili (Dívky).....</i>	74
<i>Graf 28 Znalost používaných komunikačních prostředků (Chlapci) .....</i>	74
<i>Graf 29 Znalost používaných komunikačních prostředků (Dívky).....</i>	75
<i>Graf 30 Osobní údaje uváděné na internetu (Chlapci) .....</i>	76
<i>Graf 31 Osobní údaje uváděné na internetu (Dívky).....</i>	76

<i>Graf 32 Důvěra v informace z internetu (Chlapci)</i>	77
<i>Graf 33 Důvěra v informace z internetu (Dívky)</i>	78
<i>Graf 34 Nebezpečnost chování na internetu (Chlapci)</i>	78
<i>Graf 35 Nebezpečnost chování na internetu (Dívky)</i>	79
<i>Graf 36 Reakce na útok kybergroomera (Chlapci)</i>	79
<i>Graf 37 Reakce na útok kybergroomera (Dívky)</i>	80
<i>Graf 38 Názor respondentů na nebezpečnost kybergroomingu (Chlapci)</i>	80
<i>Graf 39 Názor respondentů na nebezpečnost kybergroomingu (Dívky)</i>	81
<i>Graf 40 Znalost následků kybergroomingu (Chlapci)</i>	81
<i>Graf 41 Znalost následků kybergroomingu (Dívky)</i>	82
<i>Graf 42 Internetové stránky o kybergroomingu (Chlapci)</i>	82
<i>Graf 43 Internetové stránky o kybergroomingu (Dívky)</i>	83

SEZNAM PŘÍLOH

- P1   Obrázky sociálních sítí a dalších komunikačních prostředků
- P2   Ukázka komunikace na chatu a typické chování kybergroomera
- P3   Dotazník
- P4   Odpovědi respondentů v dotazníku – jiná odpověď

PŘÍLOHA P I: OBRÁZKY SOCIÁLNÍCH SÍTÍ A DALŠÍCH KOMUNIKAČNÍCH PROSTŘEDKŮ

The screenshot shows the Seznam Email web interface. At the top, there is a search bar with the text "Hledej email" and a "Rozšířené hledání" link. The user's email address "Ondrej.Spulak@seznam.cz" is visible. The main area displays a list of emails with columns for checkboxes, sender names, subject lines, dates, and sizes. The interface includes a left sidebar with navigation links like "Napiš email", "Doručené 134", and "Odeslané". At the bottom, there is a status bar indicating "Vaše emaily zabírají 702,17 MB z Vaší 2 000 MB schránky." and a copyright notice for Seznam.cz.

Seznam Email

The screenshot shows a Facebook profile for David Chartier. The profile includes a profile picture, a cover photo, and a bio. The bio mentions "Noting that Chicago enjoys a much higher number of shouting nuts who stomp and flail around in Starbucks." The profile has a "Wall" tab selected, showing a list of posts. The posts include updates about becoming a fan of Twitter, a status update about Starbucks, and a post about an iPhone dock badge. The interface also shows navigation links like "Home", "Search", and "Applications".

Facebook profil

twitter

Home Profile Find People Settings Help Sign out

What are you doing? 140

Latest: Awk! Rejected by yet another conference. Submitting presentation ideas has proven to be an effort in... 4 minutes ago

malburns Reading: "Dangle « Indagatrics: Virtual World Travelers" (<http://tinyurl.com/3wtyhj>) half a minute ago from web

starfocus NWF's new facebook widget :) cute. <http://ping.fm/NUbNG> less than a minute ago from Ping.fm

ShoeSmitten <http://twitpic.com/f8aq> - Here's Keiko looking fat and lazy as ever. Ahhh, the life of a feline. 1 minute ago from tuhirl

marianiles Just \$50 to go to bring the world & diverse family representation to 1st graders. Even \$1 helps. Thank you! <http://tinyurl.com/4feop7> 2 minutes ago from web

SocialMtgExpert SocialMarketingExpert browsing: Twitter for Business - <http://ping.fm/ir55x> 3 minutes ago from Ping.fm

alizasherman

633 following 1,544 followers 6,065 updates

Get Some Perspective Watch Hack the Debate

Home

@Replies

Direct Messages 793

Favorites

Everyone

Following add

Twitter profil

LIDÉ

uživatelé Hledej

197

Vyhledej profily: muže i ženy Věk od: 15 do: 35 Oblast: Všechny oblasti Zobraz

PROFIL OK!

37 let rotry

21 neznost19 Karviná

13 Travis1051 Píseň

92 keler.5 Žďár n. Sáz.

38 sandy.no1

23 Marcinka.1 Bruntál

21 Hanuskov Karviná

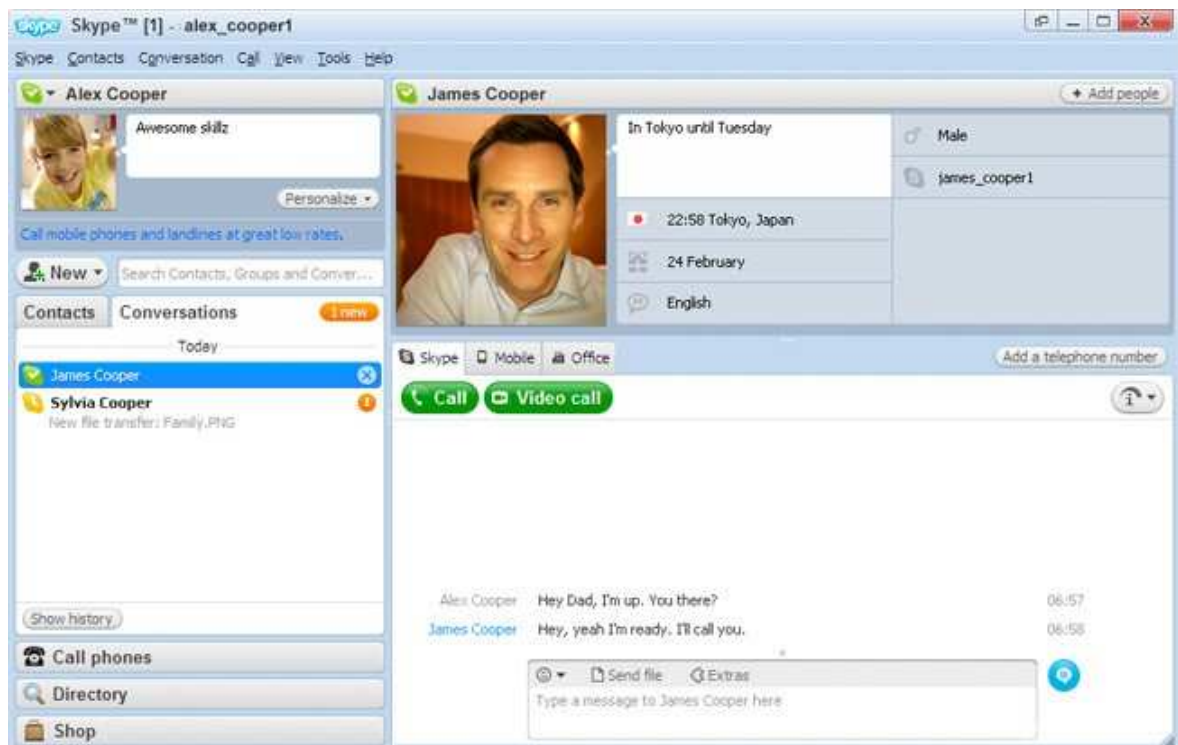
15 Ivrab

26 L.Belunek Nový Jičín

Profil Lide.cz

ICQ klient

Skype klient

PŘÍLOHA P II: UKÁZKA KOMUNIKACE NA CHATU A TYPICKÉ CHOVÁNÍ KYBERGROOMERA

Příklad komunikace při běžném chatu, typické chování a postupy při kybergroomingu:

CHAT ROOM	Angel~:	Právě teď se cítím trochu sama, pohádala jsem se s nejlepší kámoškou ve škole...	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 10px;"> <p>Chatující Angel~ Bf4uonly</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>● Ignoruj</p> <p>● Ohlas</p> </div>
	Bf4uonly:	hey andičku... zdá se, že to teď nemáš jednoduše... chceš si povídat?	
	Bf4uonly:	Nic si z toho nedělej, že nemáš ve škole kamarády, teď máš mě	
	Angel~:	Kolik ti je?	
	Bf4uonly:	Kolik je „hodně starý“? Z tvého profilu vidím, že ti je 12... zlatíčko	
	Angel~:	Nevím.. jo, mám 12	
	Bf4uonly:	Já mám 25, jsem moc starý? Ale vím jaké to je, když jsou kámoši ze školy občas protivní.. Můžu ti nějak pomoci?	
	Angel~:	Myslím že ne... trochu zvláštní...	
	Bf4uonly:	Kdo ještě používá tvůj počítač?	
	Angel~:	Angel~ jenom já	
	Bf4uonly:	Jsi teď v ložnici? Máš webkameru?	
	Angel~:	uhuh	
	Bf4uonly:	Používají vaši tenhle počítač?	
	Angel~:	Ani náhodouuuuuu...	
	Bf4uonly:	Chtěl bych, aby tohle naše přátelství bylo našim tajemstvím a chci, aby ses cítila skvěle, tak si hlavně neukládej žádný chat nebo mejly a pak už to bude vždycky jenom naše tajemství.	
	Bf4uonly:	Myslím že jsi úžasná a jsem šťastný, že ti můžu říkat kamarádka. Doufám, že jednou budeme něco víc než kamarádi :-)	
	Bf4uonly:	Budeš moje holka?	
	Angel~:	Ty chceš být můj kluk?	
	Bf4uonly:	Jasně že chci být tvůj kluk.. máš mobil?	
	Bf4uonly:	Jaký máš mail? Pošlu ti nějaké svoje odvážné fotky.. a chtěl bych abys mi i ty poslala nějaké svoje nahé fotky..	
Bf4uonly:	Už ses někdy líbala?		
Angel~:	Proč?		
Bf4uonly:	No protože bych chtěl líbat tvoje sladké rtíky a už teď sním o dnu, kdy se potkáme		
Bf4uonly:	Až se potkáme, ukážu ti všechno co potřebuješ vědět o milování :-)		
Angel~:	Líbí se mi ta představa mít staršího kluka.. ještě jsem žádného neměla..		
Bf4uonly:	Můžu tě nějaké věci naučit, moje princezno.. Konverzace pokračuje a přátelství se prohlubuje		
Angel~:	Musím teď jít... :-)		
Bf4uonly:	Ok můj andičku... co takhle se tady sejít zítra ve stejnou dobu?... nebo ti můžu zavolat na mobil..		
Angel~:	Jo jasně... stejný čas zítra.. už se nemůžu dočkat.. posíl mi zítra sms..		
Bf4uonly:	Sladké sny a nezapomeň mi poslat fotičku... ať o tobě můžu snít do doby, než se sejdeme... moje sladká mladá láska...		

Tabulka 1: Ukazuje výtah z chatu, který zobrazuje chování typické pro online grooming. Zbarvené části slouží k ilustraci chování vypsáno níže v Tabulce 2.

Rozbor postupů a chování kybergroomera na barevně odlišném textu:

<p>Stupeň 3: Grooming Stupeň 3: Chování</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skrývání se v chatovací místnosti a identifikace konkrétní mladé oběti, nebo: hledání vhodné osoby skrz profily. - Příjemným a hřejivým způsobem mluvit o osobních věcech. - Časté hledání problémů v životě oběti a poskytování rady a podpory. - Otázky, které se týkají umístění počítače. - Nabádání oběti k neukládání kopií rozhovorů; obvykle odůvodněno tím, že vztah musí zůstat utajen. - Mluvení o výjimečném milujícím vztahu nebo slíbení takového vztahu oběti. - Mluvení o tom, co lidé v takových sexuálních vztazích navzájem dělají. - V několika konverzacích vznesení otázek sexuální povahy. - Konverzace bývají stále častěji sexuálně otevřenější. - Požadování fotek oběti a možná je i žádost o fotky oběti vyfočené při sexuálním aktu. - Mluvení o opětovném online setkání a žádost o e-mailovou adresu a telefonní číslo, aby bylo možné setkání snadněji naplánovat. - Láskyplná zmínka o osobním setkání tváří v tvář někdy v budoucnu. 	<p>Motivace</p> <ul style="list-style-type: none"> - V této první fázi je cílem identifikovat pravděpodobnou oběť, kterou bude snadné využít a která bude odpovídat preferencím jednotlivce. - Ať oběť uvěří, že se vztah vyvíjí. - Identifikovat dětskou zranitelnost a poskytnout dítěti radu; cílem je vytvořit u oběti větší citovou závislost na „novém příteli“. - Dle vývoje věci náležitě poradit. - Zvážit, jak moc jsou dané aktivity riskantní, aby nebyly doma u dítěte odhaleny. - Zjištěním všech uživatelů počítače a jeho umístění lze vytušit, jak jsou rodiče a opatrovníci ostražiti vzhledem k cíleným online útokům na oběti. - Ať oběť uvěří, že je v láskyplném vztahu; cíl: přimět oběť k prozrazení více informací sexuální povahy. - Povzbuzení oběti ve víře, že není nic špatného na tom mluvit o věcech sexuálního charakteru, protože jsou součástí překrásného, láskyplného vztahu. - Učinit normálními rozhovory o sexuálních tématech u oběti, snaha o sexuální vzrušení oběti a také o snížení jejich zábran. - Komunikace podporuje sexuální představitost a dodává oběti dojem, že se vztah prohlubuje. - Plánování kontaktu s obětí k nacvičení kontroly nad ní a k „prohloubení“ vztahu. - Na konec setkání se s obětí v reálném světě z důvodu sexuálního uspokojení.
--	---

Tabulka 2: Zobrazuje chování a motivace spojené s online groomingem. Zbarvené části v této tabulce se vztahují k příkladům z chatových výřatků v Tabulce 1 nahoře.

Profily uživatelů chatu

Bf4uonly je 34letý muž a je známý sexuálními obtěžováními mladých. Ve výše uvedené ukázce se představuje jako 25letý. Je si totiž jistý, že uživatel *Angel~* bude chtít přítele staršího, ne ale někoho příliš starého. Uživatel *Bf4uonly* často mezi ostatními dětmi a mladými lidmi tvrdí, že je teenager a že se vyzná v mládežnické kultuře, že zná všechny nejnovější hry, hudbu a taky to, co se děti různého věku budou učit ve škole.

Bf4uonly měl v době, kdy byla tato konverzace zaznamenána, tři „online přítelkyně“, a všem tvrdil, že je zamilovaný jen do té jedné a vždy to byla ta, se kterou byl online a se kterou právě mluvil. Aby s nimi mohl mít sexuální kontakt, chce *Bf4uonly* tyto dívky poznat v reálném světě. Jakmile dosáhne svého cíle, nebude chtít s těmito dívkami mít už nic společného.

Angel~ má 12 let. Nemá téměř žádné přátele a právě se cítí sklesle, protože se jí rozcházejí rodiče. Představuje si, jak by to bylo neuvěřitelně úžasné mít staršího přítele a myslí si, že jí to nemůže příliš ublížit, protože se všechno děje online. *Angel~* ráda tomuto muži posílá své obrázky a fotografie a přemýšlí nad setkáním v reálném světě (www.e-bezpeci.cz [online]).

PŘÍLOHA P III: DOTAZNÍK

Milí přátelé,

dostáváte do rukou dotazník, který slouží ke sběru údajů pro bakalářskou práci, která se týká kybergroomingu a bezpečnosti užívání internetu. Prosím vás, abyste mi vaše odpovědi zakroužkovali a popřípadě u některých otázek doplnili údaje. Pokud není uvedeno jinak, **označte jen jednu odpověď**. Tento dotazník je **anonymní** a bude sloužit pouze pro studijní účely.

Předem moc děkuji za vyplnění dotazníku.

Taťána Milošová, studentka 3. ročníku oboru Sociální pedagogika

---

Kybergrooming označuje manipulativní chování uživatelů internetu, které má v oběti vyvolat falešnou důvěru a připravit ji na schůzku, na které může dojít k sexuálnímu obtěžování, pohlavnímu zneužití, týrání nebo manipulaci oběti (např. nucení ke krádežím, terorismu aj.).

Vyplňte:

Pohlaví:

- chlapec
 dívka

Věk: _____

Ročník, který ve škole navštěvuješ:

6. ročník
 7. ročník
 8. ročník
 9. ročník

---

1. Setkal/a jsi se už někdy ve svém životě s pojmem „kybergrooming“?

- a) ano
b) ne (pokud jsi odpověděl/a ne, pokračuj otázkou č. 3)

2. Kde nebo od koho jsi se o kybergroomingu dozvěděl/a?

.....
.....

3. Máš doma počítač připojený k internetu?

- a) ano
b) ne (pokud jsi odpověděl/a ne, pokračuj otázkou č.5)

4. Kde máš doma umístěn počítač?

- a) v dětském pokoji
b) v ložnici rodičů
c) v obývacím pokoji
d) v pracovně
e) jiná odpověď:.....

5. Používáš internet?

- a) ano
- b) ne *(pokud jsi odpověděl/a ne, pokračuj otázkou č. 20)*

6. Jak často používáš internet?

- a) denně
- b) jedenkrát za 2-3 dny
- c) jedenkrát týdně
- d) jedenkrát za měsíc
- e) vůbec

7. Kde všude máš přístup k internetu?

.....

8. K čemu internet využíváš nejčastěji? (Označ jen jednu odpověď')

- a) k vyhledávání informací
- b) k práci (např. škola)
- c) k zábavě (např. hry)
- d) ke komunikaci s lidmi
- e) jiná odpověď:.....

9. Používáš při komunikaci přes internet webkameru?

- a) ano
- b) ne

10. Nainstalovali rodiče do počítače nějaký program, který ti umožňuje navštívit pouze vybrané internetové portály nebo stránky?

- a) ano
- b) ne

11. Kontrolují rodiče to, co na internetu děláš?

- a) ano
- b) ne

12. Vymezují ti rodiče čas, který můžeš strávit na internetu?

- a) ano
- b) ne *(pokud jsi odpověděl/a ne, pokračuj otázkou č.14)*

13. Kolik času ti rodiče dovolí strávit na internetu za den. (Uveďte čas v hodinách)

.....

14. Přidáváš si na požádání neznámé osoby z internetu mezi své kontakty?

- a) ano
- b) ne *(pokud jsi odpověděl ne, pokračuj otázkou č. 16)*

15. Kolik neznámých osob sis přidal/a mezi své kontakty? (Napiš počet)

.....

16. Stalo se ti někdy, že osoba, kterou znáš pouze virtuálně (přes internet) se s tebou snažila neustále komunikovat a psala podezřelé věci?

- a) ano, a proto jsem se odhlásil/a z místnosti
- b) ano, přišlo mně to zajímavé, dále jsem si ním psal/a
- c) ano, stává se to občas mně i mým kamarádům/kamarádkám
- d) ne, nikdy se mně nic podobného nestalo

17. Byl/a jsi někdy požádán/a osobou, kterou znáš pouze virtuálně...

- a) o fotografii obličeje
- b) o sexuálně laděnou fotografii
- c) o videozáznam s tebou
- d) o osobní schůzku
- e) o udržení vzájemné komunikace v tajnosti
- f) ne, nikdy mě o nic nepožádala (*Pokud jsi odpověděl/a ne, pokračuj otázkou č. 19*)
- g) jiné:.....

18. Jaké pocity to v tobě vyvolalo?

- a) bylo mi to nepříjemné
- b) dostal/a jsem strach
- c) přišlo mi to zábavné
- d) přišlo mi to normální
- e) byl/a jsem rád/a

19. Šla/šel jsi někdy na osobní schůzku s člověkem, kterého znáš pouze virtuálně?

- a) ano, jednou
- b) ano, několikrát
- c) ne, ale moji blízcí kamarádi/kamarádky občas chodí (*pokud jsi odpověděl ne, pokračuj otázkou č. 21*)
- d) ne, nikdy jsem se s tím nesetkal/a (*pokud jsi odpověděl ne, pokračuj otázkou č. 21*)

20. Byla tato osoba jiná, než psala na internetu?

- a) jinak vypadala
- b) byla jiného pohlaví než uvedla
- c) měla jiný věk
- d) osoba byla taková, jak se popsala na internetu

21. Uved' pořadí osob, kterým by ses svěřil/a, kdybys byl/a domluvený/á na osobní schůzce s člověkem, kterého znáš pouze virtuálně? (Seřad' odpovědi od nejdůležitější)

- ___ rodičům
- ___ učitelí
- ___ jiné dospělé osobě
- ___ kamarádovi
- ___ sourozenci
- ___ nikomu

22. Znáš některý z těchto komunikačních prostředků? Používáš je? (Zaškrtni)

	ZNÁM	NEZNÁM	POUŽÍVÁM	NEPOUŽÍVÁM
E-mail	☐	☐	☐	☐
Facebook	☐	☐	☐	☐
Twitter	☐	☐	☐	☐
Myspace	☐	☐	☐	☐
Lide.cz	☐	☐	☐	☐
Badoo	☐	☐	☐	☐
Seznamka.cz	☐	☐	☐	☐
Stesti.cz	☐	☐	☐	☐
Líbímseti.cz	☐	☐	☐	☐
Xchat.cz	☐	☐	☐	☐
X-teen.cz	☐	☐	☐	☐
ICQ	☐	☐	☐	☐
Windows Live Messenger	☐	☐	☐	☐
Yahoo	☐	☐	☐	☐
Jabber	☐	☐	☐	☐
Skype	☐	☐	☐	☐

23. Které ze svých osobních údajů na internetu zveřejňuješ? (Můžeš označit více odpovědí)

- a) křestní jméno
- b) příjmení
- c) datum narození
- d) rodné číslo
- e) telefonní číslo
- f) adresu bydliště
- g) e-mailovou adresu
- h) číslo ICQ
- i) adresu školy
- j) fotografii
- k) žádné z uvedených
- l) jiná odpověď:.....

24. Jsou všechny osobní údaje, které uvádíš na internetu pravdivé?

- a) ano
- b) ne

25. Věříš tomu, co ti lidé na internetu o sobě říkají?

- a) ano
- b) spíše ano
- c) nevím
- d) spíše ne
- e) ne

26. Které z následujících chování je podle tebe nejnebezpečnější? (Označ jen jednu odpověď)

- a) odesílání nebo publikování fotografií obličeje na internetu
- b) sdílení nebo odesílání osobních videí na internetu
- c) komunikace s neznámými lidmi z internetu
- d) schůzka s neznámými lidmi z internetu
- e) žádné z těchto chování není nebezpečné
- f) jiná odpověď:.....

27. Označ, jak by ses zachoval/a v případě, že by ses stal/a obětí kybergroomingu? (Označ jen jednu odpověď)

- a) oznámil/a vše na policii
- b) oznámil/a rodičům
- c) oznámil/a učiteli
- d) odpojil/a se od internetu
- e) nechal/a bych si vše pro sebe
- f) jiná odpověď:.....

28. Myslíš si, že je kybergrooming nebezpečný?

- a) ano
- b) spíše ano
- c) nevím
- d) spíše ne
- e) ne

29. Dokázal/a bys vyjmenovat některé následky, které může kybergrooming způsobit?

.....
.....
.....

30. Znáš některé internetové stránky, na kterých se můžeš o kybergroomingu a jiných rizikových jevech na internetu (např. kyberšikana – šikana přes internet apod.) dozvědět více nebo požádat o radu?

.....
.....
.....

PŘÍLOHA P IV: ODPOVĚDI RESPONDENTŮ – JINÁ ODPOVĚĎ

Otázka č. 4: Kde máš doma umístěn počítač?

	6. ročník Abs. č.	7. ročník Abs.č.	8. ročník Abs. č.	9. ročník Abs. č.	Celkem žáků:
v mamčině pokoji	1				1
v kuchyni		1			1
v pracovně, kuchyni i obýváku		1			1
všude, mám notebook			1	6	7
Celkem žáků:	1	2	1	6	10

Otázka č. 8: K čemu internet využíváš nejčastěji?

	6. ročník Abs. č.	7. ročník Abs.č.	8. ročník Abs. č.	9. ročník Abs. č.	Celkem žáků:
Sociální sítě - Facebook	2				2
Čtu si na internetu	1				1
CAD (počítačové projektování)		1			1
Sociální sítě a hry		1			1
Celkem žáků:	3	2	0	0	5

Otázka č. 17: Byl/a jsi někdy požádán/a osobou, kterou znáš pouze virtuálně...

	6. ročník Abs. č.	7. ročník Abs.č.	8. ročník Abs. č.	9. ročník Abs. č.	Celkem žáků:
Sex po internetu, reálný sex				1	1
tuto informaci si nechám pro sebe				1	1
Celkem žáků:	0	0	0	2	2

Otázka č. 23: Které ze svých osobních údajů na internetu zveřejňuješ?

	6. ročník Abs. č.	7. ročník Abs.č.	8. ročník Abs. č.	9. ročník Abs. č.	Celkem žáků:
Fotky z hry Pet Society	1				1
Obrázky z characteru WoW	1				1
Velikost pohlaví				1	1
Obrázky rodiny				1	1
Celkem žáků	2	0	0	2	4

Otázka č. 26: Které z následujících chování je podle tebe nejnebezpečnější?

	6. ročník Abs. č.	7. roč- ník Abs.č.	8. ročník Abs. č.	9. roč- ník Abs. č.	Celkem žáků:
Publikování svého hesla od WoW	1				1
Drby, které si o mně budou říkat lidé na internetu	1				1
Psát si s cizí osobou a odesílat jí nahé fotografie				2	2
Osahávání před webkamerou				1	1
Celkem žáků	2	0	0	3	5

Otázka č. 27: Označ, jak by ses zachoval/a v případě, že by ses stal/a obětí kybergroomingu?

	6. roč- ník Abs. č.	7. roč- ník Abs.č.	8. roč- ník Abs. č.	9. roč- ník Abs. č.	Celkem žáků:
Oznámil/a bych vše kamarádovi	2		1	2	5
Ignoroval/a bych tuto osobu	2		1		3
Oplatil/a bych mu to a nahlásil ho	1				1
Vyřešil/a bych to sám	1				1
Fyzicky bych tu osobu napadl/a				2	2
Podle závažnosti situace bych se rozhodl/a				2	2
Celkem žáků:	6		2	6	14